

EVALUERING AF BRUG FOR ALLE UNGES VEJLEDNINGSINDSATS 2016- 2018

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	2
1.1	Metode	5
1.2	Læsevejledning	8
2.	KONKLUSION	9
2.1	Overordnet konklusion	10
2.2	Vejlederudbytte	10
2.3	De unges udbytte	12
2.4	Anbefalinger	13
3.	BRUG FOR ALLE UNGES VEJLEDNINGSINDSAT	15
3.1	Målgruppen	16
3.2	Den anvendte arbejdsmetode i projektet	18
3.2.1	Indsatsområde 1: Fokus på aktuelle udfordringer	18
3.2.2	Indsatsområde 2: Forskningscirkler	20
3.3	Indsatser og værktøjer	23
3.3.1	Fremskudt vejledning	24
3.3.2	Gruppevejledning og holdforløb	27
3.3.3	Dialogredskaber	32
3.3.4	Brobygning med fokus på karrierelæring	35
3.3.5	Tidlige indsatser	37
3.3.6	Forældreindsatser	40
3.3.7	Tværgående erfaringer	42
4.	VEJLEDERUDBYTTE	46
4.1	BFAU styrker UU-vejledernes vurdering af egne kompetencer	47
4.2	Refleksiv praksis	49
4.3	Tydligere professionel vejlederrolle	52
4.4	Styrkede interne og eksterne samarbejdsrelationer	55
4.5	Indsatserne arbejder med fleksible tilgange	60
4.6	Forankring	62
4.7	Delkonklusion: Vejlederudbytte	67
5.	DE UNGES UDBYTTE	69
5.1	Hjælp og støtte til det skolefaglige	71
5.2	En tæt vejlederrelation er central for de unges oplevelse af vejlederen	76
5.3	Delkonklusion: de unges udbytte	78

1. INDLEDNING

Formålet med Brug for alle unges (BFAU) vejledningsindsats er at udvikle vejledningen for ikke-uddannelsesparate unge og derved bidrage til, at flere unge uanset baggrund får lige muligheder for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse. Hver sjette ung på 25 år har ikke en ungdomsuddannelse. Størstedelen af de unge har været i gang med en uddannelse, men er faldet fra. Frafald på erhvervsuddannelserne kan forklare 70 procent af uddannelsesefterslæbet blandt gruppen af 25-årige, som ikke har en ungdomsuddannelse, mens frafald på de gymnasiale uddannelser kan forklare 18 procent.¹

Med satspuljeaftalen for 2015 blev der bevilliget 28 mio. kr. til at videreføre BFAU og målrette og udvikle vejledningen for ikke-uddannelsesparate unge, så flere unge bliver klar til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Netop de unge ikke-uddannelsesparate spiller en central rolle i flere af de uddannelsesreformer, som har præget feltet i de senere år. BFAU's arbejde aktualiseres således i lyset af den seneste reform af erhvervsuddannelserne² samt ændringerne i Vejledningsloven³, der sigter mod, at UU skal fokusere deres indsats på de ikke-uddannelsesparate unge. Ligeledes retter Aftale om bedre veje til uddannelse og job⁴ og Den Forberedende Grunduddannelse sig også primært mod denne gruppe unge. Erfaringerne fra BFAU er således relevante i relation til det forestående arbejde med udvikling og implementering af disse nye politiske tiltag.

BFAU har i perioden 2015-2018 arbejdet sammen med 24 UU-centre for at lave et metodeløft i arbejdet med de ikke-uddannelsesparate unge. Indsatsen adskiller sig således fra andre tiltag på området, da projektet – udover at afprøve forskellige redskaber og værktøjer med henblik på at øge de unges uddannelsesparathed – også har fokus på at øge UU-vejledernes kompetencer. Målet har været at gøre UU-vejlederne til forandringsagenter, således de selv kan lede og positivt forandre og udvikle vejledningen i UU-centrene.

BFAU's vejledningsindsats er forankret i et tæt samarbejde og dialog med UU-centrene. BFAU's konsulenter har fulgt initiativer og projekter tæt i form af sparring, facilitering og støtte til de involverede UU-centre fra start til slut. Samtidig har lokal forankring samt en styrkelse af det tværfaglige samarbejde været et omdrejningspunkt for BFAU-indsatsen, der således peger direkte fremad i relation til arbejdet med implementering af den kommunale ungeindsats.

Det har fra BFAU's side været et formuleret ønske, at initiativer og projekter skulle udspringe af lokalt oplevede udfordringer og behov for på den måde at understøtte lokalt ejerskab og relevans for UU-centrene. Desuden har det været centralt i indsatsen, at projekterne skulle være bæredygtige lokalt, også på længere sigt, så de vil kunne forankres og videreføres også efter projektperioden. Man har derfor bevidst haft fokus på ikke at igangsætte for 'store'/eller for 'urealistiske' projekter, da det erfaringsmæssigt vanskeliggør forankring.

---

¹ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. (2015). Færre unge kan se frem til at få en ungdomsuddannelse.

² <https://www.altinget.dk/misc/140224%20Aftaletekst.pdf>

³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=193835>

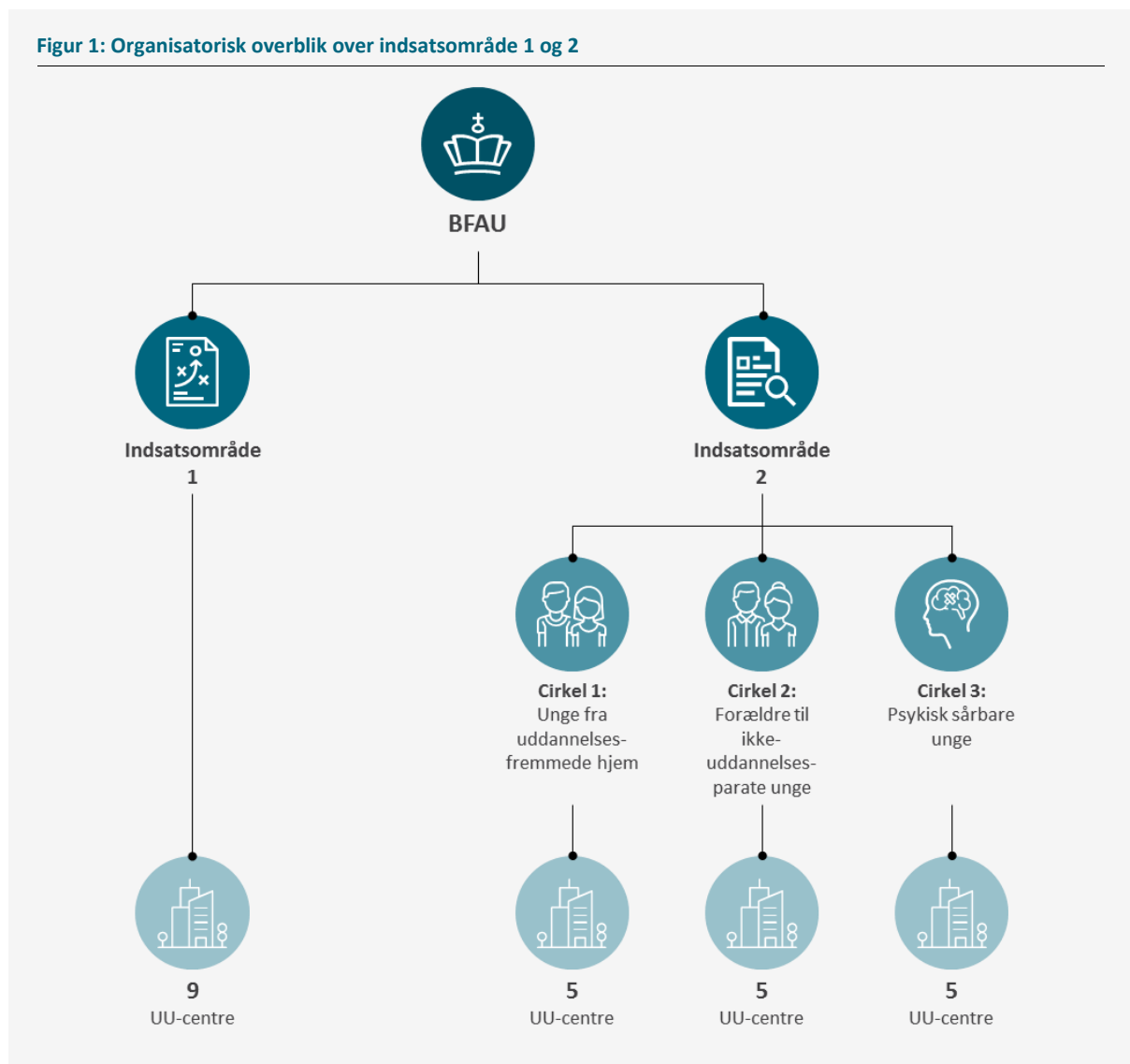
⁴ <https://uvm.dk/publikationer/folkeskolen/2017-aftale-om-bedre-veje-til-uddannelse-og-job>

Projektet har været opdelt i to indsatsområder:

Indsatsområde 1 omfatter 9 UU-centre med aktuelle udfordringer med ikke-uddannelsesparate unge, der har krævet en hurtig indsats. Dette er sket gennem en indledende kortlægning af lokale udfordringer efterfulgt af iværksættelse af nye indsatser og tiltag. Initiativerne er alle forankret i UU-centrene, men baserer sig på et tværfagligt samarbejde med andre centrale lokale aktører.

Indsatsområde 2 omfatter 15 UU-centre, hvor fokus har været at afprøve udvalgte erfaringsbaserede metoder for vejledning af de ikke-uddannelsesparate unge. UU-vejlederne har deltaget i forskningscirkler og har efterfølgende afprøvet de konkrete metoder og indsatser, der er kommet ud af forskningscirklerne. Der har været etableret tre forskningscirkler med hver deres tema (unge fra uddannelsesfremmede miljøer, forældresamarbejde og psykisk sårbare unge).

Figur 1: Organisatorisk overblik over indsatsområde 1 og 2

Denne evaluering har til formål at give overblik over indsatsområde 1 og 2 samt evaluere udbyttet af projektet for de to målgrupper: de ikke-uddannelsesparate unge og UU-vejlederne.

Evalueringen skal med andre ord besvare nedenstående spørgsmål:

1. Hvilke konkrete indsatser og metoder er iværksat i forhold til de ikke-uddannelsesparate unge?
2. Hvordan er indsatsernes virkning i forhold til at udvikle de unges personlige, sociale og faglige kompetencer, således de får et bedre grundlag til at starte og gennemføre en ordinær uddannelse?
3. Hvordan er indsatsernes virkning i forhold til udvikling af UU-centrenes og vejledernes kompetencer, der sikrer en forbedret vejledningsindsats i forhold til de ikke-uddannelsesparate unge?
4. Hvorvidt og hvordan lykkedes det at skabe lokalt ejerskab og forankring af indsatserne?

1.1 METODE

Der har været mange ændringer i løbet af de tre år, som projektet har fundet sted. Som beskrevet ovenfor er der blevet iværksat en række strukturelle ændringer, som påvirker rammerne for indsatserne. Herudover har der på lokal plan været en naturlig udskiftning af medarbejdere i de enkelte centre, hvilket har betydet, at gruppen af vejledere ikke har været konstant i løbet af projektperioden. Endeligt har projektet bygget på en fleksibel og agil tilgang til indsatserne, hvor de konkrete redskaber og aktiviteter er anvendt forskelligt i kommunerne, så de passer til de enkelte kontekster, og hvor indsatserne er blevet justeret undervejs med henblik på at ramme de unges behov.

Ovenstående har metodisk betydning for evalueringen. Da de enkelte indsatser varierer mellem UU-centrene og er blevet justeret undervejs, er det ikke muligt at undersøge de unges udbytte af de enkelte, specifikke indsatser. Samtidigt er der ikke datagrundlag til at undersøge den langsigtede effekt af indsatserne, dvs. om de unge bliver erklæret uddannelsesparate, og om de påbegynder og fastholdes i en ungdomsuddannelse⁵. Evalueringen undersøger i stedet for de unges og UU-vejledernes umiddelbare oplevede udbytte af at være med i BFAU.

De unges oplevede udbytte af BFAU-indsatserne er blevet undersøgt gennem en spørgeskemaundersøgelse og kvalitative casebesøg, hvor de unge er blevet interviewet. Herudover er også forældre fra udvalgte indsatser blevet interviewet for at afdække deres oplevelse af den unges og deres egen udbytte af indsatserne.

---

⁵ Enkelte UU-centre angiver i deres slutrapporter, om eleverne i indsatserne er blevet erklæret uddannelsesparate efterfølgende. Men der er ikke datagrundlag til at undersøge, hvorvidt dette gælder for alle projekter. Herudover er det ikke muligt at undersøge, hvorvidt resultaterne skyldes indsatserne eller andre forhold, da der ikke kontrolgrupper, hvor udviklingen kan sammenlignes.

Vejledernes oplevede udbytte undersøges ligeledes gennem spørgeskema og kvalitative casebesøg, hvor vejlederne, UU-ledere samt samarbejdspartnere fra udvalgte projekter er blevet interviewet.

Endelig inddrages UU-centrenes egne slutrapporter til at afdække indsats-specifikke resultater, forankring, gode erfaringer, udfordringer og anbefalinger.

Evalueringsprocessen

Evalueringskonsortiet bestående af Epinion, Pluss og Center for Ungdomsforskning har fulgt de enkelte UU-centre tæt undervejs i processen. Der er blevet afholdt forandringsteoriworkshops for henholdsvis indsatsområde 1 og 2, hvor UU-centrene selv har udviklet egne forandringsteorier for deres indsatser med henblik på dels at opnå en fælles forståelse af de konkrete indsatser samt dels at have fokus på egen løbende opfølgning og evaluering af indsatserne undervejs.

Derudover er der undervejs blevet udarbejdet en midtvejsevaluering baseret på fokusgruppinterview med UU-vejledere, UU-ledere og BFAU-konsulenter samt på de foreløbige spørgeskemaundersøgelser blandt vejledere og de unge. Fokus har været på implementering og umiddelbare resultater og erfaringer.

Undersøgelsens datakilder

Nedenfor beskrives kort de enkelte datakilder, der indgår i denne evaluering. Uddybende beskrivelser af dataindsamling og databehandling kan findes i metodenotatet (appendiks A).

Spørgeskemaundersøgelse blandt vejledere

Vejledernes udbytte samt udvikling over tid er undersøgt vha. en spørgeskemaundersøgelse bestående af en baseline-måling, midtvejs- og slutmåling. Spørgeskemaet er udsendt til 79-87 vejledere (gruppen af vejledere har ikke været konstant grundet udskiftning undervejs), og der har været en gennemsnitlig svarprocent på ca. 76 pct. På trods af en høj svarprocent, betyder det forholdsvis lave antal besvarelser i vejledersspørgeskemaet samt udskiftning i vejledergrundlaget, at udviklinger i de tre målinger skal tolkes varsomt. Evalueringen bygger derfor i høj grad på slutmålingen, som giver en status på vejledernes oplevelser i foråret 2018, dvs. i slutningen af BFAU's indsats.

Spørgeskema blandt unge

De unges oplevede udbytte af projektet er ligeledes undersøgt gennem en spørgeskemaundersøgelse. For at kunne følge udviklingen blev de unge inviteret til at svare på spørgeskemaet så tidligt som muligt efter vejledningen blev startet, og derefter fulgte en opfølgende undersøgelse ved vejledningens afslutning.

I alt har 451 unge besvaret spørgeskemaet én gang, mens kun 81 har besvaret spørgeskemaet to gange. Det estimeres, at mindst 2600 unge har været berørt af indsatsen i varierende grad, hvorfor der er tale om en relativ lav svarprocent på ca. 18 pct. Grundet få gengangere af unge i undersøgelsen har det ikke været muligt at undersøge de unges

udbytte og progression over tid.⁶ Analyserne af de unges udbytte i denne evalueringsrapport bygger derfor primært på det samlede svargrundlag på 451.

Kvalitative casebesøg og interview

I forbindelse med slutevalueringen er der blevet udført kvalitative casebesøg på alle 24 UU-centre. I 23 af UU-centrene er der afholdt on-site casebesøg, og for et UU-center er der udført interview over skype. Der er gennemført dybdegående enkeltmandsinterview med lederne af UU-centrene samt fokusgruppeinterview med vejledere. Herudover er de involverede unge så vidt muligt blevet interviewet i grupper. Dette har dog ikke været muligt i centre, hvor der har været tale om en fremskudt indsats rettet mod store og ikke fast-definerede grupper af unge.

Alt i alt er der afholdt 24 centerlederinterview, 24 fokusgruppeinterview, enkeltinterview eller telefoninterview med vejledere og 17 enkelt- eller gruppeinterview med unge, der har været en del af indsatsen. Derudover er der udført syv telefoninterview med forældre og fire interview med eksterne samarbejdspartnere. Sidstnævnte er både foregået over telefonen og personligt.

Alle interview er fundet sted i april og maj 2018.

Indsatsernes afsluttende evalueringer

Alle UU-centre har skrevet deres egne slutevalueringer over deres indsatser (disse benævnes slutrapporter i det følgende). Slutrapporterne behandler, hvorvidt indsatsen har ramt målgruppen, redegør for opnåede resultater, aktiviteter og resultater i forhold til de på forhånd opstillede succeskriterier samt for udfordringer. Herudover redegør de for, hvilke tiltag der er taget for at forankre indsatsen. Endeligt gengiver de erfaringer og anbefalinger fra indsatserne, som kan komme andre til gode.

---

⁶ Det lave antal besvarelser og gengangere skyldes dels, at ungegruppen i nogle projekter ikke har været konstant, dels at det ikke har været muligt at sende spørgeskemaer til de unge, som har været målgruppen for den fremskudte vejledning (da de unge ikke ønskede at blive registreret), og dels at nogle UU-vejlederne oplevede, at skolerne ikke havde mulighed for at afsætte tid til at eleverne skulle svare på spørgeskemaet gentagne gange.

1.2 LÆSEVEJLEDNING

Rapporten er opdelt i fem kapitler, hvoraf indledningen udgør det første. I **kapitel 2** findes konklusionen, herunder en række anbefalinger til den fremtidige vejledningsindsats. **Kapitel 3** indeholder en beskrivelse af projektet og indsatserne. Først følger en kort beskrivelse af målgruppen, hvorefter den anvendte arbejdsmetode i indsatsområde 1 og 2 beskrives. Dernæst beskrives de forskellige konkrete indsatser, som UU-centrene har benyttet i projektet, samt resultaterne heraf. De indsats-specifikke resultater og erfaringer er således at finde i kapitel 3.

Selve analysen af udbyttet er opdelt i to kapitler. Fokus er her på det generelle udbytte af projektet, da datagrundlaget ikke muliggør en udbytteanalyse på indsatsniveau. I **kapitel 4** undersøges vejledernes udbytte af projektet samt den generelle forankring af indsatserne i de deltagende UU-centre. **Kapitel 5** undersøger de unges udbytte af at deltage i indsatserne.

2.

KONKLUSION

2.1 OVERORDNET KONKLUSION

Fire overordnede fund står frem på baggrund af evalueringen af BFAU's vejledningsindsats. For det første viser evalueringen, at målet om at give UU-vejlederne et kompetenceløft og gøre dem til forandringsagenter i høj grad er lykket. Vejlederne har arbejdet med nye teorier og metoder på området, har udviklet deres egne indsatser med udgangspunkt i de unges behov i netop deres område, og har gennem nye former for samarbejde med skoler og eksterne aktører tilføjet nye facetter til deres rolle som vejleder. Det fremstår her med tydelighed, at opgaven med at styrke ikke-uddannelsesparate unges uddannelsesparathed i høj grad er en samarbejdsopgave og en pædagogisk opgave. Det er således tydeligt i forhold til vejledernes udbytte af indsatserne, at udviklingen og forankringen af deres kompetencer sker i et refleksivt samarbejde internt i UU såvel med samarbejdspartnere.

For det andet peger evalueringen på, at den anvendte kompetenceudviklingsmetode i projektet i høj grad har understøttet udviklingen af UU-vejledernes vejledningskompetencer samt forankringen af indsatserne i de enkelte centre. Dette gælder særligt anvendelse af forskningscirkler som metode, hvor vejlederne på systematisk vis har haft mulighed for sammen at drøfte fælles problemstillinger, vejledningstilgange samt konkrete metoder og værktøjer. Det gælder også i allerhøjeste grad den tætte og kontinuerlige inddragelse af BFAU-konsulenter i både indsatsområde 1 og 2, hvilket har understøttet UU-vejlederne i udviklingen og implementeringen af indsatserne i de enkelte UU-centre.

For det tredje viser evalueringen, at indsatserne i BFAU har bidraget til at styrke de unges oplevelse af egne personlige, faglige og sociale kompetencer. Det fremgår tydeligt af evalueringen, at de unges udbytte i høj grad hænger sammen med den pædagogiske indsats, som UU-vejlederne samt andre involverede faggrupper via indsatserne bidrager med. Der er således tale om et pædagogisk udviklingsarbejde, hvor relationer såvel som konkrete metoder og redskaber bidrager til, at de unge ikke-uddannelsesparate elever oplever en række personlige, faglige og sociale gevinster.

For det fjerde er et centralt fund i evalueringen, at de indsatser, der aktivt har inddraget samarbejdspartnere uden for UU såsom lærere men også PPR eller boligsociale aktører, har skabt et fælles sprog og en fælles retning, som ikke har været til stede i samme grad tidligere. Netop det tværfaglige og helhedsorienterede samarbejde står centralt i relation til den sammenhængende kommunale ungeindsats, der fremover har det fulde ansvar for at gøre alle unge under 25 år parate til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Erfaringerne fra BFAU kan således bruges som pejlemærker i forhold til hvad man skal være opmærksom på i udvikling og implementering af de kommunale ungeindsatser.

2.2 VEJLEDERUDBYTTE

Overordnet set viser evalueringen af BFAU vejledningsindsats som nævnt, at projektet har bidraget til en væsentlig kompetenceudvikling blandt UU-vejledere samt en vis grad af kompetenceopbygning i UU-centrene.

Først og fremmest har indsatserne bidraget til udvikling af nye metoder og læring blandt UU-vejlederne. Både spørgeskemaundersøgelsen og interview med vejledere viser, at vejlederne har fået mulighed for at sætte fokus på bestemte metoder, redskaber, teoretiske forståelser, tilgange og målgrupper og udvikle disse i en proces med en høj grad af refleksion. Udviklingen af kompetencer er dermed sket igennem refleksionsprocesser og opbygning af refleksiv praksis i tæt kobling til UU vejledernes konkrete arbejdsopgaver. Spørgeskemaundersøgelserne peger på, at dette er særligt udtalt blandt UU vejlederne i indsatsområde 2, som oplever et højere kompetenceløft end i indsatsområde 1, hvilket formentligt skyldes, at man i indsatsområde 2 gennem forskningscirklerne har arbejdet mere systematisk med kompetenceudvikling, hvor det har været mere ad hoc præget i indsatsområde 1 alt efter behov og oplevede udfordringer med indsatserne. Dertil kommer, at vejledere fra både indsatsområde 1 og 2 også fremhæver sparringen med BFAU-konsulenterne som positivt og udbytterigt for udvikling af deres praksis.

Evalueringen viser endvidere, at der via indsatserne også er tale om, at der sker en vis kompetenceforankring blandt vejlederne. I udgangspunktet har vejlederne en god og omfangsrig værktøjskasse samt en høj faglighed, men vi ser i evalueringen, at indsatsernes refleksions- og samarbejdsprocesser bidrager til, at UU-vejlederne får en større bevidsthed om deres faglige kompetencer og roller. De er således blevet mere afklarede om, hvad deres rolle i arbejdet med ikke-uddannelsesparate unge er, og hvor de særligt kan bidrage i forhold til andre faglige samarbejdspartnere. Det har øget deres bevidsthed om vigtigheden af en helhedsorienteret tilgang som en central del af det vejledningsfaglige arbejde. Derudover er det blevet tydeligt, at vejlederne har en anden og mere 'åben' tilgang til de unge sammenlignet med skolerne, da de ikke i samme grad som lærerne skal vurdere eleverne. Vejlederne har således kunnet indtage en mere synlig og tydelig fagprofessionel rolle over for samarbejdspartnere.

Tilsvarende viser interview med UU-vejledere, UU-ledere og samarbejdspartnere samt UU-centrenes slutrapporter, at samarbejdspartnere på grund af BFAU er blevet mere bevidste om UU-vejledernes kompetencer og betydning især for ikke-uddannelsesparate unge. UU-vejledernes øgede synlighed og forbedrede samarbejdsrelationer støtter dem i deres vejledningsarbejde af ikke-uddannelsesparate unge.

Sluttelig viser evalueringens resultater af vejlederudbyttet, at man på UU-centrene gerne ser, at den kompetenceudvikling og –forankring, som BFAU har bidraget til, udbredes til hele centret. Interviewene med UU-vejlederne og UU-centrenes slutrapporter viser, at intern sparring i UU-centrene giver bedre udnyttelse af kompetencer og samarbejde. Dette kræver, at UU-ledelsen støtter op og har fokus på vidensdeling og refleksiv praksis generelt i UU-centreret. Tilsvarende ønsker UU-vejlederne også at bevare det styrkede samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, hvilket især i forhold til folkeskolerne kræver en tydelig ledelsesopbakning fra både UU-centret og skolernes side.

2.3 DE UNGES UDBYTTE

Helt overordnet finder evalueringen af de unges udbytte, at indsatserne bidrager til at styrke de unges oplevelse af egne personlige, faglige og sociale kompetencer. Samtidigt er det tydeligt, at disse kompetencer komplementerer hinanden og er vanskelige at skille ad.

Evalueringen tegner et billede af, at de unges faglige og personlige udbytte handler om bedre selvtillid, øget undervisningsdeltagelse, større koncentration, mindre fravær, mere lyst til at gå i skole og/eller ændring af vaner. Således viser interviewene med de unge samt UU-centrenes egne beskrivelser af resultaterne i slutrapporterne, at de unge via BFAU-indsatserne har fået en større bevidsthed om deres egne ressourcer og styrker, hvilket bidrager til en højere og mere fokuseret deltagelse i undervisningen. Derudover har de fået redskaber til at håndtere det, der er svært i skolen, og derigennem får de en større (faglig) selvtillid.

Evalueringen viser også et resultat, der går på tværs af netop de unges personlige, faglige og sociale kompetencer. Dette handler om de unges oplevelse af, at vejledningen giver dem hjælp til at nå deres mål. Både spørgeskemaundersøgelsen og interview finder, at de unge oplever, at de er blevet bedre til at sætte faglige og personlige mål for sig selv og arbejde med, hvordan de vil nå disse mål.

Dertil kommer, at indsatserne har bidraget til, at ikke-uddannelsesparate unge møder andre unge, som de kan spejle sig i, hvilket ser ud til både at have positiv betydning for de enkelte unge, og bidrager til at der opstår nye fællesskaber. Dette underbygges både af interview med de unge selv og vejlederne samt UU-centrenes slutrapporter. Evalueringen viser således et socialt udbytte i form af nye og/eller bedre relationer.

Med til udviklingen af personlige og sociale kompetencer hører, at vi i evalueringen ser, at indsatserne har styrket de unges relation til UU-vejlederne. Når de ikke-uddannelsesparate unge lærer vejlederen bedre at kende, bidrager det til en styrket tillid og tryghed blandt de unge. Det betyder helt konkret, at de unge bliver mere tilbøjelige til at bede om hjælp hos vejlederen. Derudover bidrager den tætte relation til, at de unge føler sig hørt og inddraget, og dermed får de unge selv oparbejdet en indsigt i styrker, udfordringer og muligheder fremadrettet. Dette underbygges igen både af interview med de unge selv og vejlederne samt UU-centrenes slutrapporter.

Betydningen af tætte relationer er således vigtig at indtænke i de enkelte roller og funktioner i de nye kommunale ungeindsatser. Sat på spidsen handler det ikke om kun at have en overordnet koordinerende kontaktperson, der sørger for at alle parter arbejder i samme retning, men også om at de unge får et så tæt forhold til de fagprofessionelle, at de ved, hvad de kan bruges til, og at de vælger at henvende sig til dem, når der er behov herfor.

I forhold til indsatsernes betydning for de unges uddannelsesafklaring, viser evalueringen, at de unge oplever at få mere viden om uddannelser samt at få konkret hjælp og støtte i valgprocessen. De unge fortæller i interview, at de oplever at få mere information om uddannelserne, og at vejlederne tager sig god tid til at give denne information. Derudover viser interview med de unge og vejlederne samt UU-centrenes slutrapporter, at der er gode erfaringer med at komme ud og prøve ting af i praksis, for på den måde at få et bedre grundlag for at træffe valg af ungdomsuddannelse. Dette gør det

tydeligere for de unge, hvad det vil sige at gå på en ungdomsuddannelse, og hvilke faglige krav der stilles.

2.4 ANBEFALINGER

På baggrund af evalueringens resultater samt de deltagende UU-centres egne slutrapporter vil vi fremhæve følgende anbefalinger:

En ressourcefokuseret og anerkendende tilgang bidrager til at opbygge relationer.

Det er katalysator for de unges udvikling og opbygger tillid. Det kræver tid, tålmodighed og vedholdenhed.

Det er vigtigt at have de unges perspektiv i forgrunden. Der skal tages udgangspunkt i, hvor de unge er, og det skal løbende afsøges, om tiltag og indsatser opleves meningsfuldt af de unge for på denne måde at sikre den unges engagement og ejerskab i relation til indsatser og tiltag.

Det er helt centralt, at der i UU-centret afsættes tid til refleksion, udvikling og sparring i relation til arbejdet med de konkrete indsatser. Det er koblingen mellem (teoretisk) refleksion og praksis, som skaber udviklingen. Udgangspunktet er en undersøgende tilgang til det valgte fokusområde og det kræver tid at komme i dybden. Derudover skal der sættes tid af til planlægning.

Internt i UU er det helt centralt, at **ledelsen er engageret i projektet og er ansvarlig for information, proces og at sikre en udbredelse internt i organisationen.**

Et styrket samarbejde mellem UU og folkeskolerne er centralt og bidrager til en større anerkendelse og bevidsthed om hinandens kompetencer. Det kræver, at der på skolerne afsættes tid og ressourcer til lærernes involvering og medejerskab for at understøtte, at tiltag og indsatser tænkes ind i relation til den øvrige skolepraksis.

I forlængelse af ovenstående er det **afgørende, at der er opbakning fra skoleledere og fra den forvaltningsmæssige ledelse.** Dette understøtter indsatsernes forankring og styrker samarbejdet.

En tværfaglig indsats mellem UU og eksterne samarbejdspartnere som fx skolerne, boligsociale medarbejdere og lokale foreninger bidrager til at nå de unge i målgruppen, som erfaringsmæssigt er sværest at nå. Dette kræver, at der iværksættes en proces, hvor alle inddrages løbende – eventuelt på seminarer - og bidrager med input og sparring. Det skal sikres, at alle arbejder hen imod samme mål og formål.

Målrettet kontakt til de unges forældre skaber gode resultater. Erfaringsmæssigt kan målgruppens forældre være svære at nå gennem ordinære tilbud på skolen og

kontaktflader. Der er gode erfaringer med at opsøge forældrene på deres hjemmebane i den fremskudte vejledning og ved at ringe til forældrene frem for blot at sende mails og breve. Forældrene oplever den målrettede kontakt som positivt og som en interesse for deres barn.

3.

BRUG FOR ALLE UNGES VEJLEDNINGSINDSATS

Dette kapitel beskriver først målgruppen for BFAU's vejledningsindsats. Fokus er på de faglige, personlige og sociale udfordringer, som de unge står overfor for at kunne blive vurderet uddannelsesparate. Dernæst følger en kort beskrivelse af den anvendte metode og arbejdsgang i de to indsatsområder samt en præsentation af de konkrete indsatser, som UU-centrene i projektet har valgt at arbejde videre med.

3.1 MÅLGRUPPEN

Målgruppen for BFAU-indsatserne er ikke-uddannelsesparate unge. På baggrund af projekternes slutrapporter estimeres det, at mindst 2600 unge har været en del af indsatserne⁷.

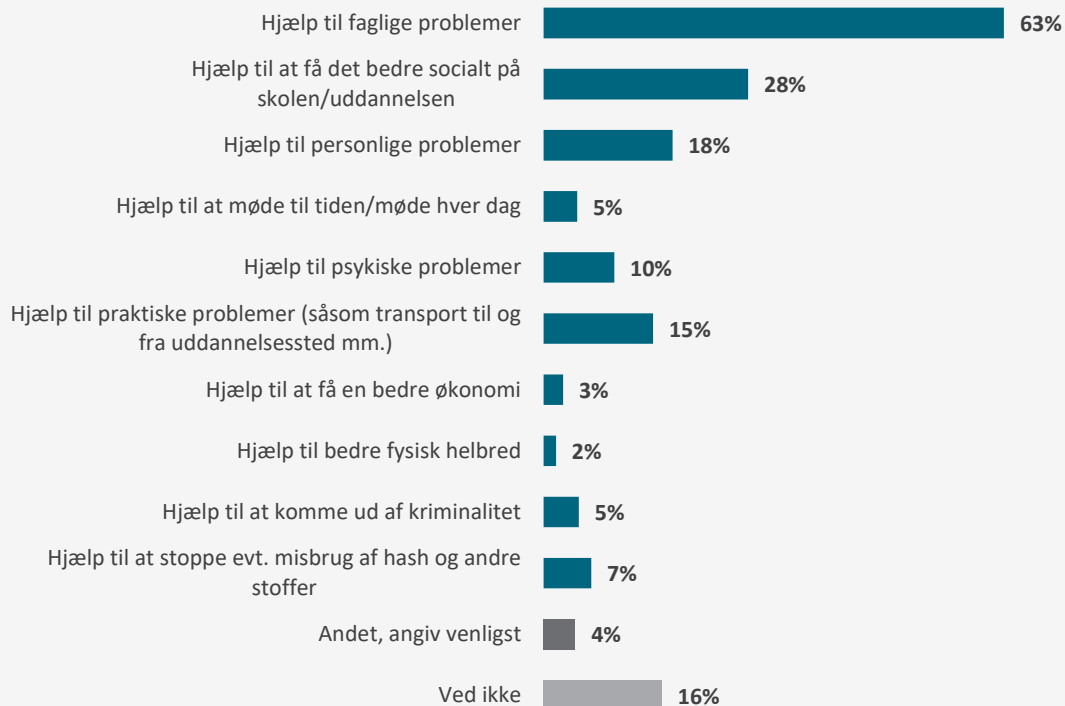
Indsatserne dækker primært udskolingen, i særdeleshed 8. klasse, hvor de unge bliver uddannelsesparathedsvurderet. Derudover har ni af centrene arbejdet med tidlige indsatser, der finder sted før uddannelsesparathedsvurderingen. Enkelte centre har inddraget 5. og 6. klasser, og syv centre har inddraget 7. klasser. Herudover har tre centre lavet indsatser for unge på produktionsskole. Endeligt har fem centre lavet fremskudte indsatser, hvor de har mødt de unge i forskellige aldersklasser uden for skolen.

Der kan tegnes en karakteristik af de unge ud fra en spørgeskemaundersøgelse, som de 451 deltagende unge har svaret på. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at det særligt er de faglige udfordringer, som de unge selv efterspørger hjælp til. Som det ses af figur 3 efterspørger 63 pct. af de unge hjælp til faglige problemer for at gennemføre en uddannelse, mens knap en tredjedel (28 pct.) efterspørger hjælp til at få det bedre socialt på skolen/uddannelsen. Ca. en femtedel efterspørger hjælp til personlige problemer (18 pct.) og en ud af ti (10 pct.) efterspørger hjælp til psykiske problemer.

---

⁷ Estimeret på baggrund af UU-centrenes egne slutevalueringer. Det er ikke alle centre, der kan oplyse, hvor mange unge har været en del af deres indsatser. De 2600 unge er derfor et minimum. Indsatsens karakter og den unges deltagelse varierer således fra indsats til indsats. Dvs. de 2600 unge kan både have modtaget en ny form for invitation (Odense), deltaget i en undersøgelse (Guldborgsund) eller deltaget i et intensivt holdforløb (fx Vestsjælland).

Figur 2: "Hvad mener du, der vil kunne hjælpe dig til at gennemføre en uddannelse? Sæt gerne flere krydser"

Kilde: Epinion spørgeskema med unge (alle adspurgte, n=451)

Selv om de unge ikke selv i så høj grad efterspørger hjælp til personlige og sociale problemer, ved vi, at netop disse er en væsentlig årsag til, at mange unge vurderes ikke-uddannelsesparate, idet de tre kompetenceområder spiller sammen. Dette afspejler sig også mere indirekte i de unges besvarelser, hvoraf det fremgår, at flere af de unge mangler selvtillid. Fx mener blot 50 pct., at de kan gøre ting lige så godt som de fleste andre.

I de konkrete igangsatte indsatser i forbindelse med BFAU, er fokus primært på udviklingen af de unges sociale og personlige kompetencer, mens de faglige kompetencer ikke i samme grad står centralt. Kompetenceområderne har dog væsentlige overlap, og som det vil fremgå af det følgende, oplever en del af eleverne, at et fokus på deres sociale og personlige kompetencer også bidrager til en styrket faglighed.

UPV: UDDANNELSESPARATHEDSVURDERING

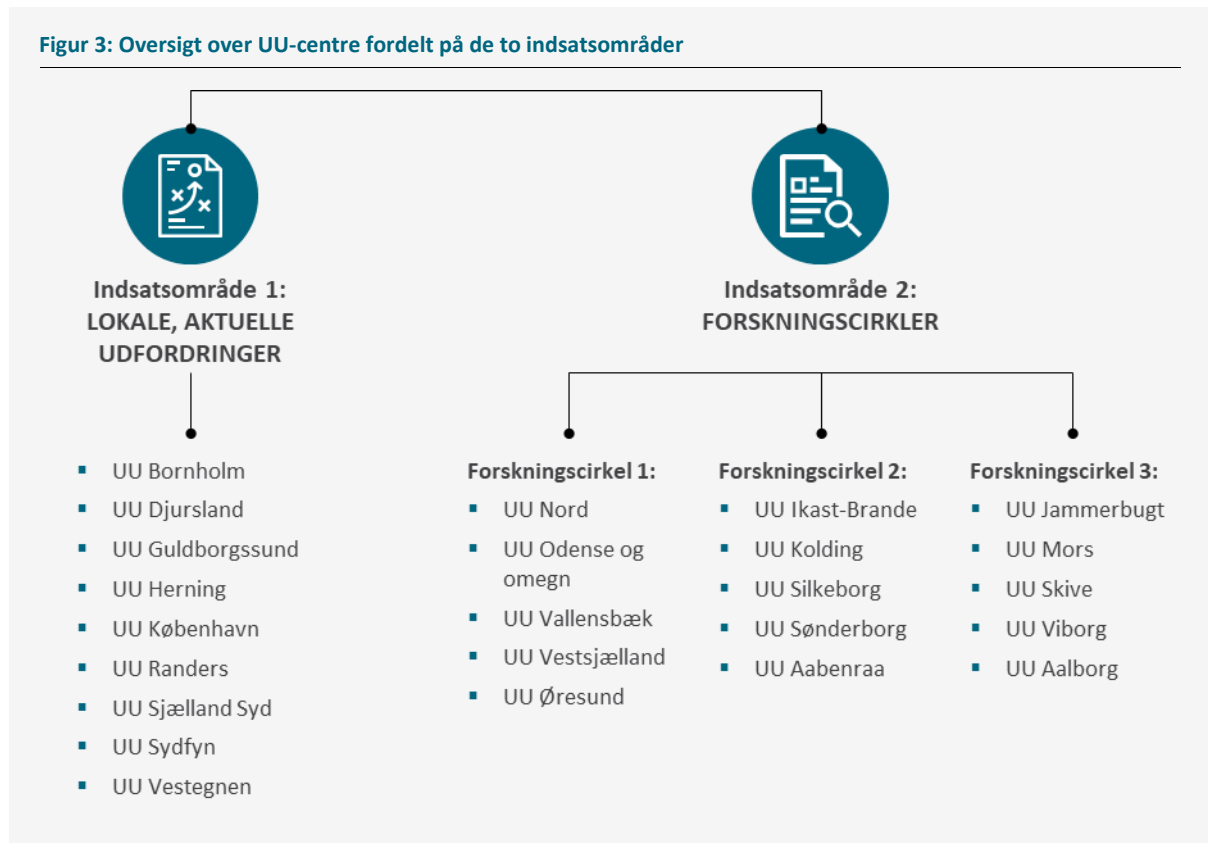
Alle elever i grundskolen skal uddannelsesparathedsvurderes ud fra deres faglige, personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Vurderingsprocessen påbegyndes i 8. klasse, og de tre førstnævnte kriterier skal være opfyldt, for at eleven kan vurderes uddannelsesparat. Dertil kommer en vurdering af de praksisfaglige forudsætninger.

3.2 DEN ANVENDTE ARBEJDSMETODE I PROJEKTET

BFAU har som nævnt været bygget op omkring to indsatsområder med hver sin arbejdsmetode. Ens for de to indsatsområder er, at UU-centrene har udviklet og arbejdet med egne indsatser og værktøjer rettet mod både de unge selv, forældre og samarbejdspartnere.

Figur 3: Oversigt over UU-centre fordelt på de to indsatsområder

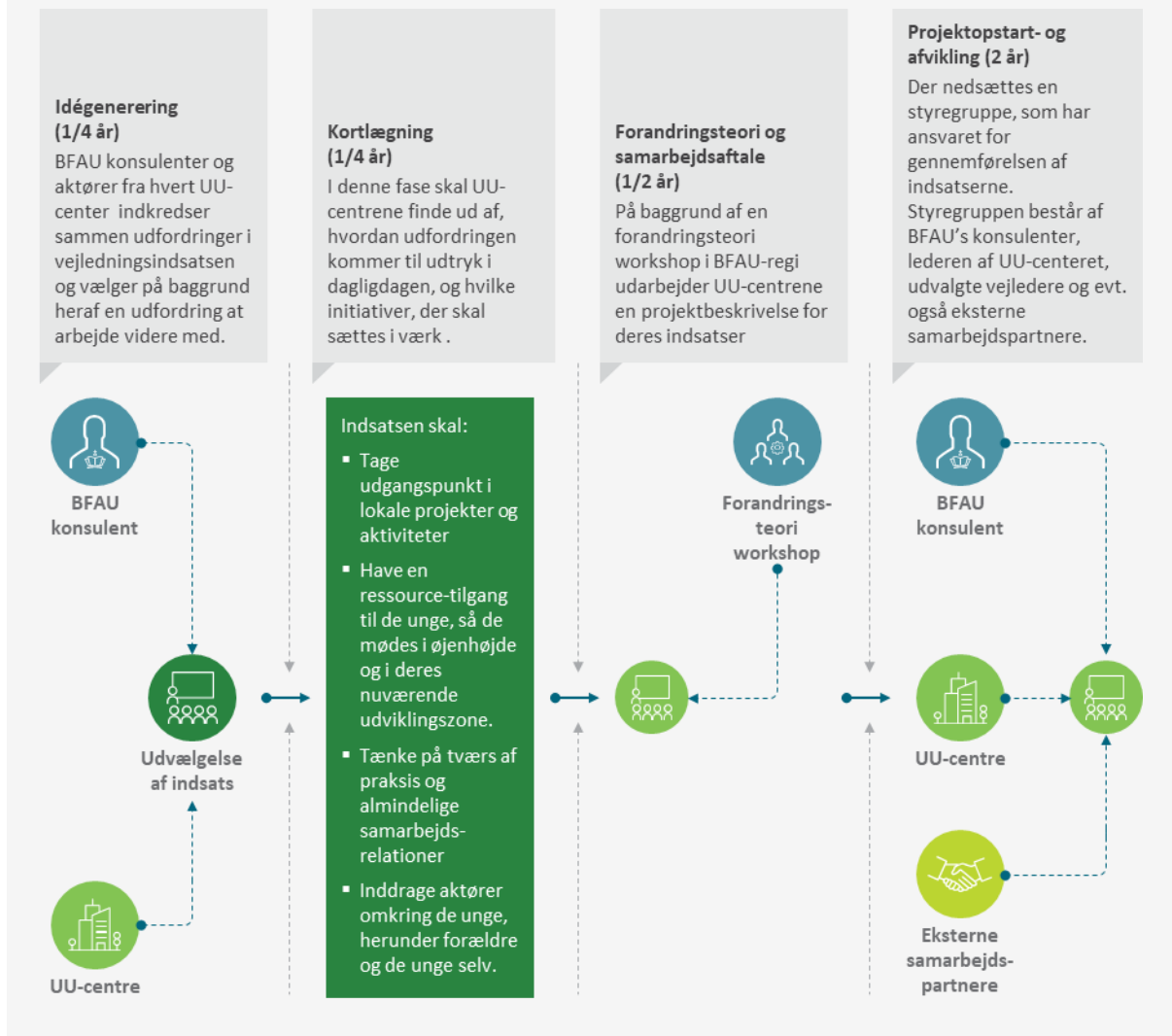

3.2.1 Indsatsområde 1: Fokus på aktuelle udfordringer

Indsatsområde 1 inkluderer ni UU-centre, som alle oplevede store udfordringer med målgruppen af 'ikke-uddannelsesparate unge'. Dette kunne være geografiske områder i kommunen med særligt mange ikke-uddannelsesparate unge, eller det kunne være en gruppe af unge, som her og nu havde behov for en målrettet indsats. De deltagende UU-centre har således taget udgangspunkt i en meget aktuel udfordring, som havde brug for en indsats med det samme.

Der har været et tæt samarbejde mellem de deltagende UU-centre og BFAU-konsulenterne, og man har i fællesskab udviklet de konkrete indsatser og implementeringen heraf. BFAU-konsulenterne har deltaget i styregruppemøder, arbejdsdage, personalemøder, høringer m.v. Hensigten har været, at BFAU-konsulenterne skulle være facilitatorer og sikre en god og meningskabende proces. Kompetenceudviklingen af UU-vejlederne er således sket mere ad hoc efter behov i forløbene, fx i form af løbende refleksioner, oplæg om særlige emner eller evt. en eller flere kursusdage.

Figur 4: Arbejdsmetode for Indsatsområde 1

Første fase har været idégenerering. Her arbejdede BFAU-konsulenten og UU-centret i fællesskab med centrets udfordringer i vejledningsindsatsen, herunder både målgruppens udfordringer og UU-centrets udfordringer med at nå de unge. På baggrund heraf blev der udvalgt bestemte udfordringer i den eksisterende vejledningsindsats, som der skulle arbejdes videre med.

I kortlægningsfasen blev der igangsat en analyse af, hvordan udfordringen kom til udtryk i dagligdagen, og hvilke initiativer UU-centret kunne igangsætte for at afhjælpe eller arbejde med udfordringen. Dette var starten på udformningen af den konkrete indsats.

Som led i implementeringen af indsatserne blev der afholdt en fælles forandringsteoriworkshop for alle UU-centrene i indsatsområde 1. På baggrund heraf udarbejdede hvert UU-center forandringsteorier, der beskrev mål og delmål samt indikatorer for opnåelse heraf, og lavede konkrete indsatsbeskrivelser og planer for implementering og forankring af indsatserne.

”Men jeg synes det gode ved den første workshop var, at ledelsen var med fra skolerne, så de ligesom hørte og var med til at tage et ansvar for det og lægge den overordnede plan.”
- UU-vejleder

I denne fase blev der også nedsat en styregruppe for de enkelte UU-centres indsatser, som bestod af BFAU-konsulenter, UU-centerlederen, udvalgte vejledere og eventuelt eksterne samarbejdspartnere.

Den fase, hvor der var afsat mest tid, var selve afviklingen af indsatsen. Her blev udarbejdet en plan for hele forløbet, men der var også fokus på justering, således det blev sikret, at indsatsen passede til konteksten. I denne fase var BFAU-konsulenterne fortsat i tæt samarbejde med UU-centrene og deltog også i forskellige arrangementer, som centrene arrangerede i forbindelse med indsatsen.

Styregruppen, der blev nedsat i kortlægningsfasen, har afholdt møder i løbet af projektimplementeringen og -afviklingen. Disse møder blev som regel afholdt en gang i kvartalet eller ad hoc alt efter behov og udfordringer i det enkelte UU-center. På møderne har konsulenterne sikret fremdrift i projektet igennem bl.a. sparring, inspiration og rum for dialog om udfordringer. Møderne blev også anvendt til justering af indsatserne, så de som nævnt passede til lokale forhold og målgruppen.

3.2.2 Indsatsområde 2: Forskningscirkler

Indsatsområde 2 bygger på tre forskningscirkler med deltagelse af BFAU-konsulenter, 15 UU-centre og forskere på området. Forskningscirkler er et organiseret møde mellem forsknings- og erfaringsbaseret viden. Forskningscirkler som metode er opstartet i Sverige i 1990'erne og har fokus på at identificere relevante problemstillinger i egen praksis med henblik på at udvikle og ændre praksis. Formålet er, at mødet mellem forskere og professionsudøvere skal danne afsæt for innovation og udvikling.⁸

I BFAU har man ønsket at videreudvikle forskningscirkler som metode i den forstand, at cirklerne fra starten har haft fokus på tre udvalgte temaer, hvortil der er blevet udviklet indsatser, som derefter er afprøvet i praksis i større skala blandt de deltagende UU-centre. Emnerne for de tre temaer er fremkommet på baggrund af en rundrejse foretaget af BFAU-konsulenterne til alle landets UU-centre for at høre om udfordringer for dermed at sikre, at alle centre efterfølgende har kunne spejle sig i udfordringerne og finde inspiration i de anvendte indsatser og resultater.

De tre temaer for forskningscirklerne har været:

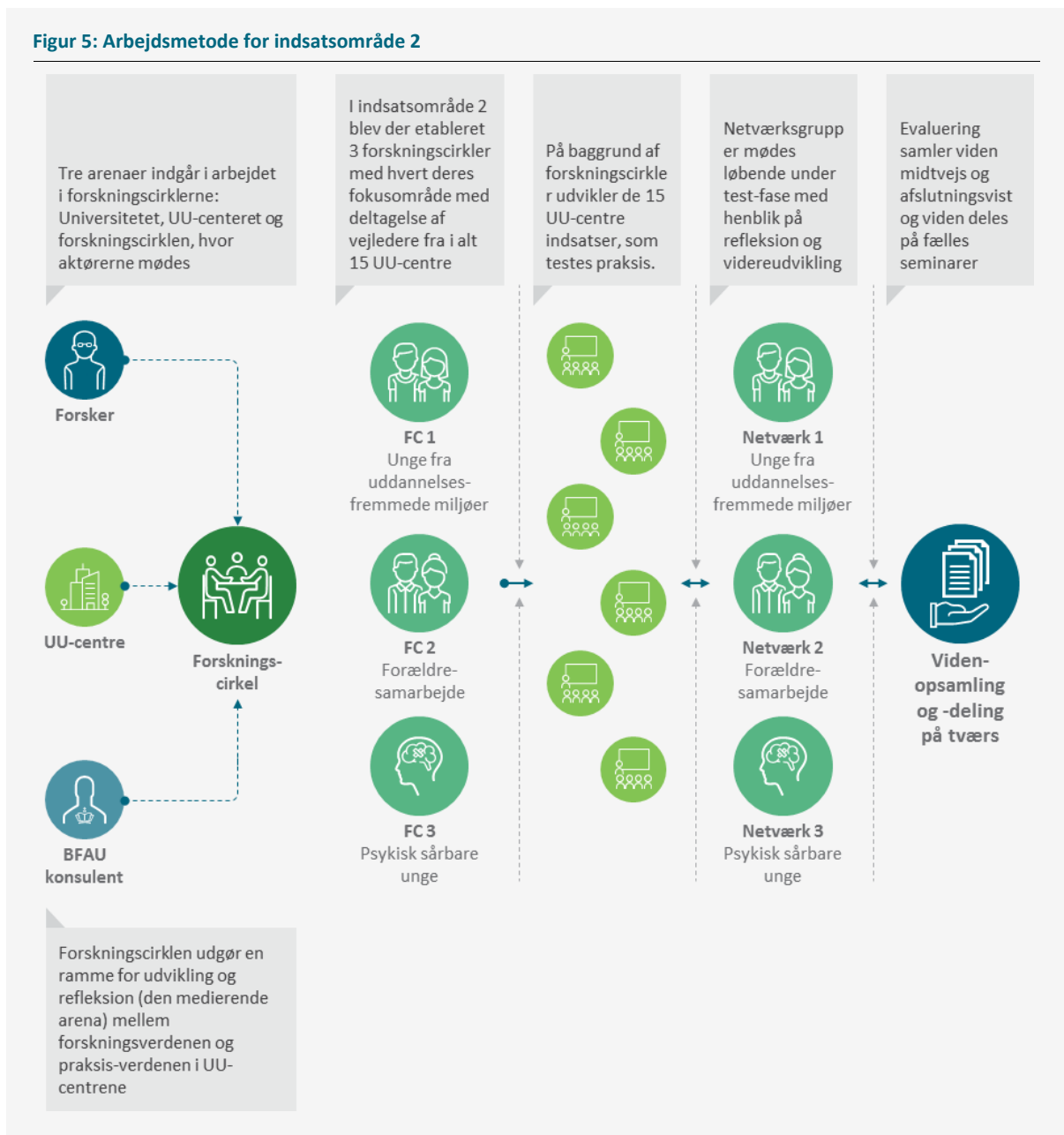
1. Unge fra uddannelsesfremmede miljøer, herunder socialt udsatte unge inklusive tosprogede med fokus på negativ social arv.

---

⁸ Persson, Sven (2010). Forskningscirkler – en vejledning. I *Gjallerhorn*, nr. 12.

2. Forældre, herunder forældre til ikke-uddannelsesparate unge inklusive socialt udsatte forældre og tosprogede samt forældre til psykisk sårbare unge og unge med misbrug.
3. Psykisk sårbare unge, herunder unge med lav grad af robusthed, ensomme unge og unge med misbrug.

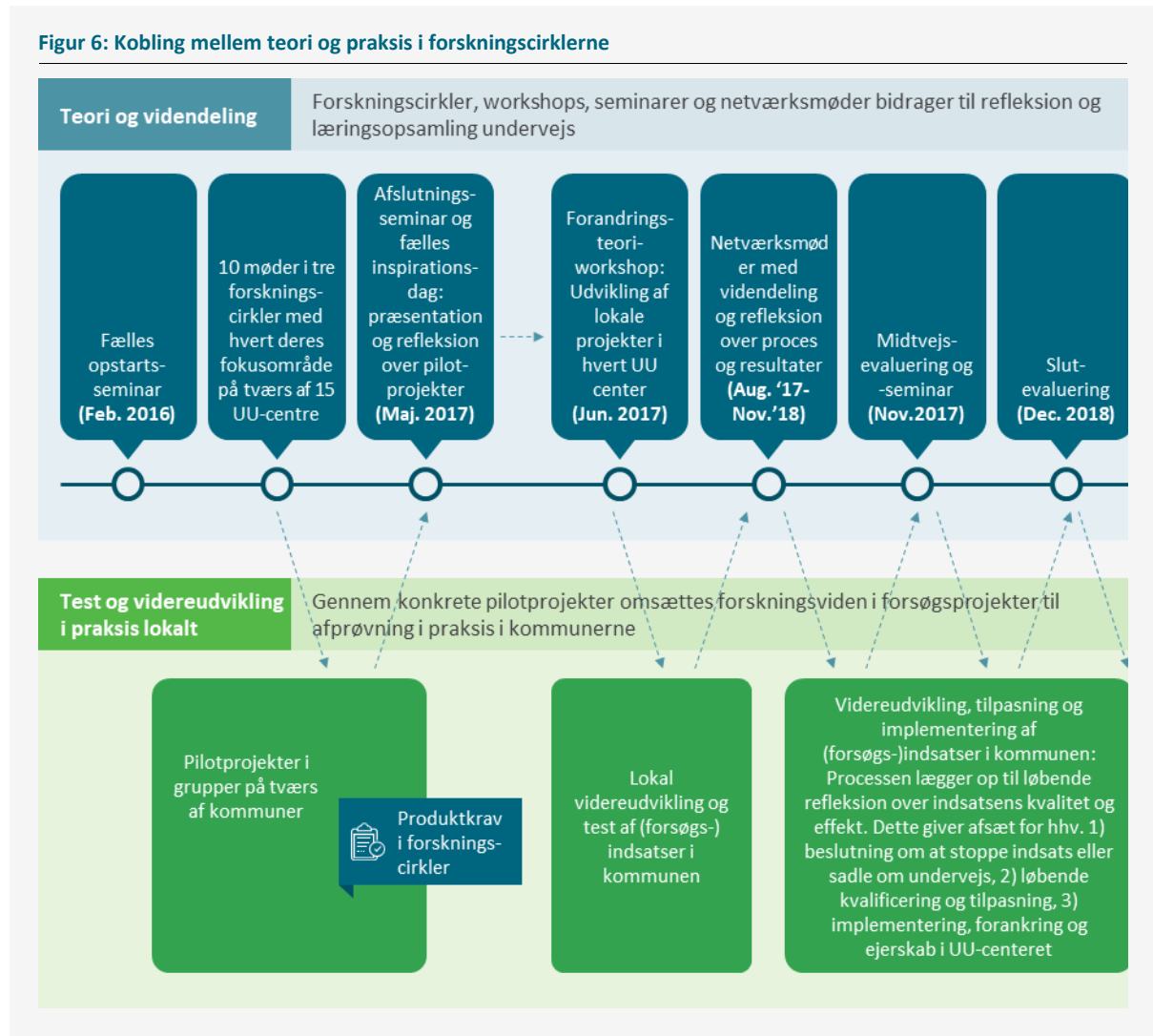
Figur 5: Arbejdsmetode for indsatsområde 2

I hver cirkel skulle vejledere, konsulenter og forskere i fællesskab tilegne sig ny viden om temaet på baggrund af forskningen og fælles drøftelser af forskellige former for litteratur, oplæg og praksiserfaringer m.v. Herudfra blev der udviklet konkrete indsatser, som efterfølgende skulle afprøves i praksis. Indsatserne er først blevet afprøvet i små pilotprojekter, som derefter er blevet

justeret og ændret på baggrund af de konkrete erfaringer fra pilotprojekterne, hvorefter de er blevet implementeret i større skala (se figur 6 for en illustration af processen).⁹

Vidensdeling har været et gennemgående fokus i forskningscirklerne, og der er derfor gennemført både midtvejs- og afsluttende evaluering af forskningscirklerne. Derudover er der afholdt en række seminarer med alle deltagerne, hvor viden er delt på tværs.

Ved afslutningen af projektet er samarbejdet i de tre cirkler fortsat.

"Noget af det, som det kan, er at vi både har haft noget teori og noget praksis. Vi har haft rigtig god sparring med nogle af de andre UU-centre. Fundet ud af hvordan andre gør noget, og om det måske er blevet bedre. Jeg har brug for, at jeg kunne tage noget med mig hjem, og det har der været mulighed for." - UU-vejleder

⁹ Læs mere om pilotprojekterne her: <https://uvm.dk/vejledning-og-stoettemuligheder/vejledning/brug-for-alle-unge/forskningscirkler/pilotprojekter>

3.3 INDSATSER OG VÆRKTØJER

Som nævnt har alle deltagende UU-centre udviklet deres egne indsatser. Indsatserne tager afsæt i enten de udvalgte udfordringer i UU-centret lokalområde (indsatsområde 1) eller i værktøjerne og refleksionerne fra den forskningscirkel, som det enkelte UU-centers vejledere deltog i (indsatsområde 2).

De 24 UU-centres indsatser fordeler sig på seks typer af indsatser: Fremskudt vejledning, gruppevejledning, karrierelæring og brobygning, dialogredskaber, forebyggende indsatser og forældreindsatser. Det skal bemærkes, at opdelingen i forskellige tematiske indsatstyper er analytisk med henblik på at skabe overblik. Overlap mellem indsatserne forekommer, eksempelvis ved at en indsats rettet mod forældre også kan være forebyggende. Desuden arbejder flere af centrene med flere indsatser på én gang.

Figur 7: Overblik over indsatserne

INDSATSTYPER	Indsatsområde 1	Indsatsområde 2
Fremskudt vejledning	UU Vestegnen	- UU Kolding - UU Silkeborg - Vallensbæk - UU Øresund
Holdforløb og gruppevejledning	- UU Bornholm - UU Djursland - UU Guldborgsund	- UU Herning - UU København - UU Randers - UU Jammerbugt - UU Mors - UU Skive - UU Vestsjælland - UU Viborg - UU Aalborg
Brobygning med karrierelæring	- UU Djursland - UU København	UU Sydfyn
Dialogredskaber	- UU Guldborgsund - UU Herning - UU Sydfyn	- UU Ikast-Brande - UU Jammerbugt - UU Kolding - UU Silkeborg - UU Skive - UU Sønderborg - UU Vestsjælland - UU Viborg - UU Aabenraa - UU Aalborg
Tidlige indsatser	- UU Bornholm - UU Herning	- UU Ikast-Brande - UU Nord - UU Odense og Omegn - UU Skive - UU Vestsjælland - UU Øresund
Forældreindsatser	- UU Djursland - UU Herning - UU Randers	- UU Sjælland Syd - UU Sydfyn - UU Silkeborg - UU Skive - UU Aabenraa

En stor del af UU-centrene anvender holdforløb og gruppevejledning (12), dialogredskaber (13), tidlige indsatser (8) og forældreindsatser (8).

At arbejde med ikke-uddannelsesparate unge er komplekst, fordi de unges udfordringer er komplekse, og fordi de unge ofte ikke oplever det som positivt at blive udpeget som ikke-uddannelsesparat. Projektet har derfor løbende haft fokus på, at vejledningsaktiviteter i forbindelse

med UPV'en ikke skal opleves som stigmatiserende men som en hjælp. Fokus har derfor været på at udvikle indsatser, der italesætter vejledningen positivt og samtidigt tager hånd om de komplekse problemstillinger de unge kæmper med. Konkret er dette ofte sket gennem brug af forskellige værktøjer, men på dynamisk vis, således de enkelte værktøjer og indsatser er tilpasset de unges problemstillinger og behov. Et godt eksempel er brugen af styrkekort som dialogredskab i en samtale med den unge og forældre, hvor det samtidigt har været givtigt, at samtalen falder i 7. klasse og altså før uddannelsesparathedsvurderingen.

Den gode indsats er således ikke et enkelt koncept eller et enkelt værktøj, men netop kombinationen af flere værktøjer, der i øvrigt er tilpasset og kombineret til den lokale kontekst og den enkelte unges behov.

Nedenfor beskrives først de enkelte indsatser baseret på interview med ledere og vejledere i UU-centrene samt centrenes egne slutrapporter. Dernæst følger en beskrivelse af de erfaringer, der går på tværs af de 24 UU-centres indsatser.

3.3.1 Fremskudt vejledning

UU-vejlederne kan have svært ved at nå nogle af de unge. Det kan være unge, som er skoletrætte, har et stort fravær i skolen eller kæmper med sociale eller personlige problemstillinger. Det kan også være unge, som ikke er kommet videre efter grundskolen, og som kan være svære at træffe i vejledningen. Fem af UU-centrene har derfor i regi af BFAU arbejdet med fremskudt vejledning med fokus på at møde de unge og deres forældre på deres 'hjemmebane'. For en del UU-vejledere har det været nyt og udfordrende at flytte vejledning og dertilhørende arbejdsopgaver ud af skolen og UU-centret og hen til de unge.

Generelt har den fremskudte vejledning bestået af et samarbejde med lokale aktører i udsatte boligområder. Det kan eksempelvis være bydelsmødre, sociale viceværter og boligsociale medarbejdere, som har et stærkt netværk og en tillidsfuld relation til de unge eller deres forældre i boligområderne.

I nogle UU-centre er indsatsen bygget op omkring UU-vejlederes deltagelse i enkeltstående lokale sociale arrangementer, Kulturnat mv. med stande og aktiviteter. Her kobler UU-vejlederen sig på arrangementer og aktiviteter, som eksterne samarbejdspartnere står for udførelsen af. UU-vejlederen møder ved sådanne aktiviteter en bred gruppe af borgere i uformelle rammer, hvilket er medvirkende til at synliggøre UU som institution, ligesom de lokale samarbejdspartnere kan fungere som gennem deres lokaltilknytning og brede netværk kan bidrage til at skabe positiv kontakt mellem vejledere, unge og forældre.

Andre UU-centres indsats består i et fast løbende samarbejde med eksempelvis ungdomsklubber eller biblioteker, hvor man udfører vejledning derfra ugentligt eller månedligt. Et UU-center har indkøbt en ladcyklen, som vejlederne bruger til at besøge forskellige områder, hvor målgruppen opholder sig.

I nogle UU-centre har UU-vejlederne, evt. i samarbejde med andre aktører, afholdt fælles workshops for derved at få et klarere blik på, hvordan de forskellige aktører kan supplere hinandens arbejdsmetoder og kompetencer bedst muligt for at nå de unge og evt. deres forældre.

Resultater

UU-vejledere beskriver i interview og i slutrapporter, hvordan fremskudt vejledning har skabt en ny, systematisk og dybere viden om deres målgruppe, fx kendskab til interkulturelle forskelle, behov og adfærdsmønstre hos deres målgruppe. UU-centrene er enige om, at samarbejdet med lokale aktører er en stor gevinst. Samarbejdet har givet ny viden og faglig sparring til, hvordan man kan opbygge relationer. På den baggrund oplever de i dag, at de gensidigt kan drage nytte af hinandens kompetencer og ressourcer, og at det deraf er muligt at etablere en mere åben dialog med de unge samt en bedre vejledning.

UU-vejlederne oplever, at de med de fremskudte vejledningsaktiviteter er blevet "kendte ansigter" i de lokalområder, som de er tilknyttet samt, at de har mødt et bredt udsnit af kommunens befolkning herunder lokale virksomhedsejere, der på sigt kan blive samarbejdspartnere (fx med praktikmuligheder). De fortæller også, at de har haft kontakt til målgruppens netværk og derigennem forsøgt at plante frø og gøre sig tilgængelige. Flere centre har efter projektets afslutning valgt at gøre vejledning i nærområdet permanent. UU-vejlederne beretter om, at de med sådanne tiltag i højere grad er tilgængelige og genkendelige for de unge i (og udenfor) målgruppen.

Da målgruppen for fremskudt vejledning ikke har været en fastdefineret gruppe af unge, har der kun været mulighed for at lave ét interview med de unge om deres oplevelse af den fremskudte vejledning. I dette interview fortæller de unge, at de har set og genkendt UU-vejlederne i deres nærområde flere gange, men også at de kun få gange har benyttet sig af muligheden for at snakke med dem. De unge fortæller, at de ved, at de altid kan henvende sig til enten den fremskudte vejledning eller deres faste vejleder på skolen. Men at de først vil gøre det, når der opstår et behov. Dette understreger, at relationen til de unge og tilgængeligheden har stor betydning for, at de unge vælger at tage kontakt, når der er behov for det.

Gode erfaringer

- At profitere af de eksisterende netværk i lokalområdet. UU-centrene erfarer, at det ikke er realistisk at skabe samme tætte relation til den unge, som de lokale aktører ofte besidder. UU-centrene har gode erfaringer med at stille sig til rådighed som et supplement til den eksisterende indsats i området.
- Det skaber legitimitet hos den unge og deres forældre, at lokale aktører har sagt okay for UU-vejlederen.
- Der er mulighed for hurtig afvikling af aktiviteter, når der samarbejdes med andre aktører (ungdomsskole, væresteder, bibliotek, mv.) De har allerede gjort en del af "benarbejdet" i at skabe effektiv kontakt til målgruppen. UU-centrene har derudover erfaret, at det kan være svært at skabe opbakning til arrangementer, som UU arrangerer alene - i praksis har de ofte måtte aflyse sådanne arrangementer.

- Samarbejdet med og kendskabet til andre aktører (ungdomsskole, PPR mv.) mindsker misforståelser om tilstødende fagområder og faggrænser. Erfaringen er, at et øget samarbejde skærper kendskabet til sit eget fagområde og belyser, hvordan man i højere grad kan udnytte hinandens styrker gensidigt.
- Det er vigtigt at overveje, hvilke problemstillinger og tematikker, der egner sig til vejledning i et mere åbent og offentligt rum, samt hvordan man journaliserer, arbejder med cpr-numre mv. Nogle UU-vejledere anbefaler at gøre det efter samtalen eller dagen efter, mens andre erfarer, at det er en udfordring at journalisere senere pga. hukommelsen eller manglende tid.

Udfordringer

- Nogle UU-centre erfarer, at der allerede findes lignende indsatser for samme målgruppe. Det er ikke hensigtsmæssigt med konkurrencelignende forhold på området, særligt ikke i udsatte boligområder, hvor der kan være udbredt mistillid til myndighedspersoner.
- I forlængelse heraf skal man være opmærksom på, at de unge kan have tilknyttet en kontaktperson eller mentor. Det kan være forvirrende for den unge, hvis flere voksne kommer på banen, og det kan også skabe irritation hos den eksisterende kontaktperson, der måske allerede har igangsat andre tiltag.
- UU-centrene har erfaret, at det er sværere end forventet at komme i kontakt med målgruppen, da de kun i lille grad "dropper forbi" vejledningen, selvom den foregår i deres lokalområde.
- Udsiftning i personale både internt og eksternt kan være problematisk, da den fremskudte vejledning i særlig høj grad bygger på tillidsfulde og kontinuerlige relationer mellem både ung og vejleder, samt mellem vejleder og lokale aktører.
- Der opstår praktiske udfordringer, når vejledningen flyttes ud af vanterammer. En del har erfaret man skal være indstillet på mere aftenarbejde, larm, vejledning, som finder sted udendørs i al slagsvejr, osv.

Anbefalinger

- Prioriter samarbejdet med de lokale aktører og træk på deres ressourcer. De kan både bidrage med faglig sparring, eksisterende netværk og relationer. Afklar tidligt i forløbet om samarbejdspartneren har relevante og tilstrækkeligt opbyggede relationer til de unge.
- Det kræver løbende vedligeholdelse at opretholde en position som "kendt ansigt", og UU-centrene anbefaler derfor, at der planlægges aktiviteter/deltagelse i aktiviteter hele året rundt med jævne mellemrum.
- Det kræver stor forberedelse at igangsætte fremskudt vejledning rettet mod etniske minoritetsunge. UU-vejlederen skal være bekendt med interkulturelle forskelle og møde op med ydmyghed og en ressourceorienteret tilgang.

- Man skal i forlængelse heraf acceptere, at vejledningen bliver kort og kan føles som små skridt ad gangen. Det er en god ide at afslutte alle samtaler med et ”du kan altid fange mig her...”, så den unge altid har en stående invitation.
- To UU-centre har positive erfaringer med at invitere målgruppen til vejledning fremfor at lade det være op til dem at ”droppe forbi”.

Forankring

Vejlederne, der har arbejdet med fremskudt vejledning, beretter om, hvor essentielt samarbejdet med lokale aktører har været. Det er også intentionen, at samarbejdet skal fortsætte fremadrettet. Nogle UU-centre vil gentage allerede afholdte aktiviteter og arrangementer, mens andre har oprettet netværk med aktørerne for at holde en kontinuerlig kontakt fremover.

En praktisk udfordring kan være de lokale aktørers tid. Nogle lokale aktører såsom Bydelsmødre gør det frivilligt, hvilket har betydning for de krav, der retfærdigvis kan stilles dem.

Flere UU-centre arbejder fortsat med at gøre nogle af indsatsens aktiviteter til en fast praksis. Der er en bevidsthed om, at de etablerede relationer og genkendelighed skal holdes ved lige for ikke at forsvinde. Der er to UU-centre, der i slutrapporterne fortæller, at de vil beholde deres ”satellit”-vejledningskontorer i udsatte boligområder.

I nogle UU-centre har den fremskudte vejledning skabt organisationsforandringer internt i UU, i forhold til hvordan forskellige opgaver udføres i praksis, og hvem der gør det. Fx er den fremskudte vejledning i et UU-center blevet en del af UU-vejlederens faste arbejdsopgaver, og ledelsen har derudover besluttet, ”at deltagelse ikke er til diskussion”.

3.3.2 Gruppevejledning og holdforløb

Med vejledningsreformen i 2014 blev gruppevejledningen målrettet ikke-uddannelsesparate elever, som kan deltage i mindre gruppe-baserede (og individuelle) vejledningsaktiviteter. Gruppevejledning adskiller sig således fra kollektiv vejledning (som med reformen skal tilbydes den brede elevgruppe), der har form af *klassebaserede* aktiviteter (jf. BEK nr. 840 af 30/06/2014). I halvdelen af UU-centrene har man da også valgt at arbejde med gruppevejledning og/eller holdforløb. For begge typer af forløb gælder, at de i langt hovedparten af UU-centrene tilbydes mindre grupper, mens det kun enkelte steder er igangsat som klasse-aktiviteter.

Som det fremgår af faktaboksen på næste side er der forskelle på indhold og organisering af gruppevejledning og holdforløb. Hvor gruppevejledning primært har form af samtaleforløb, indeholder holdforløbene oftest også en række mere undervisningsprægede og praktiske øvelser. Der er dog også mange overlap, og for begge indsats er det overordnede formål at udvikle elevernes sociale og personlige kompetencer – ofte gennem et ressourcefokus eller fokus på karrierelæring.

I det følgende opridses de fælles erfaringer fra indsatser med fokus på gruppevejledning og/eller holdforløb. De anvendte redskaber beskrives mere indgående i afsnit 3.3.3.

Gruppevejledningen igangsættes for unge i og efter grundskolen og består af strukturerede og tematiserede samtaleforløb. Fokus er på at bruge gruppens dynamik til at iværksætte refleksionsprocesser om forskellige tematikker, fx 'den gode skolegang', udbyttet af et brobygningsforløb eller elementer som fx selvforståelse, mestring, motivation, kommunikation og valgparathed. Her arbejdes der ofte med inspiration fra samtaleredskaberne WATCH¹⁰ og FFAST¹¹ samt med Styrkekort¹²

Holdforløbene igangsættes oftest for unge i grundskolen. De er typisk struktureret omkring en række praktiske øvelser, fysiske aktiviteter samt refleksionsøvelser. Fokus er at give de unge en række redskaber til at arbejde med delmål samt deltage mere i undervisningen, ligesom der arbejdes med elementer som selvtilid, konflikthåndtering, samarbejde, ansvarlighed mm. Der arbejdes i den forbindelse flere steder med inspiration fra redskaberne MILIFE¹³, Vækstmodellen¹⁴ samt Mindset-teori¹⁵.

Gruppevejledning og holdforløb har primært været anvendt for elever i udskoling, mens et enkelt UU-center også har brugt det for elever på en produktionsskole og et andet center har afholdt gruppevejledning i form af ART-forløb for 5. og 6. klasser (afholdt for hele klassen og ikke blot udvalgte grupper af elever).

Gruppevejledning og holdforløb har ofte forskellige samarbejdspartnere med henblik på at lave aktiviteter uden for skolen. Udover lærere og undervisere på elevernes skoler har flere centre også samarbejdet med ungdomsuddannelser, ungdomsskoler og virksomheder.

Som beskrevet i midtvejsevalueringen af BFAU er UPV-processen sårbar og opleves af en del af de unge, som vurderes ikke-uddannelsesparate unge, som stigmatiserende. Det kræver derfor særlig opmærksomhed i rekrutteringen til gruppevejledning og holdforløb for disse unge. I nogle UU-centre har deltagelse i gruppevejledning og holdforløb derfor været frivillig for eleverne, andre skoler har udpeget særligt sårbare elever (fx stille piger og elever med anden etnisk baggrund) eller elever, som er blevet erklæret ikke-uddannelsesparate, eller vurderes være i risikozonen for senere at blive det.

---

¹⁰ Der står for What Alternatives? Thinking - Coping – Hoping, og som oprindeligt er udviklet til frafaldstruede unge og har som overordnet formål at bruge gruppens dynamik til at give de unge håb for fremtiden og styrke deres mestringsevner.

¹¹ Der står for Fokus (emne), Formål (mål), Aktivitet og Struktur, og er en metode til, hvordan man organiserer og strukturerer gruppevejledning med unge.

¹² En række kort man kan bruge i vejledningen til at hjælpe unge med at få øje på og italesætte egne styrker og ressourcer.

¹³ Et undervisningsforløb for unge, der retter sig mod en styrkelse af deres sociale og personlige kompetencer gennem en række opgaver, lege og øvelser.

¹⁴ Et samtaleredskab med fokus på det positive. Ideen bag "Vækstmodellen" er at få samtalepartneren til at bevæge sig fra negativitet og problemfokusering via udfordringer til konstruktive handlinger.

¹⁵ Mindset-teori bygger på en forståelse af, at man enten har et overvejende fastlåst eller et udviklende mindset, og tilgange baseret herpå forsøger gennem samtaler og aktiviteter at understøtte et udviklende mindset hos eleverne.

Flere steder har man dog foretaget justeringer undervejs for netop at modgå stigmatisering og modstand fra eleverne. Dette beskrives nedenfor under udfordringer.

Resultater

Baseret på interview med UU-vejledere og UU-centrenes slutrapporter tyder det på, at gruppevejledning og holdforløb har styrket eleverne. Flere vejledere og slutrapporter beretter, at gruppevejledning bidrager til at øge de unges personlige, sociale og faglige selvtillid samt styrke deres valgkompetence og afklaring, hvorfor andelen af ikke-uddannelsesparate elever flere steder er reduceret markant som følge af forløbene. Det skyldes ifølge vejlederne og slutrapporterne, at der i gruppevejledningen skabes et fælles refleksionsrum, hvor de unge kan dele overvejelser og tanker omkring uddannelses- og erhvervsvalg. Flere vejledere fortæller samtidig, at både holdforløb og gruppevejledning kan skabe trygge fællesskaber, hvor de unge kan spejle sig i hinanden og hinandens problemstillinger, hvilket kan danne afsæt for nye måder at forstå sig selv på, men også skabe nye handlemuligheder. Et eksempel fra en slutrapport er en pige, der var hæmmet af generthed, men som under gruppevejledningen udviklede sig og begyndte at byde ind i samtalerne og selv tage kontakt til de andre piger i klassen. Samtidig fremhæver flere vejledere ligeledes den tættere relation som et væsentligt udbytte ved forløbene. Dette kan bidrage til en øget tillid og tryghed, der gør at de unge også gør brug af vejledningen efter forløbene.

I unge-interviewene peges tilsvarende på, at de unge gennem gruppevejledning og holdforløb har fået øjnene op for, at de ikke står alene med de udfordringer, de kæmper med, ligesom forløbene har styrket relationen til UU-vejlederne. Samtidig fremhæves det, at holdforløbene udgør et positivt afbæk fra skolehverdagen. Flere, der har deltaget i forskellige holdforløb, fortæller, at især aktive aktiviteter og øvelser har været sjove: "Det var ikke så tørt som normale timer"¹⁶. Nogle unge fortæller også, at de kan snakke med deres vejleder om noget andet, end de kan snakke med deres lærer om: "Hvis du for eksempel har noget der går dig på, så kan du snakke med dem om det"¹⁷. Flere steder har man arbejdet bevidst med at skabe et rum, hvor de unge havde lyst til at komme, og hvor de følte sig velkomne. Det handler både om at igangsætte anderledes aktiviteter som nævnt ovenfor, men også det at man flere steder holder 'pizza-møder' med mad og drikke påskønnes af mange af de unge, og kan bidrage til at de unge overhovedet dukker op.

Gode erfaringer

- Gruppevejledning kan bidrage til, at de unge ikke oplever at stå alene med usikkerhed og problematikker. De unge kan se hinandens styrker og udfordringer og kan byde ind med ideer til, hvad der kan arbejdes med fremadrettet.
- Gruppevejledning og holdforløb kan understøtte udvikling af positive relationer – både mellem eleverne og mellem elever og vejledere. Særligt aktiviteter – og ikke nødvendigvis skolerelaterede aktiviteter – ud af huset, opleves som styrkende for relationerne. Det kan eksempelvis være pizzaaftener, julearrangementer, bowling mm.

¹⁶ Interview med ung, der har deltaget i gruppevejledning

¹⁷ Interview med ung, der har deltaget i gruppevejledning

- Der er gode erfaringer med at samarbejde med ungdomsskoler og produktionsskoler, der bidrager med erfaring med målgruppen og gode faciliteter i et andet regi end skolen.
- Øvelser af praktisk karakter, og hvor eleverne er fysisk aktive, er gode til at fange elevernes interesse.
- At arbejde med at skabe et indbydende og inviterende 'rum', kan gøre en stor forskel. Flere af de interviewede vejledere fortæller, at lidt mad og drikke til vejledningsforløbene gør eleverne positivt stemt, og at de føler, at de er noget særligt eller "det værd". Samtidig giver det mulighed for uformel omgangstone.
- Der er gode erfaringer med SMS-påmindelser til eleverne dagen inden gruppevejledningen, både for at huske eleverne på eventuelle opgaver til dagen og for at motivere.
- Rekruttering og udvælgelse af elever til forløbene er sårbart. Obligatorisk deltagelse for bestemte elevgrupper, kan opleves stigmatiserede og kan føre til modstand mod deltagelse fra eleverne. Det er derfor vigtigt at arbejde med en positiv italesættelse af indsatsen som en positiv særmulighed med aktiviteter, som de unge er interesserede i og oplever som meningsfulde.
- Flere steder har man erfaret det som vanskeligt at skabe rum for anderledes forløb på selve skolen. Så for at understrege forløbenes anderledes indhold og ramme har flere UU-centre, med positive erfaringer, flyttet gruppevejledning og holdforløb uden for skolen, fx i en spejderhytte, på produktionsskolen eller ungdomsskolen. På den måde brydes skolerammen og forløbenes anderledes indhold og ramme tydeliggøres, hvilket særligt skoletrætte elever synes at sætte pris på.

Udfordringer

- Det kan være svært at nå de mest sårbare unge med meget fravær, og som slet ikke møder op til gruppevejledningen. For at løse dette problem har et center eksperimenteret med at bruge live-streaming.
- Nogle centre har oplevet en forventning blandt elever og forældre om, at deltagelse i gruppevejledning også automatisk førte til, at eleverne blev uddannelsesparate. "UU 'fikser' dem lige ved en samtale".¹⁸ Fokus skal være på, at der skal ske en positiv udvikling. Forventningsafstemning er med andre ord vigtigt – både med eleven, lærerne og forældrene.
- Det kan være svært for nogle elever at udfylde handleplaner og nedfælde deres refleksioner på skrift eller på anden vis ift. handleplaner. Nogle vejledere har oplevet, at enkelte elever "stod af" på det skriftlige arbejde, og det har været svært for både vejleder og klasselærer at få disse elever til at deltage og tage ejerskab til opgaven. "Der bliver for meget skole".¹⁹ Omvendt har man oplevet, at alle elever har været meget motiverede for øvelserne med praktisk indhold.
- En stor del af projekterne har haft udfordringer med at engagere lærerne og skabe ejerskab til indsatsen. Det kan være svært at få lærerne til at investere tid i indsatsen og påtage sig ansvar, i en i forvejen presset skolehverdag.

¹⁸ Citat fra slutrapport af et deltagende UU-center.

¹⁹ Citat fra slutrapport af et deltagende UU-center.

Anbefalinger

- Opbakning fra skolens ledelsen og elevernes lærere er afgørende. Ledelsen skal bakke op om, at eleverne tages ud af undervisningen for at deltage i gruppevejledning/holdforløb. Det er vigtigt, at lærerne har kendskab til og forståelse for, hvorfor det er en god ide, at eleven er til gruppevejledning i stedet for fx at have dansk eller matematik.
- Hvis læreren har en rolle i gruppevejledning og holdforløb, er det vigtigt, at læreren klædes på og at der er en indledningsvis forventningsafstemning om tid og opgaver. Motiverede lærere giver bedre resultater end passive lærere.
- Mindre hold med maks. 10 elever giver større mulighed for relationsdannelse og trygge fællesskaber.
- Det er vigtigt, at holdene gennemføres som fælles UU-skole-indsats, så indsatsen forankres på skolen. Det giver mulighed for, at læreren kan følge op.
- Gruppevejledning og holdforløb skal være dynamiske, fremfor faste koncepter, da elevsammensætningen og deres behov indenfor de enkelte hold varierer. De konkrete aktiviteter, temaer eller arbejdsmetoder kan med fordel være forskellige fra hold til hold. Spørg evt. målgruppen om deres behov, før indhold planlægges. Tilpas niveau til færdigheder og refleksionsniveau og tøv ikke med at ændre indhold undervejs ved mismatch.
- Gruppevejledning kan ikke nødvendigvis erstatte individvejledning. For nogle elever er det vigtigt med mulighed for efterfølgende opfølgning individuelt - det kan med fordel indskrives som en del af elevens handleplan.
- Det kan være en god ide at lave en oversigt til eleverne med datoer for aktiviteter et halvt år frem. Nogle elever har behov for i god tid at vide, hvad de skal og hvornår.

Forankring

Generelt har UU-centrene, der har arbejdet med holdforløb og gruppevejledning, alle formået at gøre forløbene til en fast praksis efter BFAU's ophør. Flere UU-ledere og UU-vejledere har orienteret politiske udvalg og byrådet om holdforløb og gruppevejledning som en effektiv og målrettet indsats mod ikke-uddannelsesparate unge. Heraf oplever flere at have fået ekstra bevillinger hertil, fx oprettes der i en kommune en pulje på 150.000 kr., som alle folkeskoler i kommunen kan søge om at bruge til den type holdforløb, mens andre centre har solgt hele eller dele af deres indsatser til folkeskoler.

De steder, hvor holdforløbene fortsætter som et fast tilbud (i mange tilfælde på flere skoler end under BFAU), fortælles det, at det er nødvendigt at uddanne flere UU-vejledere (eller lærere) til at kunne håndtere holdforløbene. Den nye viden om holdforløb og gruppevejledning, som de UU-vejledere, der har deltaget i BFAU-projektet, har opnået, søges derfor udbredt til de resterende kollegaer, fx med fælles kompetencedage, udviklingsuge og interne møder til at udbrede erfaringerne.

Hovedparten af UU-centrene har således formået at forankre indsatserne. Der har her været politisk opbakning til økonomisk at støtte projekterne fremadrettet.

3.3.3 Dialogredskaber

Flere af UU-centrene har arbejdet med forskellige typer af dialogværktøjer i samtalerne med de unge og forældre eller i koordinationen af indsatser med de øvrige aktører, som omgiver den unge. Det kan både være i den individuelle vejledning, gruppevejledning og i skole-hjem-samtaler/samarbejds møder med forældre og den unges lærere. Dialogredskaberne bruges både i den konkrete interaktion med den unge, hvor fokus er på den unges ressourcer frem for mangler.

Flere UU-centre arbejder dog også med dialogredskaber, der centrerer sig om den tværfaglige og tværprofessionelle dialog, og som bidrager til en styrket koordinering af indsatsen mellem aktørerne omkring den unge.

Ressourcesyn – eksempler

- **Ressourceguide, Vækstmodel og Styrkekort:** Værktøjerne har et positivt udgangspunkt og et fremadrettet blik på den unges liv og ressourcer. Både forældre, den unge og vejlederen fokuserer på, hvad den unge kan, og hvordan den ressource eller styrke kan bruges i andre sammenhænge.
- **Filosofisk spørgeguide:** Guide, der hjælper unge med at reflektere over deres liv. Unge får mulighed for at tænke over deres styrker og deres konkrete skoleerfaring.
- **Aggressive Reducement Training:** Værktøj, der giver forældre og unge mulighed for at tale om de unges udfordringer med et nyt fokus på livsmestring.

Aktørkoordinering – eksempler

- **Tryghedsmanual:** Samler alt omkring den unge i én manual. Manualen kan guide nye aktører involveret i den unges liv til bedre samtaler med den unge.
- **App:** På et UU-center har man udviklet en app, som skal bruges som værktøj til en bekymringsplan. Planen skal vise aktører omkring den unge, hvor der er behov for bekymring.

Eksempler på andre dialogredskaber, der skal fremme en god samtale og hjælpe den unge med at udtrykke følelser og komme mere 'på banen' i samtalerne, er emotion cards, JUMP-kort, øvelser med LEGO eller brug af "fishbowl"-metoden, hvor en gruppe først svarer på spørgsmål, og en anden gruppe lytter, hvorefter den skal gengive, hvad de hørte. Fælles for dialogværktøjerne er, at de hjælper vejlederen til at rammesætte samtalen med den unge og øvrige aktører.

Målgruppen for dialogredskaberne er i lighed med gruppevejledning og holdforløb i høj grad udskolingselever, men også 10. klasseelever og produktionsskoleelever. Ofte har en lærer og UU-vejleder i samarbejde udvalgt de elever, hvor dialogredskaberne er blevet benyttet som led i en samtale.

Mere konkret er dialogredskaberne, særligt resourcesynsredskaberne, blevet anvendt i samtaler af typisk 30-45 minutters varighed. Det kan være skole-hjem-samtaler, overdragelsessamtaler fra 9.-10. klasse eller blot møder mellem den unge, undervisere, forældre, UU og andre relevante parter, fx PPR, AKT-vejledere eller psykologer. Under samtalen anvendes fx styrkekort som redskab til at skabe

fokus på elevens styrker frem for mangler, og der uddeles opgaver og ansvar til alle – ikke kun eleven. Elevens udvikling frem mod uddannelsesparathed bliver således til et fælles mål med konkrete opgaver til alle.

Erfaringerne fra UU-centrenes brug af dialogredskaber viser, at det er vigtigt, at ikke kun UU-vejlederne men også lærerne er klædt på til at bruge dialogredskaberne, så det bliver en fælles metode med et fælles sprog.

Resultater

Interview med UU-vejledere og UU-centrenes slutrapporter peger på, at dialogredskaberne både har styrket dialogen med eleven og forældre samt den tværfaglige dialog mellem de fagprofessionelle. I forhold til eleven fortæller vejlederne, at de forskellige dialogværktøjer er gode til at adressere den enkelte elevs styrker og ikke udfordringer på en konstruktiv, fremadrettet og positiv måde, og at det har været med til at skabe engagement og motivation hos både eleven og forældre.

Elevinterviewene viser, at de i lighed med ovenstående er positive overfor det nye ressourcesyn og brugen af dialogredskaber. De fortæller, at samtalerne er mere behagelige, som en elev fra 8.klasse siger: "Det er ikke den mest nervepirrende man kan komme til"²⁰. Dog er der også enkelte elever, som synes, at det kan blive for meget, hvis der skal anvendes styrkekort eller lignende på alle møder, da det kan opleves som en gentagelse, hvor der ikke kommer nye ting frem.

Ligeledes angiver flere UU-centre i deres slutrapporter, at også forældrene er positive. Eksempelvis svarer samtlige forældre i en spørgeskemaundersøgelse foretaget af et UU-center, at det var rart at starte mødet med at tale om deres barns styrker og ressourcer, og at mødet efter deres mening var godt og konstruktivt. I evalueringens forældreinterview fortæller en forælder, at det har været en "øjenåbner" for hendes datter efter samtale med et ressourcesyn. En anden fortæller, at det var som at se sin søn fra en helt ny side, når han selv skulle fortælle om sig selv²¹. En tredje forælder mener det virker, fordi målet kommer fra den unge selv frem for "at blive trukket ned over hovedet på dem". De fælles opsatte mål og krav giver en oplevelse af, at der tages hånd om udfordringerne, og derudover oplever forældrene, at den unge i højere grad end ellers efterlever kravene, når de selv har været med til at formulere konkrete målsætninger.

I forhold til det tværfaglige samarbejde fortæller både UU-vejledere og lærere, at det har styrket deres samarbejde. Vejlederne oplever, at lærerne har fået øjnene op for deres kompetencer og har flere ting at byde ind med ift. at gøre eleverne uddannelsesparate.

Gode erfaringer

- Det positive udgangspunkt minimerer stigmatiseringen, da der fokuseres på de unges styrker, og ikke på deres udfordringer eller det, som adskiller dem fra deres jævnaldrende.
- Den unge oplever at komme mere til orde og blive hørt. Det bidrager til en positiv oplevelse af møderne hos de unge og større ejerskab i relation til de beslutninger der træffes.

²⁰ Interview med ung, der har deltaget i en indsats med brug af dialogredskaber

²¹ Interview med forældre, der har deltaget i indsatser med brug af dialogredskaber

- Ved at samle alle aktører om den unge i en samtale, undgår man, at den unge skal sidde med til mange forskellige møder. Det skaber mere ro og kontinuitet omkring den unges liv og udvikling.
- Erfaringer fra projekterne viser, at god tid er vigtigt for at skabe en god samtale, hvor alle kan komme til orde.
- Det letter implementeringen, når en indsats eller resultatet af et projekt skal erstatte eller forbedre en eksisterende indsats. Det gør det økonomisk overskueligt, og indsatsen sikres plads i en sammenhæng.
- Mange af dialogredskaberne er visuelle, hvilket opleves som gavnligt for målgruppen. Dog er det her vigtigt at sørge for, at alle mødedeltagere kan se dokumentet, som der arbejdes i. Der er i den forbindelse gode erfaringer med at bruge stort papir (flipover størrelse) – og at komme det skrevne op på væggen, så alle kan se.

Udfordringer

- Dialogredskaberne passer ikke nødvendigvis ind i alle UU-centre. Redskaberne skal udvælges ift. og evt. tilpasses til den kontekst og den specifikke målgruppe i UU-centret.
- I lighed med gruppevejledning har en stor del af vejlederne oplevet samarbejdet med lærerne som udfordrende, pga. knappe tidsressourcer. Det har været svært at få lærerne med på ideen, primært pga. det øgede tidsforbrug. Lærerne har været vant til at afsætte 15-20 min. til deres skole-hjem-samtaler, hvor mange af dialogredskaberne kræver en samtale på mindst 30 minutter.
- Det kan være overvældende for den unge at skulle forholde sig til mange voksne, hvis en bred kreds af aktører er inviteret med til mødet. Overvej derfor nøje, hvor mange deltagere den unge kan klare, og hvem de mest nødvendige deltagere er.
- Tiden er, som et UU-center skriver i deres slutrapport, i praksis en ubarmhjertig modspiller. Det kræver øvelse og styring, at tiden ikke skrider. Afhængigt af hvor bevidst eleven er om sin egen situation og kan formulere sig klart og tydelig, vil tidsforbruget blive udfordret. Forældrenes eller lærerens engagement og "taget over" kan i den forbindelse både være en medspiller eller modspiller. Det stiller krav til UU-vejlederen som mødeleder at køre en stram struktur og tidsplan.

Anbefalinger

- Det er vigtigt, at UU-vejlederen er uddannet til at bruge dialogredskaber og til at facilitere møder med stram struktur og tidsplan. Her påpeges det i slutrapporterne, at det er en god ide at afsætte tid til at øve måden at samtale på. Det gør nogle UU-centre med fælles kompetencekursus for hele organisationen. Andre steder trænes og benyttes Vækstmodellen eksempelvis til personalemøder.
- Opbakning fra skolens ledelse og elevernes lærere er afgørende, herunder at de tilslutter sig, at en samtale tager længere tid end blot 15 minutter. I den forbindelse er det vigtigt at klæde lærerne godt på og at være ærlig om både tidsforbrug og opgaver. Orientér gerne lærerne personligt og i god tid før overdragelsesmøderne. En mail og en folder om metoden er ikke nok.

- I lighed med gruppevejledning er det vigtigt at tilpasse de anvendte dialogredskaber til egen kontekst og behov. Flere af de deltagende UU-centre har haft gode erfaringer med at tilpasse eksisterende redskaber og koncepter til deres vejledningspraksis.
- Tænk møderne og brugen af dialogredskaber ind i ressourcefordelingen ved det kommende skoleår for både lærere og vejledere. Det gør forberedelse og deltagelse i møderne legitimt. Lav i den forbindelse en årsplan med tydelig rollefordeling mellem UU og skole, som alle kan vende tilbage til løbende for en afklaring af, hvem der gør hvad og hvornår.
- Der kan med fordel udarbejdes en infofolder til den unge og forældrene, så de er forberedte på samtalemodellen samt tidsforbrug.
- Det er vigtigt at sikre, at der afsættes de nødvendige ressourcer til opfølgning på og det videre arbejde med elevens udfordringer, for at dialogværktøjet opnår sit fulde potentiale.
- Det er vigtigt at skelne mellem dynamiske risikofaktorer (forhold, som er mulige at påvirke) og statiske risikofaktorer (forhold, som ikke er mulige at forandre), så man kun tager emner op, der reelt kan gøres noget ved i skoleregi, for ikke at skabe urealistiske forventninger hos elev og forældre.

Forankring

Dialogredskaber har gennem BFAU-projektet vist sin berettigelse som kvalifikation af vejlederindsatsen. Flere steder er dialogværktøjet allerede forankret som en fast del af praksis, og deraf får UU-vejlederen en mere fremtrædende rolle fremover ved fx at deltage i udvidede skole-hjem-samtaler. UU-vejlederne fortæller i den forbindelse, at implementeringen af fx ressourcemodellen ikke har krævet tilførsel af økonomiske ressourcer.

De få steder, hvor dialogværktøjerne ikke fremover bliver en fast del af praksis, er årsagerne typisk manglende ejerskab fra UU-vejledere, der ikke selv har været aktive deltagere i BFAU. En anden udfordring for forankringen har vist sig at være, at der allerede eksisterer et andet lignende tilbud andetsteds i kommunen, som man fra politisk side hellere vil fortsætte med.

3.3.4 Brobygning med fokus på karrierelæring

Brobygning er en klassisk vejledningsaktivitet i udskolingen, hvor eleverne besøger forskellige ungdomsuddannelser. Tre UU-centre har i BFAU valgt at udvikle brobygningsforløb og karrierelæring målrettet ikke-uddannelsesparate unge. UU-centrene laver brobygningsaktiviteter i mindre elevgrupper på EUD. Her får eleverne mulighed for at være én eller flere dage på EUD, hvor de får 'hands-on', praksisnære erfaringer. Forløbet bliver udviklet i samarbejde mellem grundskolen, UU og EUD med særligt fokus på målgruppen.

Karrierelæring udgør en vigtig ramme om brobygningsforløbene. Med karrierelæring betragtes elevs valg som et læringsanliggende snarere end snævert at være rettet mod det forestående uddannelsesvalg. Der sættes fokus på de processer, der indrammer konkrete forløb og aktiviteter. Inden brobygningen reflekterer eleverne om forløbet og får en idé om, hvad de skal ud til. Vejlederen er med ude på dagen, hvilket giver mulighed for samtaler og refleksion undervejs. Og efter brobygningsdagen reflekterer eleverne igen over aktiviteterne, deres kompetencer og oplevelser

generelt. Derudover arbejder vejlederne fokuseret med at sikre overlevering fra brobygningen til lærerne.

Målgruppen for brobygningsindsatserne har primært været 8. og 9. classes elever.

Resultater

Interview med UU-vejledere og slutrapporter peger på, at brobygningsforløb med fokus på karrierelæring styrker de ikke-uddannelsesparate elevers evne til at reflektere over valg, interesser, motivation, arbejdsformer etc.

Dét at eleverne forberedes grundigt på aktiviteterne, og at vejlederne deltager undervejs, har betydet, at fraværet på selve brobygningen er faldet markant. Vejlederne fortæller i interviewene, at deres tætte involvering i brobygningsforløbene danner basis for udvikling af gode relationer - og større kendskab - til de unge, der understøtter det fremadrettede vejledningsarbejde. En ung, der har deltaget i gruppevejledning forud for et brobygningsforløb, fortæller om brobygningen, at det var sjovt "Fordi man har sine venner med, og vejlederen gør det også hyggeligt."²²

Et par af UU-centrene oplever, at nogle elever motiveres så meget af brobygningen, at deres fravær i skolen mindskes – da de kan bedre se formålet med at gå i skole.

Gode erfaringer

- Betydningen af relationer: Eleverne er på hold med folk de kender, men også folk de ikke kender. For de usikre er det vigtigt, at de er sammen med mindst én de i forvejen kender.
- Et gennemtænkt før- og efterarbejde af aktiviteter er centralt og skaber større udbytte af selve aktiviteten.
- Ved at ændre fokus fra om den besøgte uddannelse er noget for dem til at tale om, hvad de har fået ud af besøget, skabes der en anden dialog, der giver mulighed for bredere refleksioner om uddannelsesvalg, faglige krav og forventninger på ungdomsuddannelserne mv.
- Brobygningen, hvor vejlederen har deltaget sammen med eleverne, har været relationsskabende. Det har været "hyggeligt", som et UU-center skriver i deres slutrapport, og bustur og frokost har været motiverende for eleverne og en givet mulighed for uformel vejledning.

Udfordringer

- Det kan være svært at fastholde elevernes opmærksomhed under oplæg. Erfaringen er dog, at eleverne faktisk får noget ud af oplæggene, og at de derfor er vigtige. Opmærksomheden kan fastholdes ved at give eleverne små opgaver, som de skal løse baseret på oplæggene, eller lade dem holde oplæg for andre om hvad de har lært.
- Samarbejdet med undervisere i både grundskolen og på EUD er vigtigt for, at aktiviteterne lykkes. Det indebærer fx overlevering til og fra undervisere i grundskolen i forhold til den

²² Interview med en ung, der har deltaget i brobygning

progression eleven har været igennem, så forløbene ikke kommer til at fremstå som løsrevne aktiviteter, men knyttes sammen med elevernes skolehverdag. Det styrker ligeledes aktiviteterne, at forløb planlægges og gennemføres i tæt samarbejde med både EUD og grundskole.

Anbefalinger

- Uddannelsesinstitutionerne er en vigtig samarbejdspartner, når det gælder brobygning, og udgør således en målgruppe i sig selv, som det er vigtigt at have fokus på og pleje. Det er vigtigt at skabe et fællesskab og et fælles mål med dem for at skabe udvikling og et godt samarbejde.
- Udbyttet kan styrkes yderligere ved at den unges forældre inddrages.

Forankring

I et brobygningsforløb benyttede et UU-center MiLife som koncept. Erfaringen var, at dette ikke passede til målgruppen, så brugen af Milife i kontekst af brobygning fortsætter ikke. Men selve brobygningsforløbet var en succes, og det er derfor et fuldt integreret frivilligt tilbud for alle ikke-uddannelsesparate unge fremadrettet.

Der er også interesse fra erhvervsskolernes side om at fortsætte samarbejdet med UU og man er i skrivende stund i gang med at afdække mulighederne for yderligere udvikling og gennemførelse af fælles forløb. Hvis der skal ske en forankring af nye metoder, sker det ikke efter én fælles dag. Der skal arbejdes med det løbende.

3.3.5 Tidlige indsatser

Otte UU-centre har valgt at gennemføre tidlige indsatser i form af forebyggende aktiviteter for at øge elevernes uddannelsesparathed. De benytter hver især en række meget forskellige metoder, som går på tværs af de resterende indsatstyper. De tidlige indsatser fordeler sig indenfor følgende kategorier:

Øget fokus på fravær.

Nogle UU-centre har fokus på at systematisere monitoreringen af fravær og den efterfølgende indsats. De har oplevet et behov for at ensrette, hvornår der er tale om bekymrende fravær samt tydeliggøre hvilke tilbud, der eksisterer for forskellige grader af bekymrende adfærd. Helt konkret indfører flere UU-centre Fraværstrappen for at have en handlingsanvisende beredskabsplan for forskellige typer af bekymrende fravær, der er ens på tværs af skoler.

Fokus på aktørfællesskab.

Andre UU-centre har fokus på at skabe tættere tværfagligt samarbejde mellem fx lærer, UU-vejledere, PPR, mv. ved faste, tidlige møder omkring børn og unge i særligt udsatte positioner (fx TiT, RCM). Det tværfaglige samarbejde har til formål at skabe fælles koordinerede indsatser, med klare ansvarsfordelinger og deraf hurtigere handling og afvikling. Møderne er uden den unges tilstedeværelse.

Fokus på tidlig UPV-samtale.

Nogle UU-centre forsøger at afholde individuelle samtaler om UPV med unge i risiko for at blive erklæret ikke-uddannelsesparat allerede i slutningen af 7.klasse eller tidligt i 8.klasse. Samtalerne har fokus på ressourcer, muligheder og på at arbejde mod konkrete mål, der kan bevirke, at eleven bliver uddannelsesparat.

Forberedende og forebyggende forløb.

Flere UU-centre har haft fokus på at afholde klasseforløb, så alle elever får kendskab og værktøjer til uddannelsesparathedsvurderingen. Andre har udviklet kompetencegivende holdforløb for udvalgte elever med særligt personlige og sociale udfordringer (se også afsnit 3.3.2).

Som det fremgår, er der stor variation i den konkrete udformning af den tidlige indsats. Derudover er der forskel på, hvornår der sættes ind med en forebyggende indsats for målgruppen. Nogle steder er indsatsen for elever helt ned til elever i 5.klasse, mens andre fokuserer på unge fra 9.klasse og opefter. Fælles er dog, at man søger at sætte tidligt ind for at forebygge at problematikker og udfordringer i tilknytning til den unges (skole)liv vokser sig for store.

Resultater

På baggrund af interview og UU-centrenes egne slutrapporter ses det, at for indsatser med fraværsregistreringer har det tværfaglige samarbejde været den største gevinst ved projekterne. En mere systematisk ansvarsfordeling på tværs af aktører medvirker til en smidigere og hurtigere proces og et større overblik i arbejdet med den unge. Derudover vil den unge, ifølge vejlederne, opleve en forkortet behandlingstid og en afklaret og aftalt indsats fra start. Flere beretter, at alene det at sætte sig sammen og snakke om den unge, forbedrer indsatsen overfor den unge.

Med brug af resourcesyn tidligere i individuelle samtaler og i gruppevejledning/ holdforløb styrkes den unges sociale og personlige kompetencer forud for uddannelsesparathedsvurderingen. De trænes til at reflektere over, hvordan disse kompetencer kan knyttes til deres fremtidige uddannelsesvalg. Forældre og unge giver i interview udtryk for, de foretrækker en tidlig snak om uddannelsesparathed, så de har tid til at forbedre sig hvis nødvendigt.

En forælder, der *ikke* har været en del af en tidlig indsats, efterspørger tidligere indblanding fra UU-vejleder og skole: "Jeg forstår ikke, at det hele skal vælte lige oven i ottende og niende klasse. Der er

jo meget, der kan opdages allerede i sjette klasse. Så vil der jo også være længere tid til at samle nogle elever op. [...] UU-vejlednings-systemet er rigtig godt, men det er bare for sent. Man skal gå ind og kigge på niveauet tidligere".²³

Gode erfaringer

- Det erfares, at bedre struktur og ansvarsfordeling, fx gennem tværsektorale møder giver mere tid og større overblik, fordi alle ved det samme, og alle ved, hvem der gør hvad og hvornår. Det er også flere steder erfaringen, at behandlingstiden bliver kortere ved sådanne møder. Det betyder, at den unge ikke skal vente så længe på afgørelser, og at indsatsen er aftalt og afklaret.
- Med den tidlige indsats kommer UU-vejlederen til at kende til eleven tidligere og vil deraf have bedre mulighed for at opbygge en længerevarende og tillidsfuld relation.
- Nogle UU-centre, der benytter ressourcefokuserede allerede i 7.klasse, nævner, at det frigiver mere tid og fleksibilitet i perioden omkring uddannelsesparathedsvurderingen, der ellers er en travl tid.

Udfordringer

- Prioritering af tid til den tidlige indsats, særligt i tilfælde, hvor flere aktører skal samles til fælles møder, opleves det svært at få alles kalendere til at gå op.
- Manglende motivation for den forebyggende indsats er flere steder en udfordring. Dels hos UU-vejlederen selv, der frygter den tidlige indsats vil tage tid fra kerneopgaven; arbejdet med indsats i tilknytning til UPV. Dels fra eksterne samarbejdspartnere, der dog erfaringsvist kan motiveres gennem grundig gennemgang af deres rolle i projektet og ved at skabe ejerskab.

Anbefalinger

- Afsæt tid til indsatsen og gør det i god tid. Fx ved at indkalde lærere før skoleåret starter, ved at have faste mødetider for de tværfaglige møder og ved at afstemme besøg hos lokale aktører. Ellers kan det være svært at få alle kalendere til at stemme overens.
- Indkaldelse til tværsektorale møder kræver ofte ledelsesopbakning og en motiveret ledelse.
- For at imødekomme motivationsproblemer hos UU-vejledere kan deltagelse i den tidlige indsats af ledelsen italesættes som en "skal deltage"-opgave.

²³ Forældreinterview om tidlige indsatser

Forankring

I UU-centrenes egne slutrapporter tyder det på, at forankringen af de forebyggende indsatser kræver politisk økonomisk opbakning, da der skal tilføres økonomi og afsættes tid til de ekstra timer.

Alligevel er den tidlige indsats forankret flere steder. Særligt steder med indsatser, der retter sig mod tværfaglige møder om den unge og indførelse af Fraværstrappen/Beredskabsmodellen, er der fremkommet mere systematik og effektiv vejledning til den unge. Det har medført, at flere kommuner har besluttet, at indsatserne skal bredes ud til flere områder og skoler fremover.

3.3.6 Forældreindsatser

Otte UU-centre arbejder også med indsatser, der har til formål at understøtte et tættere samarbejde med forældre, ud fra antagelsen om, at opbakning og støtte hjemmefra spiller en vigtig rolle i relation til arbejdet med at understøtte de unges uddannelsesparathed. For mange ikke-uddannelsesparate unge gælder det netop, at deres forældre ikke i samme grad som uddannelsesparate unges forældre møder op til vejledningsaktiviteter, ofte fordi de føler sig fremmede for skolen og usikre på de krav og forventninger der stilles her.

Flere steder har man endvidere ingen procedurer for, hvordan uddannelsesparathedsvurderingen skal formidles til forældrene. Indsatserne nedenfor udgør en række ud forsøg på at udvikle metoder, der får flere forældre inddraget i arbejdet med at understøtte deres børns skoledeltagelse og uddannelsesparathed.

Forældreindsatser udfolder sig på forskellig vis og kan være målrettet forskellige grupper af forældre. De kan fx både være rettet mod alle forældre, eller kun mod forældre til ikke-uddannelsesparate unge.

Forældreindsatser udfolder sig fx i følgende:

1. **Forældremøder for hele forældregruppen** med fokus på hands-on øvelser om uddannelsesvalg mm., fremfor mere traditionelle oplæg. Målet er, at forældre får værktøjer, de kan tage med hjem, eksempelvis om hvordan man bruger ug.dk.
2. **Involvering af forældre i holdforløb, de unge deltager i, eller i individuelle vejledninger.** Møder for forældre evt. både for forældre og unge. Fælles hjemmeopgaver, opgaver til forældre eller inddragelse via Facebookgrupper med information billeder mv.
3. **Kontakt med forældre.** Flere centre har eksperimenteret med forskellige måder at komme i kontakt med forældrene på, eksempelvis ved at være opmærksomme på sprog og indhold i invitationer. Herunder opsøgende arbejde i form opfølgende telefonsamtaler eller samarbejde med eksterne aktører, som er tættere på familierne (fx bolig sociale medarbejdere, bydelsmødre, skoleledelse mv.).

Resultater

Det er svært at udlede resultater alene på baggrund af forældreindsatserne, da forældreindsatserne oftest sker i samspil med andre indsattstyper såsom forløb for de unge. Med udgangspunkt i vejlederinterview og UU-centrenes egne slutevalueringer fremgår det dog, at flere UU-centre har haft succes med at tiltrække flere forældre til nye former for forældremøder (med særligt fokus på uddannelsesparathedsvurdering) og med en mere dialogbaseret tilgang. En forælder fortæller om en uddannelsesaften: "Det var et forsøg på at gøre det lidt anderledes. Der var nogen, der fortalte om alle mulige spændende muligheder. Uanset hvad der bliver fortalt om, så skal det bare konkretiseres. Det gode ved den aften var, at vi kom lidt tættere på virkeligheden."²⁴

Som tidligere beskrevet i afsnit 3.3.3. er forældrene positive overfor samtaler med udgangspunkt i et positivt ressourcensyn. En forælder fortæller om en udvidet uddannelsesparathedssamtale: "Jeg tænkte, at det var rigtig godt. Det var afslappet. Det handlede om at finde en løsning i fællesskab. Der var 'vejlederen' virkelig god."²⁵

Gode erfaringer

- Løbende opfølgning og dialog: Der er gode erfaringer med først at sende et brev og derefter følge op med telefonsamtaler. Telefonkontakt opleves generelt positivt af forældrene, der ofte er usikre på de krav og forventninger, der stilles til dem. En lang samtale kan derfor være godt givet ud. Der er også eksempler på, at brug af Facebook og SMS giver hurtig dialog. Generelt anbefales en dialogbaseret kontakt til forældrene.
- Positiv respons fra forældre og elever på at gøre noget anderledes ift. at tale om uddannelsesparathed. Der er gode erfaringer fra forældremøder/cafeer mv., hvor forældre og elever involveres og mere aktivt i eksempelvis gruppediskussioner, stjerneløb eller med brug af vækstmodel.
- Tidligt fokus på forældreinddragelse anses af forældrene som om, der bliver taget hånd om udfordringerne. Et individuelt og tæt samarbejde med forældrene har stor betydning for det videre engagement.

Udfordringer

- Manglende procedurer for hvordan uddannelsesparathedsvurderingen formidles til forældre. Forældrene er vant til monologbaserede, og i deres optik, kedelige oplæg om uddannelsesmuligheder. UU-vejledere opfattes måske som kedelige.
- Stigmatisering: Ligesom den unge kan føle sig stigmatiseret, kan forældrene også.
- Vanskeligere end forventet at få kontakt til forældrene og at ramme de forældre, der normalvis ikke deltager.

²⁴ Forælderinterview om indsatser rettet mod forældre

²⁵ Forælderinterview om indsatser rettet mod forældre

Anbefalinger

- Forældreinddragelse kræver ofte en særlig målrettet indsats, da der flere steder opleves svagt fremmøde eller manglende respons på beskeder. Invitationen er afgørende for, hvordan aktiviteten tages imod. Nogle UU-centre har arbejdet målrettet med invitationsformatet og er kommet frem til, at fremmødet er størst, når der inviteres både på skoleintra, i papirform og med telefonisk opfølgning til de forældre, man ved sjældent deltager. Derudover skal invitationen være vedkommende ved hverken at tale op eller ned samt være konkret i, hvad der ønskes og forventes af forældre og elev.
- Der er ydermere gode erfaringer med at minde den unge om aktiviteten gentagende gange op til arrangementet, så de også kan minde deres forældre om det.
- Inddrag forældrene i evalueringen af aktiviteter. Sparring med forældrene kan være med til at gøre aktiviteten tilgængelig for alle. Og vær parat til at tilpasse og korrigere i projektet undervejs.
- Vigtigt at forstå dét forældre og elever ikke forstår. Afsæt tid til at gøre forældre til aktive medspillere. Forældrene vil gerne deltage, hvis formatet er på deres præmisser. Det indebærer eksempelvis, at det skal være let at deltage, det skal være trygt og tillidsfuldt. Det skal derudover være muligt både at være 'usynlig' og samtalskabende.
- Hvis forældrene er særligt udvalgte, skal det fremgå som en positiv særmulighed, og formålet skal fremstå klart og tydeligt.

Forankring

Indsatser i form af forældremøder/cafeer har ifølge interviews og slutrapporter haft succes med at få flere forældre til at møde op til nye, mere dialogbaserede typer af forældrearrangementer. Flere forældre påpeger i forældreinterviewene, at det er rart med mere inddragende vejledning. UU-vejlederne fortæller flere steder, at deres forældrearrangementer gentages næste år.

På trods af succes er det også beskrevet, hvordan det til stadighed er svært at tiltrække en gruppe af forældrene til ikke-uddannelsesparate unge (og dermed BFAU-målgruppen). Det fremgår, at indsatserne fremover vil forsøge at videreudvikle indsatserne, så de i endnu højere grad kan få inddraget alle forældre.

3.3.7 Tværgående erfaringer

På tværs af indsatserne er der i evalueringen identificeret seks tværgående erfaringer, som er vigtige at holde sig for øjne for at opnå de bedst mulige resultater af indsatserne.

Afdækning af den ønskede målgruppe/område

Erfaringer fra flere UU-centres afsøgende fase viser, at målgruppen ofte er anderledes, end de på forhånd havde forventet. Den viden er fremkommet ved grundig gennemgang af personerne i målgruppen, eksempelvis gennem ungehøringer eller statistiske analyser. Ny

viden bidrager til overvejelser om, hvorvidt indsatsen stadig er relevant, og hvordan den kan tilpasses og forbedres den nye situation.

Desuden har flere UU-centre undervejs erfaret, at der allerede eksisterer lignende eller tilsvarende indsatser for samme målgruppe. Dette kan ifølge vejlederne opleves som forvirrende for de unge.

Håndholdt indsats fremfor faste koncepter

En del UU-centre har forsøgt sig med faste koncepter såsom MiLife, WATCH, Styrkeforløb, ART-forløb mv. Disse fungerer som udgangspunkt godt, særligt i forhold til kompetenceudvikling af UU-vejledere (og lærere). Som beskrevet i afsnit 3.3.2 er erfaringerne dog, at man i praksis ikke kan overføre koncepterne 1:1 på de forskellige indsatser. Flere steder er responsen fra den unge på koncepter som Milife, ART og WATCH, at de er stigmatiserende. UU-vejlederen har efterfølgende tilpasset materialet til netop deres unges behov. Interview med UU-vejledere og UU-centrenes slutrapporter beskriver, hvordan forløb skal tilpasses den individuelle unge eller det enkelte hold, fordi de alle er særegne med forskellige behov. Erfaringerne med koncepterne viser, at det ikke altid er muligt at benytte samme materiale på fx to forskellige klasser på samme årgang.

I forlængelse af den indledende afdækning af området og målgruppen er det ydermere relevant at afdække den valgte målgruppes konkrete behov, således at fokus vendes det rette sted. Der er eksempler på indhold, der ikke har matchet målgruppens behov eller kompetenceniveau, som efterfølgende måtte revurderes.

Det anbefales, at man i høj grad skal være villig til at tilpasse eller sadle om, såfremt indsatsen ikke rammer korrekt ift. indhold.

Opbakning fra ledelse og kollegaer

Et gennemgående tema for UU-centrene er, at indsatsernes resultater afhænger af ledelsens opbakning. Erfaringsmæssigt viser det sig, at det nytter at inddrage ledelsen tidligt og løbende, samt stille krav til ledelsen i form af enten kontakt med andre ledere (skoleleder, kommunale direktører mv.) eller med lovning på at få afsat tid til både indsats, opfølgning, evaluering og vidensdeling, så indsatsen ikke ender med at blive en ekstraopgave.

Nogle påpeger også, at det er givtigt med opbakning fra de kollegaer på UU-centret, der ikke nødvendigvis er bærende del af indsatsen. Dels for at skabe forståelse for selve indsatsen og behovet for at afsætte tid hertil. Og dels med henblik på at lette vidensdelingen internt på UU-centret efterfølgende. Det har derudover den virkning at indsatsen bliver mindre personbåret.

Opbakning fra ledelsen medfører, uanset formatet, et bedre manøvrerum for den enkelte UU-vejleder til at udvikle, drive og afvikle indsatsen.

Tid

I forlængelse af ovenstående er der bred enighed om, at deltagelsen i BFAU og de deraf udledte indsatser har krævet tid. I mange tilfælde også mere tid end forventet.

Det gælder for det første i udviklingen og forberedelsen af indsatsen, hvor praktiske opgaver såsom booking af lokaler, køb af cykel, planlægning af møder mv. som udgangspunkt har taget lang tid.

For det andet gælder det selve udførelsen af indsatsen, som i tilfælde med forældremøder eller brug af ressourcemodel og vækstmodel er svære at holde inden for den på forhånd definerede tidsramme, da det tager tid, at alle skal til orde.

Erfaringsvist har det taget tid at evaluere forløbet, om end denne del bidrager med vigtig viden i det fremadrettede arbejde med at udvikle og forankre indsatsen, fortæller UU-vejledere og ledere.

Til sidst er der gjort den erfaring, at der bør afsættes tid til individuel opfølgning på den enkelte unge, uanset hvilken indsats, de har været en del af.

God praksis for kontakten til målgruppen

En bi-effekt for mange UU-centre (på nær i Odense hvor det var den reelle indsats) er, at arbejdet med at udarbejde invitationer og kontakt til forældre og unge er blevet kvalificeret. Der er efter forskellige eksperimenterende tilgange flere steder udarbejdet en 'best practice' for invitationer. Man ved i højere grad nu, hvad der virker, og hvad der ikke virker.

Over en bred kam er det vigtigt, at man forsøger at kontakte forældre og elever på en række forskellige kanaler. Det betyder, at der med fordel kan sendes formelle invitationer/information ud på Skole-intra, i papirform (gennem eleven) og med opfølgende telefonsamtaler. Der er påvist positive resultater af at forandre sproget i invitationerne til at lægge mere op til dialog og til ligeværd.

Samarbejde med eksterne aktører

Interview med UU-vejledere og UU-centrenes slutrapporter peger på, at en helt grundlæggende faktor for succes på tværs af de forskellige indsatstyper er samarbejdet med eksterne aktører.

Indsatser, der samarbejder med eksempelvis boligsociale selskaber, ungdomsklubber mv., kan drage nytte af samarbejdspartnerens relation, netværk og fysiske set-up (lokaler, arrangementer). Faktisk er det erfaringen, at det er enormt svært for UU at tiltrække målgruppen alene, ved egne selvstændige arrangementer eller aktiviteter.

En stor del af indsatserne samarbejder med skoler, og her betyder samarbejdet med lærere og skoleledelse også noget for resultaterne. Det skaber større motivation for lærerne at deltage aktivt i udvidede forældremøder eller uddannelsesparathedssamtaler, når der er afsat tid til det fra ledelsens side. UU-vejlederne fortæller, at det kan betale sig at sætte lærerne grundigt ind i eksempelvis Vækstmodellen eller Ressourceguiden, da de i de

tilfælde vil have større forståelse for formålet med samtalen. Det tyder endvidere på, at lærere der føler ejerskab, er mere motiverede og samarbejdsvillige.

4. VEJLEDERUDBYTTE

Dette kapitel undersøger vejledernes udbytte af at deltage i BFAU. Kapitlet er primært baseret på de kvalitative interview med UU-vejlederne, ledere og eksterne samarbejdspartnere samt spørgeskemaundersøgelsen med UU-vejledere. Herudover er der i begrænset omfang også inddraget UU-centrenes slutrapporter. Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen blandt vejlederne er vedlagt som grafisk rapport i appendiks B.

Evalueringen viser, at deltagelsen i BFAU styrker UU-vejledernes vurdering af egne kompetencer. Det sker dels igennem mødet med (nye) teorier, som øger UU-vejledernes motivation og fokus på egen praksis. Dels bidrager den reflektive praksis i BFAU til udvikling af nye metoder og læring blandt UU-vejlederne. Arbejdet med indsatserne er tids- og ressourcerkrevende, særlig i indsatsområde 2, men UU-vejledere og -ledere vurderer, at udbyttet står mål med arbejdet.

Evalueringen viser, at UU-vejlederne får en større bevidsthed om egne kompetencer og en mere tydelig professionel rolle over for eksterne samarbejdspartnere. Intern sparring i UU-centrene giver bedre udnyttelse af kompetencer og samarbejde. Sparring med andre UU-centre i indsatsområde 2 skaber derudover læring på tværs af centre. UU-vejledernes øgede synlighed og forbedrede samarbejdsrelationer støtter dem i deres vejledningsarbejde af ikke-uddannelsesparate unge. Der kan fortsat være udfordringer i samarbejdet med eksterne parter. Indsatserne i BFAU har dog tvunget UU-vejlederne til at bibeholde og intensivere samarbejdet, også når de støder på udfordringer.

På baggrund af evalueringen vurderes det, at det særligt er BFAU's fleksible tilgang med udgangspunkt i UU-vejledernes praksis, der skaber høj tilfredshed og stort forankringspotentiale af indsatserne.

4.1 BFAU STYRKER UU-VEJLEDERNES VURDERING AF EGNE KOMPETENCER

UU-vejlederne vurderer i spørgeskemaundersøgelserne generelt deres faglige kompetenceniveau højt, og UU-vejlederne føler sig generelt kompetente i deres arbejde. Figur 8 viser, at UU-vejledernes kompetencevurdering stiger fra et i forvejen højt niveau i baselinemålingen til et endnu højere niveau i slutmålingen.

Samlet set angiver 84 pct. af UU-vejlederne i slutmålingen, at de føler sig kompetente i deres arbejde (se figur 8 nedenfor). Her er sket en lille stigning blandt de 34 UU-vejledere, der har besvaret både baseline- og slutmåling, på 9 procentpoint fra 74 pct. i baselinemålingen til 85 pct. i de to efterfølgende målinger.

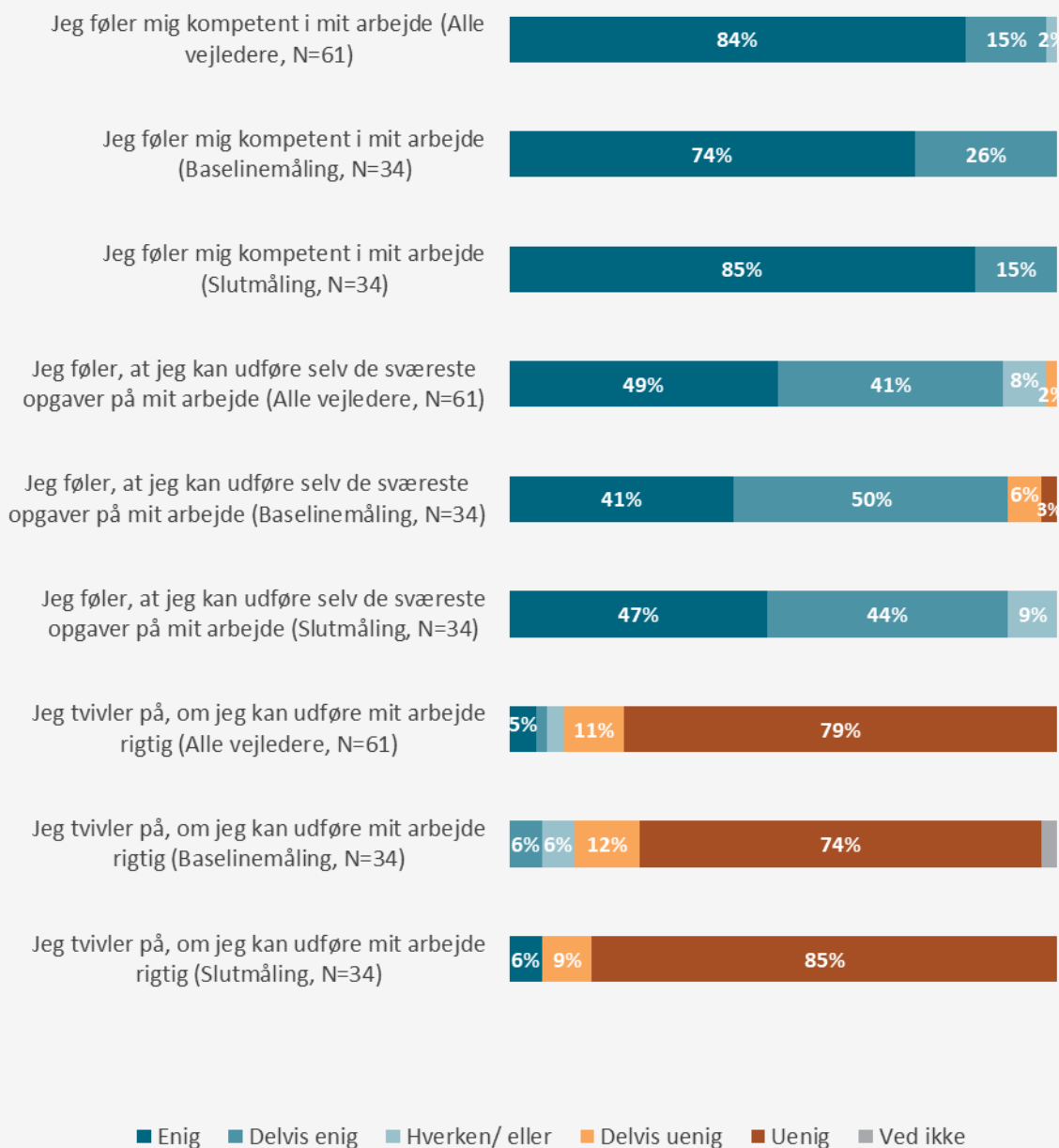
Når det gælder udførelsen af de sværeste opgaver, angiver 49 pct. af UU-vejlederne i slutmålingen, at de føler, at de kan udføre selv de sværeste opgaver på arbejdet. Her er ligeledes sket en mindre positiv udvikling fra baseline- til slutmålingen på 6 procentpoint fra 41 pct. til 47 pct. Fordelt på indsatsområder svarer 39 pct. af alle UU-vejlederne fra indsatsområde 1, at de kan udføre selv de sværeste opgaver. For alle UU-vejlederne fra indsatsområde 2 er det derimod 55 pct. Denne forskel kan skyldes forskellen i arbejdsmetoden for de to indsatsområder, hvor indsatsområde 2 har haft

mere systematisk fokus på kompetenceudvikling end indsatsområde 1, hvor det er sket mere efter behov.

Endelig er 79 pct. af vejlederne uenige i, at de tvivler på, om de kan gøre deres arbejde rigtigt, og 11 pct. er delvist uenige. Her er også en positiv udvikling at spore blandt de 34 vejledere, der har besvaret både baseline- og slutmålingen, idet der her er sket en stigning fra 74 pct. til 85 pct.

Figur 8: Slutmåling af UU-vejledernes oplevelse af egne kompetencer i det daglige arbejde. "Hvor enige eller uenig er du i følgende udsagn?"

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere.

Analysen af spørgeskemaresultaterne indikerer, at UU-vejledernes oplevede kompetenceniveau er steget lidt mere i indsatsområde 2 end indsatsområde 1. Udviklingerne kan skyldes, at der netop i højere grad har været mere systematisk fokus på kompetenceudvikling i indsatsområde 2 end i indsatsområde 1, hvor det er sket mere ad hoc baseret – alt efter de enkelte centres behov og udfordringer. Tallene skal dog tolkes varsomt grundet et lavt besvarelsesgrundlag. Der er også i de kvalitative interview tegn på, at UU-vejledere i indsatsområde 2 oplever et større udbytte pga. af dybere faglig fordybelse, intensivt samarbejde med de kollegaer, der også deltog i forskningscirklerne, samt sparring med andre UU-centre.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt vejledere viser på linje hermed, at 24 pct. af UU-vejlederne fra indsatsområde 2 mener, de har fået nye metoder/større værktøjskasse, som følge af BFAU. For UU-vejlederne i indsatsområde 1 er tallet derimod 9 pct. Denne forskel skyldes formentlig ligeledes det mere systematiske arbejde med indsatserne i indsatsområde 2 sammenlignet med arbejdsmetoden i indsatsområde 1.

UU-vejledernes udbytte af de to indsatsområder er beskrevet nærmere i de næste afsnit.

4.2 REFLEKSIV PRAKSIS

De kvalitative interview og UU-vejledernes slutrapporter viser, at det for begge indsatsområder gælder, at UU-vejledernes refleksion over egen praksis og kendskab til nye metoder og teorier har styrket deres arbejde med ikke-uddannelsesparate unge.

Overordnet set oplever UU-vejlederne i indsatsområde 2 et højere kompetenceløft igennem forskningscirklerne, end UU-vejlederne i indsatsområde 1 gør. Det skyldes større mulighed for faglig fordybelse og sparring med andre UU-vejledere og forskere. Til gengæld er arbejdsbyrden og presset på tid/ressourcerne også større i indsatsområde 2. Det virker dermed til, at prioriteringen og input står mål med resultaterne.

Figur 9 viser betydningen af BFAU på UU-centrenes refleksive praksis. De tre punkter uddybes særskilt nedenfor.

Figur 9: UU-centrenes refleksive praksis efter deltagelse i BFAU

Nye teorier og metoder

- Introduktion til ny teori øger motivation og refleksion over egen praksis.
- Særligt forskningscirkler i indsatsområde 2 bidrager med ny teori og blik for nye metoder: Godt dobbelt så mange vejledere i indsatsområde 2 tilkendegiver at have fået nye værktøjer/ metoder.

Grundfæstet i praksis

- Udviklingen af nye metoder, der bygger oven på eksisterende praksisser.
- Begge indsatsområder tilrettelægger og afprøver indsatser, og tilpasser såfremt de ikke fungerer optimalt i deres virkelighed.

Udfordringer

- Tids- og ressourcetungt med teori og administrative opgaver såsom de løbende evalueringer.
- Gælder i særdeleshed indsatsområde 2, hvor forskningscirklerne kræver meget tid.

Kilde: Kvalitative interview med vejledere og ledere i UU-centre

KENDSKAB TIL (NYE) TEORIER GIVER NY MOTIVATION OG FOKUS PÅ EGEN PRAKSIS

Der er bred enighed blandt vejlederne i indsatsområde 1 og 2 om, at de igennem BFAU har fået nye teoretiske perspektiver på at vejlede ikke-uddannelsesparate unge. UU-vejlederne har fået sat begreber på de metoder, tilgange og værktøjer, som de i forvejen benytter i egen praksis. Det teoretiske grundlag og et fælles begrebsapparat gør, at vejlederne oplever deres vejledning af ikke-uddannelsesparate unge som mere kvalificeret.

Det kan blive glemt i den daglige drift, *hvorfor* vejledningen tilrettelægges, som den gør, og om det nødvendigvis er den mest hensigtsmæssige måde. BFAU har givet UU-vejlederne mulighed for at stoppe op og reflektere over egen praksis, med udgangspunkt i et teoretisk grundlag.

"Jeg synes, det handler meget om at blive hævet op i helikopter-perspektiv, for dagligdagen går meget i drift, og normalt kører vi meget alene, og så er det rart med en lejlighed til at hæve sig op og overveje, hvorfor vi egentligt gør, som vi gør."

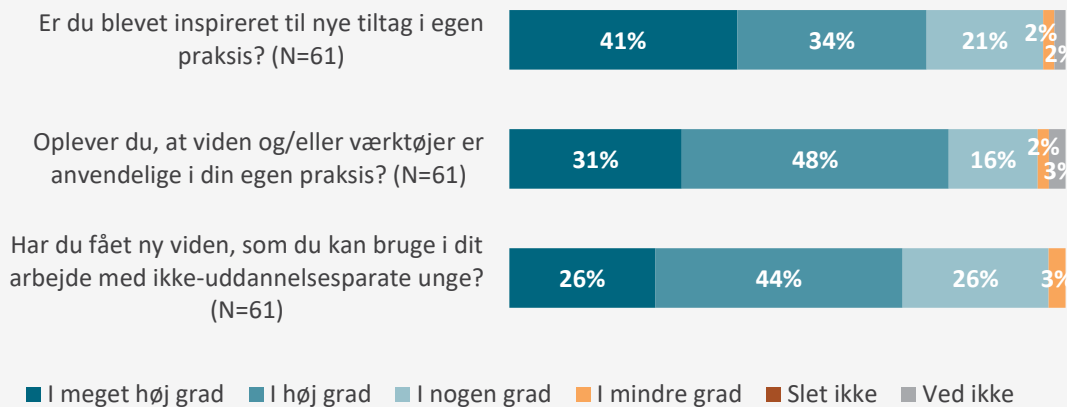
- UU-vejleder, indsatsområde 2

Muligheden for at fordybe sig og arbejde intensivt med et område i forskningscirklerne har derudover været med til at skabe motivation og øget arbejdsglæde blandt UU-vejledere.

REFLEKSIV PRAKSIS BIDRAGER MED NYE METODER OG LÆRING

Godt tre ud af fire UU-vejledere i BFAU oplever i (meget) høj grad, at samarbejdet med BFAU inspirerede dem til nye tiltag i egen praksis, og at viden og værktøjer er anvendelige i praksis. BFAU er således i høj grad lykkes med at tage udgangspunkt i UU-vejledernes praksis og videreudvikle den.

Figur 10. UU-vejledernes udbytte af samarbejdet med BFAU. "I hvilken grad..."

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere)

UU-vejledernes udbytte ligger særligt i, at udviklingen af nye metoder bygger oven på eksisterende praksisser. I BFAU blev UU-vejlederne introduceret til nye metoder igennem refleksion over egen praksis og identificering af konkrete behov. De nye metoder er således blevet grundfæstet i den lokale kontekst.

"Jeg tror, de fleste vejledere mener, vi er kommet i gang med noget, vi nok ellers ikke var kommet i gang med, fordi vi havde en pisk over nakken. Hvor vi nok før ville sige, at det havde vi ikke lige tid til lige nu og så gjorde vi bare det vi plejer. Det er noget vi kom i gang med, og det har skabt en masse viden og sat diskussioner i gang, også selvom der ikke er kommet så mange til tingene. Internt i ungegruppen har det medført, at vi er mere reflekterede omkring det. Det er noget med at sætte det mere ind i en anden sammenhæng og ikke bare A til B. Vi har lært at bruge det i et bredere perspektiv. På den måde synes jeg det er blevet bedre, men vi har også brugt rigtig, rigtig mange timer på det. Og det skulle vi nok have gjort alligevel. Det har betydet et fagligt løft derfor." - UU-leder, indsatsområde 1

Flere UU-vejledere fortæller i de kvalitative interview, at samarbejdet med BFAU har givet mulighed for at arbejde med vejledningsområder, de længe har ønsket forandring på. Særligt inden for fremskudt vejledning, forældreindsatser og gruppevejledning har UU-vejledere afprøvet nye metoder for at løse vedvarende problemstillinger. De oplever i den forbindelse, at et mislykket projekt fordrer refleksion, hvilket igen fører til ny læring om, hvordan de ikke skal gøre ting fremover - og endnu vigtigere, motiverer til nye ideer og metoder, der kan afprøves i stedet. UU-centrene udvikler deres indsatser ved at prøve sig frem, fejle og revidere efterfølgende.

”Det har været meget tids- og ressourcekrævende, men det har været givtigt ift. at reflektere over processen. Hvis ikke vi skulle reflektere over det, som vi har gjort i forskningscirklen, så havde vi dømt det til at være en fiasko, fordi der ikke kom ret mange forældre til vores første arrangementer, men hele refleksionsprocessen gav os blik for noget af det positive, og gav os blik for noget, vi kunne arbejde videre med.” - UU-vejleder, indsatsområde 2

To UU-centre fremhæver i interviewene med vejledere, at BFAU har gjort dem opmærksomme på udfordringer i forbindelse med midtvejsevalueringen. Det har givet UU-vejlederne mulighed for at tilpasse indsatsen og sætte ind på de områder, der er væsentlige for UU-centret.

UU-vejledernes hovedudfordring i indsatserne i BFAU er UU-centrenes tid og ressourcer. Arbejdet med indsatserne var mere omfattende, end flere UU-vejledere og centerledere på forhånd havde regnet med. Det gælder særligt for vejledere i indsatsområde 2, der skulle forberede sig og deltage i cirkelmøderne og efterfølgende netværksmøder. Nogle UU-vejledere fremhæver ligeledes det administrative arbejde som tidskrævende, bl.a. i forbindelse med slutrapporterne.

4.3 TYDELIGERE PROFESSIONEL VEJLEDERROLLE

Evalueringen viser, at BFAU er med til at styrke UU-vejledernes professionelle vejlederrolle og gøre den mere tydelig, både indadtil for UU-vejlederne og udadtil over for samarbejdspartnere.

UU-vejlederne er igennem BFAU blevet mere afklarede i, hvad deres rolle i arbejdet med ikke-uddannelsesparate unge er, og hvor de særligt kan bidrage ift. andre aktører på området. UU-vejlederne fremhæver særligt i interviewene, at de:

1. Har en mere helhedsorienteret tilgang i arbejdet med ikke-uddannelsesparate unge end skolerne.
2. Kan tale anderledes med de unge end lærerne, da de er en neutral person, som ikke er en del af den unges skole.
3. Er den eneste gennemgående instans, inden de unge fylder 25 år.

Disse kompetencer kan UU-vejlederne i høj grad bringe i spil, når de (tidligt) inddrages i det tværfaglige samarbejde, hvilket styrker indsatsen over for den unge. Et tværfagligt samarbejde synliggør de forskellige kompetencer, som forskellige aktører indgår i samarbejdet med. Citaterne nedenfor viser, hvordan et sådan samarbejdet skaber bevidsthed om egne og andres roller og kompetencer ift. at yde en bedre vejledning.

”Jeg får tydelighed i, hvad der er min professionalisme, og det inspirerer mig. Det giver fællesskab i det tværfaglige samarbejde. Og det giver en fornemmelse af, at vi er bedre, når vi er sammen.” - UU-vejleder, indsatsområde 1

"[Vejleder 1:] Vi er blevet mere bevidste om vores roller. Vi har fået lavet en meget mere fast procedure ift., hvem der gør hvad ift. de unge.

[Vejleder 2:] Vi er mere synlige i området, så jeg tror vi får fat i de unge tidligere.

[Vejleder 3:] Det kan vi også håbe på nu. Vi kan sætte ind i samarbejde med skoler, så de ringer til os, hvis nogle af de unge dropper ud. Vi kan måske redde nogen, fordi vi kommer tidligere i kontakt med dem. Vi ser dem på en anden måde nu." - UU-vejledere, indsatsområde 2

UU-vejledernes større bevidsthed om egne kompetencer giver dem en mere tydelig vejlederrolle overfor deres samarbejdspartnere. Dette beskrives i efterfølgende afsnit.

UU-VEJLEDERNE FÅR EN TYDELIGERE PROFESSIONEL ROLLE OVER FOR EKSTERNE SAMARBEJDSPARTNERE

I arbejdet med BFAU er UU-vejlederne blevet mere tydelige som profession over for samarbejdspartnere, såsom folkeskoler, PPR, mentorer i udsatte områder mm. Som en UU-leder udtrykker det i et interview: *"Vi er blevet mere relevante"*.

Interviewene med UU-vejledere samt samarbejdspartnere peger på to dimensioner i UU-vejledernes tydeligere professionelle rolle udadtil:

1. Kendskabet til UU-vejledernes professionelle kompetencer
2. Personligt kendskab til UU-vejlederne

For det første peger interviewene med samarbejdspartnere på, at de gennem projektet har fået et bedre kendskab til UU-vejledernes professionelle kompetencer i arbejdet med ikke-uddannelsesparate unge. Samarbejdspartnere er nu bevidste om, at UU-vejlederne kan byde ind med andre kompetencer og et mere helhedsorienteret syn på de unges liv, end fx skolens lærere kan. De interviewede samarbejdspartnere fremhæver således de samme kompetencer hos UU som UU-vejlederne selv. Citatet nedenfor er et eksempel på en lærer, der benytter sig af UU-vejlederens kompetencer, som supplement til sit eget faglige fokus.

"Det går hurtigere med at finde den rette løsning for eleven nu. UU kan komme og bidrage til samtalen med eleverne om, at et O2 kan være nok og det, der skal til. Vi skoler kommer tit til at fokusere meget på karakterer og fravær." - Samarbejdspartner

UU-vejlederne har i forvejen stærke vejledningskompetencer, men samarbejdspartnerne har ikke nødvendigvis været bevidste om det. Fx har UU-vejlederne tidligere oplevet at skulle invitere sig selv til skole-hjem samtaler. Lærerne er først igennem det intensiverede samarbejde blevet bevidste om UU-vejlederens kompetencer, og hvordan disse fremover kan komme i spil i samarbejdet.

"Jeg har fået en tættere kontakt til skolen og en større synlighed generelt, som ligesom har optimeret mine forudsætninger for mit generelle vejledningsarbejde, som er blevet en mere integreret del af skolen, end det var tidligere." - UU-vejleder, indsatsområde 1

For det andet fortæller de interviewede samarbejdspartnere, at de har opbygget et personligt kendskab til UU-vejlederne. Det personlige kendskab gør, at samarbejdspartnere hurtigere vil række ud efter UU-vejlederne. De er nu i højere grad "top of mind".

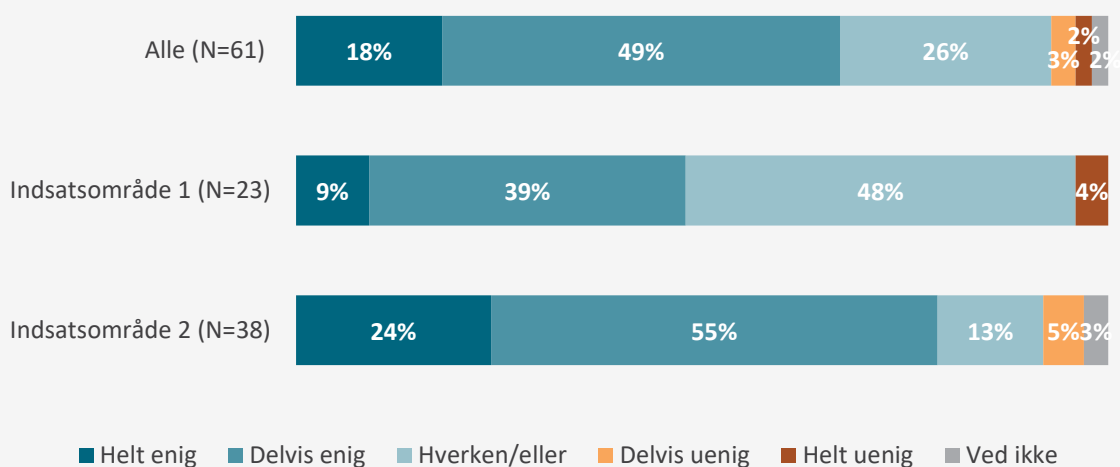

"Alle har et godt forhåndskendskab til UU, også før BFAU. Men man tænkte ikke så meget på dem, de var der bare en gang imellem. Nu er det mere på lige fod med fx socialrådgivere [...]. Jeg kender mere til deres fagprofessionalisme, men også på et personligt plan. Nu kender man ansigter, og jeg kan inddrage dem til andet end ressourcecentermøder"
- Samarbejdspartner

Det er ligeledes blevet nemmere for UU-vejlederne at inddrage samarbejdspartnere i deres arbejde på grund af det personlige kendskab til samarbejdspartnere.

Slutmålingen med UU-vejledere viser dog en noget mindre andel, der tilkendegiver, at der er samarbejds muligheder i lokalområdet. Figur 11 viser, at 9 pct. af UU-vejlederne fra indsatsområde 1 er helt enige i, at der er mange ressourcer i deres lokalområde, som de kan trække på i arbejdet med at skabe relation til de ikke-uddannelsesparate unge. Andelen er noget større for UU-vejlederne i indsatsområde 2, hvor 24 pct. er helt enige i, at der er mange ressourcer i deres lokalområde. Forskellene mellem de to indsatsområder skal dog tolkes med forsigtighed grundet det lave antal af besvarelser i hver gruppe.

Figur 11: Oplevelser i nuværende vejledning: "Der er mange ressourcer i lokalområdet, som jeg kan trække på"

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere)

UU-vejlederne oplever således også fortsat udfordringer i samarbejdet. Disse er nærmere beskrevet i det næste afsnit.

4.4 STYRKEDE INTERNE OG EKSTERNE SAMARBEJDSRELATIONER

De kvalitative interview med vejledere fra alle deltagende UU-centre viser, at BFAU styrker de interne og eksterne samarbejdsrelationer i indsatsområde 1 og 2. Som det ses af figur 12, har BFAU bidraget til intern sparring i UU-centrene, sparring med andre UU-centre samt sparring med eksterne samarbejdspartnere. Navnlig for indsatsområde 2 indebærer samarbejdet i forskningscirklerne sparring med UU-vejledere fra andre UU-centre.

Evalueringen viser dog også, at samarbejdet med eksterne parter ligger blandt de største udfordringer for at lykkes med indsatserne. Særligt samarbejdet med folkeskoler kan kræve en tydelig ledelsesopbakning fra både UU-centret og skolens side, for at lærere kan afsætte de fornødne ressourcer til samarbejdet. Dette fremgår tydeligt af både interview med UU-vejledere og ledere samt af UU-centrenes slutrapporter (se også de beskrevne udfordringer under de enkelte indsatser i kapitel 3, hvor det eksterne samarbejde nævnes flere steder).

Figur 12: UU-centrenes oplevede sparringsudbytte ved deltagelse i BFAU

Nedenfor uddybes de tre oplevede sparringsudbytter.

INTERN SPARRING GIVER BEDRE UDNYTTELSE AF KOMPETENCER OG SAMARBEJDE I UU-CENTRET

Ifølge interviewene med UU-vejlederne styrker arbejdet med BFAU det interne samarbejde i over halvdelen af UU-centrene. UU-vejlederne oplever at have fået et fælles sprog, et bedre kollegialt sammenhold og bedre udnyttelse af hinandens kompetencer. Særligt UU-vejledere, der primært arbejder ude på skolerne og derved sjældent sidder sammen med andre UU-vejledere, får udbytte af

sparring med andre UU-vejledere og en tydelighed i deres rolle. Indsatser, hvor alle UU-vejledere er kommet afsted, giver i særlig høj grad UU-vejlederne en fælles referenceramme.

”Det giver noget at have et fælles værktøj, både sammenhørighed, social kapital, men også fælles faglig forståelse. Det skaber en samhørighed, og de kan bedre tale sammen om det faglige værktøj.” - UU-leder, indsatsområde 2

”Det har givet helt vildt meget, at vi har fået lov at sidde fire og høre hinandens inputs til det. Man er jo tit lidt alene i jobbet, i hvert fald i det daglige. Jeg har ikke været med i sådan et samarbejde, hvor det har været så intenst før. I starten var vi jo sammen i vildt mange timer. Kollegialt giver det selvfølgelig noget, men det betyder også, at det giver et godt blik på hvad er det vi er i gang med.” - UU-vejleder, indsatsområde 2

Sparringen er i særdeleshed øget blandt kollegaer, der sammen var med på kompetenceudviklingsforløb. Det varierer centrene imellem, hvorvidt det primært var en mindre gruppe af vejledere, der deltog i indsatsen, eller om alle medarbejdere deltog på fælles kurser. Interview med UU-vejledere og ledere samt UU-centrenes slutrapporter peger på, at den interne sparring overordnet set vokser mest i centre, der inkluderer alle medarbejdere i kompetenceudviklingsforløbene. Derudover bliver samarbejdet intensiveret for de UU-vejledere, der har deltaget i forskningscirklerne i indsatsområde 2.

Omvendt er der eksempler fra vejlederinterviewene, hvor indsatsen ikke er bredt ud til flere end de UU-vejledere, der deltager i BFAU. Kollegaerne kan i de tilfælde have svært ved at forstå relevansen af en ny metode eller et nyt værktøj, hvis de ikke har været involveret i at anvende dem. Selvom UU-vejlederne har prøvet at videndele med kollegaerne, betyder det ikke, at de nye værktøjer som fx en samtaleguide bliver anvendt af de øvrige UU-vejledere.

SPARRING MED ANDRE UU-CENTRE I INDSATSOMRÅDE 2 SKABER LÆRING PÅ TVÆRS AF UU-CENTRE, MEN ER OGSÅ RESSOURCEKRÆVENDE

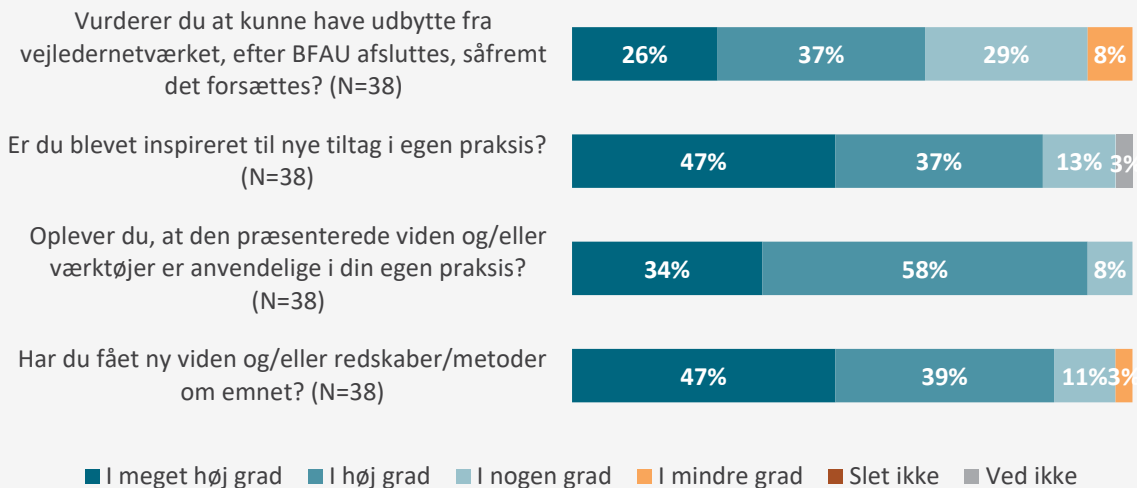
UU-vejledere i indsatsområde 2 har deltaget i forskningscirkler og vejledernetværk, som er beskrevet nærmere i afsnit 3.2.2. De interviewede UU-vejledere i indsatsområde 2 oplever, at sparring med andre UU-centre i høj grad øger refleksion over egen praksis og inspirerer til nye metoder. UU-centrene låner materialer og ideer fra hinanden ligesom flere samarbejder inden opstart af projekter for at drage nytte af andres erfaringer.

*”Vi oplevede efter et af vores arrangementer, at de ringede fra centret i Sønderborg Kommune til os, fordi de skulle lave noget lignende. De spurgte efter noget, de kunne bruge i deres projekt omkring det. Vi har også trukket på nogle af de andre fx i Silkeborg. Det var meget omkring, hvordan vi kunne blive synlige i nærområdet.”
- UU-vejleder, indsatsområde 2*

Figur 13 viser, at 86 pct. af UU-vejlederne fra indsatsområde 2 i meget høj og høj grad har fået ny viden og/eller redskaber eller metoder de kan benytte i deres egen vejlederpraksis efter deltagelse i vejledernetværk. Ligeledes tilkendegiver 84 pct., at de i vejledernetværket er blevet inspireret til at afprøve nye tiltag i egen praksis.

Figur 13: Slutevaluering: Udbytte af vejledernetværk i forhold til egen vejledningspraksis. I hvilken grad...

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere).

Samarbejdet i forskningscirklerne og de efterfølgende vejledernetværk vurderes ligeledes positivt af de fleste UU-vejledere:

"Forskningscirkler har været meget givende, og der har været tid til at bruge tid på nogle teorier, og man har kunnet sparre med andre. Der har været nogen, man har kunnet spille bold op ad." - UU-vejleder, indsatsområde 2

Det er forskelligt, hvor meget de enkelte UU-vejledere har fået ud af selve netværket. Mens nogle UU-vejledere fortsat i høj grad sparrer med vejlederne fra andre UU-centre, ville andre vejledere i stedet have ønsket mere 1:1-vejledning med BFAU om UU-centrets konkrete indsats. På linje hermed viser Figur 13, at 63 pct. af UU-vejlederne fra indsatsområde 2 forventer at kunne få udbytte af vejledernetværket, hvis det fortsætter efter BFAU.

UU-VEJLEDERNES ØGEDE SYNLIGHED OVER FOR SAMARBEJDPARTNERE STØTTER DERES VEJLEDNINGSSARBEJDE

Samarbejdet med BFAU har i flere UU-centre medført et bedre samarbejde med eksterne parter, herunder lærere, SSP mv. I de fleste tilfælde bygger indsatsene i BFAU videre på eksisterende samarbejder. Indsatsene i BFAU har dog tvunget UU-vejlederne til at bibeholde og intensivere samarbejdet, også når de støder på udfordringer.

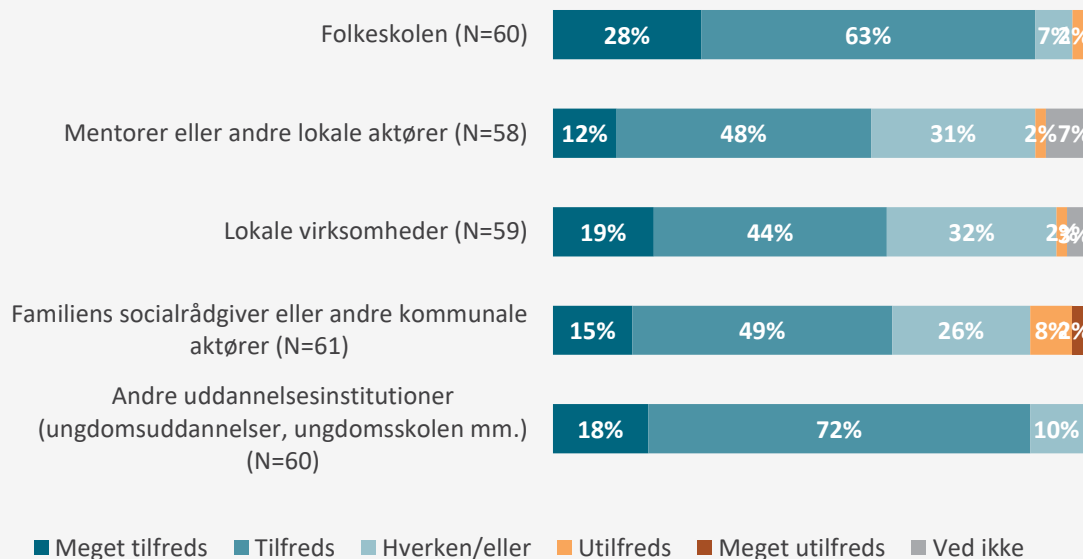
Flere UU-centre beretter i interview og slutrapporter, at de har oplevet udfordringer i forbindelse med samarbejdet med folkeskolerne. Dette er dels fordi lærerne har svært ved at afsætte ekstra tid til vejledningsmøder med den unge. Dels fordi lærerne ikke har det samme ressourcensyn på de unge, hvilket giver udfordringer, når UU-vejlederne fx vil udvide vejledningssamtalerne. I vejlederspørgeskemaet er der spurgt ind til de største barrierer i forbindelse med gennemførelsen af indsatsen. Her er den procentuelt største barriere samarbejdet med skoler og eksterne samarbejdspartnere, som 20 pct. af vejlederne ser som den største barriere.

"[...] at få skolelederen/lærerne med på at anvende en ny arbejdsgang, det har taget tid, og det arbejder vi stadig på" - (Åben besvarelse, vejlederspørgeskema)

Dog viser figur 14, at 81 pct. af UU-vejlederne er (meget) tilfredse med samarbejdet med skolerne i slutmålingen. Dertil er 90 pct. tilfredse eller meget tilfredse med samarbejdet med andre uddannelsesinstitutioner.

Figur 14: "Hvor tilfreds er du med samarbejdet om ikke-uddannelsesparate unge med følgende aktører?" (alle UU-vejledere)

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere).

I forlængelse af ovenstående kan det være afgørende, at UU-ledelsen går ind i samarbejdet med skolerne og forpligter skoleledelsen på at afsætte de nødvendige ressourcer til, at indsatsen kan gennemføres. Dette fremhæves i flere interview med UU-vejledere.

"Jeg tror, at jeg har fået overtalt min skole til, at vi også kører et tidligt forløb næste år. Og at det så indgår i planlægningen, for det var i hvert fald der, hvor det gik galt i år. At der har været noget med lærernes ressourcer, det simpelthen ikke har kunnet hænge sammen med. Og der tænker jeg, at det også siger rigtig meget om, at for at sådan noget her skal blive en succes, så er det altafgørende, at der er et godt samarbejde med lærerne og ledelsen. Og at det bliver prioriteret i forhold til lærernes arbejdsopgaver." - UU-vejleder, indsatsområde 1

Vejlederne fortæller, at det styrkede samarbejde bl.a. skaber større viden og forståelse for målgruppens behov og et konkret kendskab til størrelsen på målgruppen. Andre steder giver det et bedre kendskab til, hvordan UU-vejlederne kan skabe en relation til en bestemt målgruppe, eller hvordan de kan udvikle på eksisterende relationer.

Et afstemt samarbejde med skolerne er særligt vigtigt i tidlige indsatser, hvor UU-vejlederne vil vejlede unge, inden de vurderes ikke-uddannelsesparat. For at lærerne kan spotte de unge, der potentielt vil blive vurderet ikke-uddannelsesparat, kræver det ifølge UU-vejlederne, dels at lærerne ved, hvad de skal være opmærksomme på, dels at lærerne kan se meningen i at bruge ressourcer på samarbejdet tidligere på året, så eleverne kan nå at vende udviklingen.

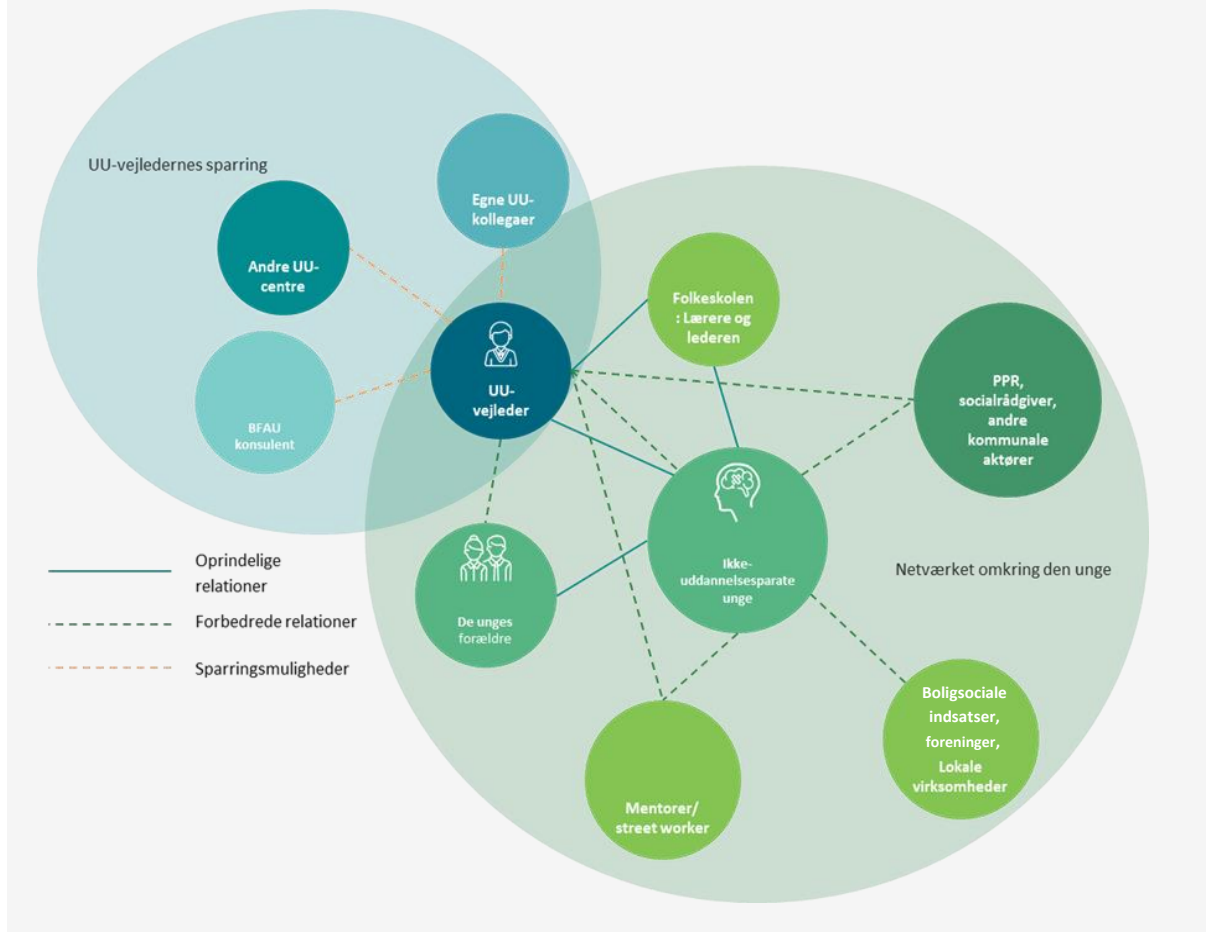

"Vi valgte bevidst at gå helt ned til 7. klasse. Det har betydning, at man er tidligere i gang. Jo tidligere man får fat i mistrivsel, jo bedre. Udfordringen er, at de lige er skiftet skole, når de starter i 7. klasse, så lærerne kender dem ikke så godt. Nogle lærere havde meget fokus på fravær, selvom det var italesat, at det også handlede om trivsel." - UU-vejleder, indsatsområde 1

UU-vejlederens styrkede rolle og eksterne samarbejde er med til at skabe et mere "finmasket net" omkring de ikke-uddannelsesparate unge, som en af UU-vejlederne fremhæver.

På baggrund af interviewene med vejlederne og UU-centrenes egne slutrapporter kan betydningen af netværket i UU-centrenes arbejde med ikke-uddannelsesparate unge illustreres i nedenstående figur.

Figur 15: Illustration af betydningen af netværket i UU-centrenes arbejde med ikke-uddannelsesparate unge

Ved at styrke UU-vejledernes samarbejdsrelationer til eksisterende og nye samarbejdspartnere bliver netværket omkring den ikke-uddannelsesparate unge understøttet med samarbejder på tværs. Derudover giver BFAU UU-vejlederne nye sparringsmuligheder internt i eget center, med andre centre i BFAU og med BFAU-konsulenten, hvilket støtter UU-vejlederne i deres egen rolle og arbejdet med de unge.

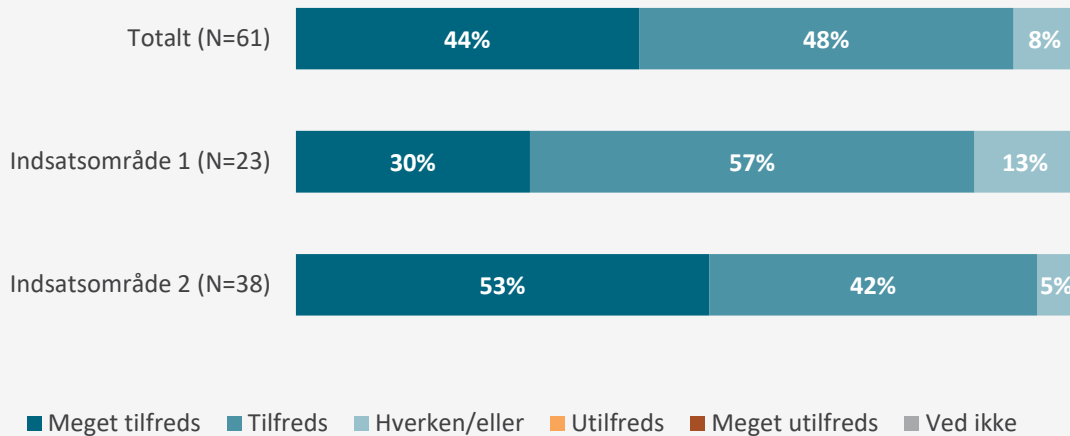
4.5 INDSATSERNE ARBEJDER MED FLEKSIBLE TILGANGE

Interview og slutrapporter kan berette, at en anden stor læring for UU-centrene har været at starte et projekt op fra bunden og forme indsatsen selv. Netop denne proces er tidskrævende og ressourcetung, men UU-vejledere og -ledere er enige om, at det er vigtig læring.

På tværs af indsatserne er UU-vejlederne i høj grad tilfredse med de indsatser, som de har implementeret i samarbejdet med BFAU. Figur 16 viser, at godt ni ud af ti UU-vejledere er tilfredse eller meget tilfredse med de indsatser, der er blevet implementeret i samarbejdet med BFAU. Tilfredsheden med indsatserne er generelt højere i UU-centrene, hvor indsatserne i høj grad allerede

er blevet implementeret frem for i UU-centre, hvor indsatserne endnu ikke vurderes som fuldt ud implementerede.

Figur 16: "Hvor tilfreds er du samlet set med indsatsen/indsatserne der er blevet implementeret i samarbejde med BFAU?"

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere)

Der er en tendens til, at UU-vejlederne i indsatsområde 2 i højere grad er "meget tilfredse" end vejlederne i indsatsområde 1. Denne forskel kan eventuel forklares ved, at UU-vejlederne i indsatsområde 2 i højere grad har oplevet et kompetenceløft, jf. afsnit 4.1.

Udbyttet og tilfredsheden med indsatserne hænger i UU-vejledernes optik i høj grad sammen med den praksisorienterede tilgang i BFAU samt BFAU-konsulenternes fokus.

UU-vejlederne oplevede BFAU-konsulenterne som velforberejede og engagerede. Konsulenterne havde i forvejen sat sig ind i UU-centrets arbejde og taget udgangspunkt i dets praksis, samtidig med at de introducerede vejlederne for nye modeller og arbejdsmetoder. Det gælder også i forbindelse med projektledelsen, som bl.a. blev understøttet af værktøjer som risk-management og forandringsteorier. Møderne med BFAU-konsulenterne var derudover med til at holde engagementet i indsatserne og give UU-vejlederne ny energi til at fortsætte med arbejdet.

"Og så det samarbejde, der har været med [vejlederen fra BFAU], den sparring; det har løftet vores vejledning. Noget man godt kunne ønske sig mere i sin hverdag. Og så synes jeg, vi har løftet forældresamarbejdet formidabelt." - UU-vejleder, indsatsområde 1

De fleste UU-centre fortæller i interviewene, at de oplevede, at deres feedback til tilrettelæggelsen af indsatserne løbende blev taget til efterretning, og at BFAU handlede på det. På den måde forblev arbejdet i BFAU altid praksisnært og relevant for vejlederne. Vejlederne i to UU-centre i indsatsområde 2 vurderede dog, at samarbejdet med de andre UU-centre fyldte for meget ift. den feedback, de fik på deres egen praksis.

Som nævnt er UU-vejledernes hovedudfordring i projektet tid og ressourcer. UU-vejledere og -ledere er dog enige om, at udbyttet af indsatsen stod mål med arbejdet. Den refleksive praksis, fleksible tilgange og en tydeligere professionel rolle er vigtige styrkepositioner for UU-centrenes fremadrettede arbejde i de kommende kommunale ungeindsatser.

Flere UU-ledere påpeger i interviewene, at BFAU adskiller sig fra andre projekter ved at være mere integreret i UU-centret og ikke et koncept, der er kommet udefra. Flere af UU-lederne giver i den forbindelse udtryk for, at der er større chance for, at indsatsen ikke stopper ved slutdato, men at den kan leve videre i UU-centret efterfølgende.

”Det har også givet mening for os. Nogle gange laver man mere efter projektrammen end efter behovet. Her har det det givet mening. Der har været en god forståelse for, at de kunne være inden for de her rammer.” - UU-leder, indsatsområde 2

4.6 FORANKRING

BFAU har et stort fokus på forankring. Initiativerne skal være bæredygtige lokalt også efter projektperioden er afsluttet. Derfor er BFAU's vejledningsindsatser forankret i UU-centrene. Der er i projektperioden dels arbejdet målrettet med metoder, som virker for det enkelte udførende UU-center, dels arbejdet med at udvikle og udbrede metoderne på en måde, så alle UU-centre kan integrere dem i deres praksis.

Arbejdet med indsatserne i BFAU hænger ofte sammen med andre aktiviteter og fokus i de involverede UU-centre og bidrager dermed væsentligt til den samlede kapacitetsopbygning i UU-centrene. Flere steder er der fokus på, at kapacitetsopbygningen sker sammen med skoler og andre centrale aktører (fx forvaltninger, ungdomsuddannelser, lokale samarbejdspartnere), således at der skabes sammenhæng på tværs af involverede aktører. De fleste projekter, som har afprøvet deres indsats og haft gode resultater, arbejder med at udbrede disse på skolerne i kommunen. Her er det centralt, at det tværfaglige samarbejde fungerer, hvilket BFAU-projektet har bidraget til.

På baggrund af de kvalitative casebesøg ses, at forankringen af indsatserne kan anskues fra tre vinkler:

1. Den interne forankring i UU
2. Den eksterne forankring i forhold til skolerne
3. Den overordnede forankring i kommunen (på forvaltningsniveau)

I de fleste UU-centre er der fokus på indsatsernes forankring. Mange steder arbejder man med at (videre-)udvikle en metode, tilgang eller et produkt, der er let at implementere og anvende fremover. En central udfordring for forankringen er, at vejlederne har erfaret, at hvis arbejdet med de ikke-uddannelsesparate unge skal skabe varig forandring, kræver det tid og ressourcer.

Der, hvor det bliver et ressourcspørgsmål, er i særdeleshed i samspillet med og forankringen på den enkelte skole, hvor UU er afhængig af, at lederen siger OK for indsatsen og afsætter lærerressourcer til at deltage. Her er erfaringerne forskellige, men generelt har mange af indsætterne fået lærernes øjne op for de ressourcer og kompetencer, som UU-vejlederne tilfører, hvorfor en del af indsætterne forankres i et samspil med skolerne (se også forankringsafsnittene i kapitel 3).

Der er forskellige politikker i kommunerne i forhold til hvordan og hvornår, man vejleder de unge, samt hvor integreret vejledningen er. Den største udfordring i forhold til det overordnede niveau er dog de ressourcer, der afsættes til fx efter- og videreuddannelse, og dermed mulighederne for at videreudvikle og udbrede metoderne.

DEN INTERNE FORANKRING I UU

Både ledere og vejledere tilkendegiver i interviewene, at der internt er sket en høj grad af forankring – man har taget metoderne til sig, og man har delt viden med sine kollegaer. Mange af indsætterne handler i bund og grund om at arbejde på en anden måde, arbejde mere metodisk og mere ens på tværs af vejledere og af ungegrupper, hvilket ikke i sig selv kræver ekstra ressourcer i form af eksterne midler, men dog i en opstartsperiode koster ressourcer i form af timer hos de enkelte vejledere.

De fleste af projekterne under BFAU har været bevidste om, at det kendskab til metoder og værktøjer, som den konkrete indsats har kastet af sig, skal udbredes til alle vejledere i UU, så ikke kun de, der har deltaget i projektet, kender de anvendte metoder og værktøjer. Hvorvidt det er sket, afhænger meget af, om ledelsen i UU har haft fokus på, at der har skulle bruges tid til at videndele, og at der har været en villighed til at reflektere over, hvordan metoderne kan bruges på andre målgrupper eller områder.

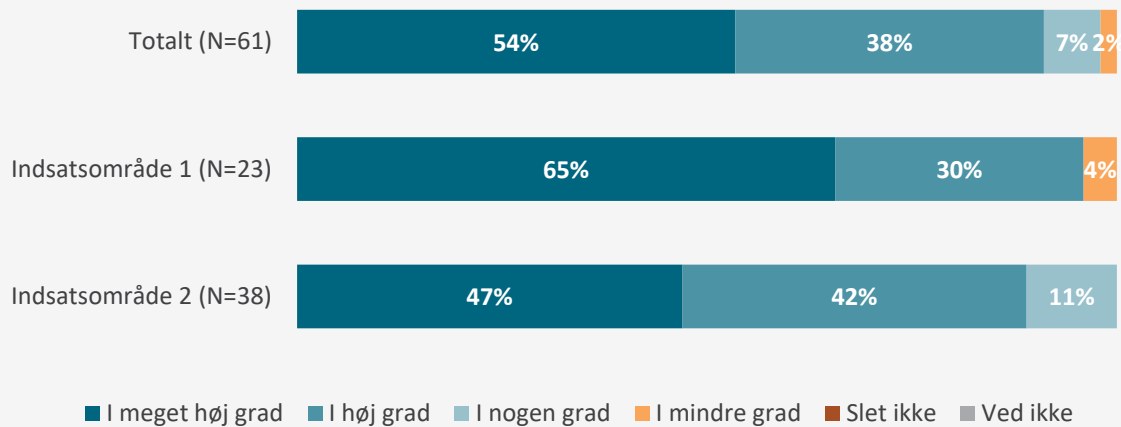

”Vi er opmærksomme på, at nogle af de ting fra gruppevejledningen vil vi gerne bruge helt ned til sjette klasse.” - UU-vejleder, indsatsområde 1

Generelt har der været en høj opbakning fra ledelserne i UU til arbejdet med BFAU-indsatsen. Som det ses af figur 17, har 92 pct. af UU-vejlederne i spørgeskemaundersøgelsen tilkendegivet, at ledelsen i meget høj grad eller i høj grad har bakket deres arbejde med BFAU op.

Figur 17: "I hvilken grad oplever du, at ledelsen bakker op om jeres arbejde med BFAU om indsatsen?"

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere)

I forhold til intern videndeling - og dermed forankring af viden – har der været forskellige måder at inddrage hinanden på i UU-centrene. I nogle UU-centre har man holdt oplæg for hinanden, mens man i andre UU-centre har arbejdet mere systematisk med at videreudvikle de fælles metoder. Der er naturligvis forskel på, om BFAU-indsatsen har været rettet mod en lille specifik målgruppe, som kun en gruppe af vejledere arbejder med, eller om det er en mere bred og generel indsats, som har relevans for alle UU-vejledere.

I interviewene fortæller nogle af UU-vejlederne og -lederne, at dét, at de har arbejdet systematisk med en metode og med egen faglighed, har været så inspirerende, at det har 'smittet af' på de UU-vejledere i UU-centret, der ikke har været en del af BFAU-indsatsen. De andre UU-vejledere er således blevet inspirerede til at prøve metoderne på deres egen folkeskole eller på deres egen målgruppe, som fx produktionsskoleelever. Dette hænger dog sammen med, om ledelsen har givet tid til at videndele og reflektere over indsatsen.

Gennem indsatserne er flere vejledere begyndt at arbejde mere sammen. UU-vejlederne fortæller i interviewene, at hvor de før ofte var meget alene ude på deres skoler, så har de gennem BFAU-indsatsen fået et fælles sprog, der gør det nemmere at arbejde sammen og på tværs. For de nye kommunale ungeindsatser, hvor tværfagligt samarbejde er i højt fokus, kan sådanne indsatser som BFAU's således være med til at styrke det tværfaglige samarbejde, som jo ikke nødvendigvis vokser frem, blot fordi man har samme adresse.

En del af projekterne vil blive videreført i mindre omfang end under BFAU. Selvom der ikke er mulighed for at videreføre det fulde projekt, tilkendegiver mange ledere og vejledere i interviewene, at de tager metoderne med sig og er kommet til at arbejde sammen på en ny og ofte mere struktureret måde (se også kapitel 3).

"Selvom vi ikke kommer til at køre direkte videre, så gør vi det jo implicit, for de (UU-vejlederne) har fået en masse metoder, som de kommer til at køre videre i deres arbejde."
- **UU-centerleder, indsatsområde 1**

"Inden for UU-vejledning er det nye sorte karrierelæring, så vi har ført det videre i den kollektive vejledning og den enkelte vejledning. Tankerne og tilgangen lever videre. Det er en del af vores hverdag" - **UU-vejleder, indsatsområde 1**

Der ses en lille forskel på, om UU dækker en kommune, eller om UU dækker flere kommuner, da der kan være forskellige vilkår i forhold til den enkelte kommune, som gør, at videndelingen internt i UU ikke ses lige relevant for alle. De UU-centre, der kun dækker en kommune, har lettere ved at inddrage alle vejlederne og sikre implementeringen af en fælles tilgang inden for det specifikke område, som de har arbejdet med, end de kommuner, som dækker flere kommuner – og dermed flere skoleforvaltninger. Det er et aspekt, som er vigtigt at tænke ind i den fremtidige organisering af den kommunale ungeindsats.

DEN EKSTERNE FORANKRING I FORHOLD TIL SKOLERNE

Noget af det væsentligste i forankringen af indsatserne er, at skolelederen på den enkelte skole er involveret og kan se, at samspillet mellem UU og skolen er værd at investere tid i.

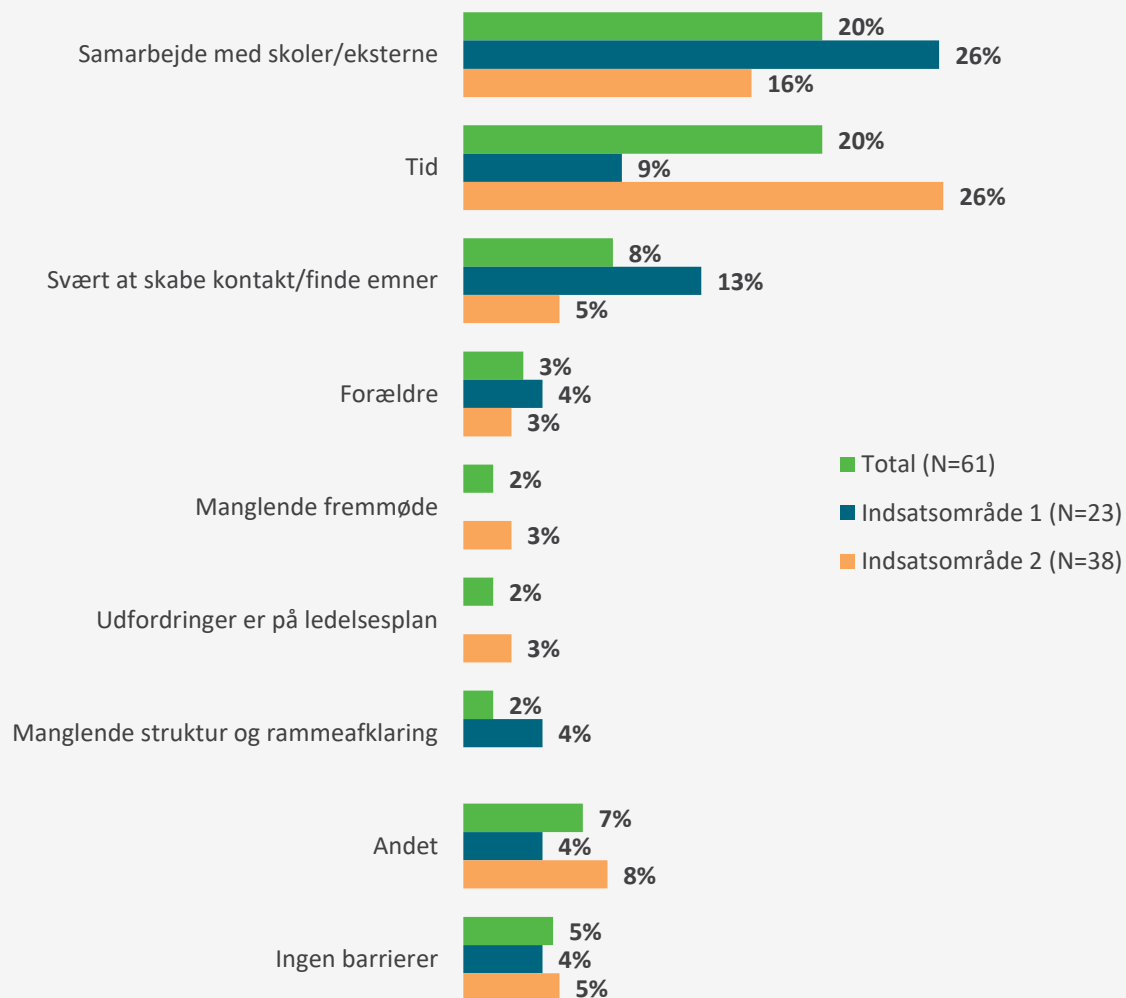

"Det er skoleafhængigt, om det kan implementeres. Det er afhængigt af skolelederens samarbejdsvillighed. De skal være interesseret i at samarbejde. Det kan snildt køre, men det kræver, at der er nogle ledere, der siger god for det." - **UU-vejleder, indsatsområde 2**

Netop samarbejdet med skolerne er den væsentligste barriere for gennemførelse af indsatsen og den fremtidige forankring, som også beskrevet i afsnit 4.4.

Som det fremgår af figur 18, angiver 20 pct. af vejlederne i åbne besvarelser i spørgeskemaet, at samarbejdet med skolerne/eksterne partnere har været en barriere. Lidt flere fra indsatsområde 1 har oplevet dette end fra indsatsområde 2.

Figur 18: "Hvilke barrierer har du oplevet i forbindelse med gennemførelsen af indsatsen/indsatserne, fx i samarbejdet med de unge, deres forældre/netværk eller andre eksterne samarbejdspartnere?"

Kilde: Epinion spørgeskema med UU-vejledere, slutmåling (alle UU-vejledere). Åbne besvarelser.

I interviewene fortæller vejlederne, at det er meget vigtigt, at læreren i den enkelte klasse er involveret i indsatsen, både så eleverne oplever, at der er sammenhæng mellem vejledning og undervisning, og så der bliver et reelt samarbejde mellem lærer og vejleder i forhold til opfølgning osv. Det kræver et samspil med skolerne og primært skolelederne for, at de fremadrettet vil afsætte lærertimer af til samarbejdet med UU – og dermed forankre indsatserne.

En vej til forankring kan gå omkring skolechefen i kommunen for at sikre udbredelse af indsatsen til flere skole, end den/de, der aktuelt har været med i projektet.

"Min opgave som leder bliver ikke at være med i det, men at sikre, at det bliver bredt ud til skolerne. (...) Vi er nødt til at sikre det igennem skolechefen. Vi skal også på tværs. Så jeg tager fat i nogle skoleledere og laver nogle samarbejdsaftaler og så kan jeg sige, at det er skolechefen, der har sagt det sådan." - UU-centerleder, indsatsområde 2

DEN OVERORDNEDE FORANKRING I KOMMUNEN (PÅ FORVALTNINGSNIVEAU)

Om indsatserne bliver forankret på forvaltningsniveau, afhænger både af den generelle økonomi i kommunen og i UU, samt om man fra overordnet hold har fokus på at implementere bestemte retningslinjer, der spiller sammen med de udviklede indsatser. Nogle kommuner er kommet i gang med at forankre indsatserne, og selv om de ikke er kommet i mål, har den metodiske tilgang og de resultater, som de allerede har opnået bevirket, at de arbejder videre med metoderne.

Mange af BFAU-indsatserne kan videreføres uden tilførsel af ekstra midler til UU, da det ofte har handlet om at en ny måde at arbejde på. De indsatser, som kræver, at lærerne på skolerne skal introduceres til metoden og/eller indgå i nogle ekstra aktiviteter, er afhængige af samspillet med skolen, jf. afsnittet om forankring i forhold til skolerne. Samtidig har det også for nogle UU-centre kostet en del ressourcer at få indsatserne planlagt og ført ud i livet. Derfor viderefører nogle UU-centre indsatserne i let modererede former, så de kan håndteres inden for centrenes økonomiske rammer.

”Vi vil arbejde videre med det, men tidsmæssigt bliver det mindre, for det har kostet meget. Men intet stopper. Både netværksgrupper og integreret vejledning fortsætter. Også forældreforb. - UU-centerleder, indsatsområde 2

At det i høj grad handler om, hvordan man tilrettelægger sit arbejde, sikrer løbende kompetenceudvikling og en fælles metodisk tilgang, understøttes af slutrapporterne fra UU-centrene, som også peger på, at det ikke nødvendigvis kræver tilførsel af ekstra økonomi.

”Indsatsen er allerede forankret i organisationen. Vores nye procedure løser det arbejde vi er forpligtede på ifølge bekendtgørelsen, på en måde der er langt mere hensigtsmæssig end tidligere. Vi indskrev allerede den nye procedure i vores samarbejdsaftale sidste år. Arbejdet med at kvalificere vejledernes brug af en mere ressourcefokuseret tilgang i al vejledning fortsætter. Møder omkring dette er allerede kalendersat. Omlægningen af indsatsen har ikke krævet tilførsel af økonomiske ressourcer.” - Slutrapport, indsatsområde 2

4.7 DELKONKLUSION: VEJLEDERUDBYTTE

Overordnet set viser evalueringen af BFAU vejledningsindsats, at projektet har bidraget til en væsentlig kompetenceudvikling blandt UU-vejledere samt til en vis grad af kompetenceopbygning i UU-centrene.

Først og fremmest har indsatserne bidraget til udvikling af nye metoder og læring blandt UU-vejlederne. Vejlederne har fået mulighed for at sætte fokus på bestemte metoder, redskaber, teoretiske forståelser, tilgange og målgrupper og udvikle disse i en proces med en høj grad af refleksion. Udviklingen af kompetencer er dermed sket igennem refleksionsprocesser og opbygning af refleksiv praksis i tæt kobling til UU vejledernes konkrete arbejdsopgaver.

Evalueringen tyder på, at forskningscirkler som metode til kompetenceudvikling har været særlig god, da vejlederne i indsatsområde 2 oplever et højere kompetenceløft end vejlederne i indsatsområde 1. Forskellen kan skyldes, vejlederne i indsatsområde 2 gennem forskningscirklerne har arbejdet mere systematisk med kompetenceudvikling, hvor det har været mere ad hoc præget i indsatsområde 1 alt efter behov og oplevede udfordringer med indsatserne. Dertil kommer, at vejledere fra både indsatsområde 1 og 2 fremhæver sparringen med BFAU-konsulenterne som positivt og udbytterigt for udvikling af deres praksis.

Evalueringen viser endvidere, at der via indsatserne også er tale om, at der sker en vis kompetenceforankring blandt vejlederne. I udgangspunktet har vejlederne en god og omfangsrig værktøjskasse samt en høj faglighed, men vi ser i evalueringen, at indsatsernes refleksions- og samarbejdsprocesser bidrager til, at UU-vejlederne får en større bevidsthed om deres faglige kompetencer og roller. De er således blevet mere afklarede om, hvad deres rolle i arbejdet med ikke-uddannelsesparate unge er, og hvor de særligt kan bidrage i forhold til andre faglige samarbejdspartnere. Tilsvarende viser evalueringen, at samarbejdspartnere på grund af BFAU er blevet mere bevidste om UU-vejledernes kompetencer og betydning især for ikke-uddannelsesparate unge. Fokus på og viden om egne og andres kompetencer, og hvordan de kan supplere andre hinanden i arbejdet med ikke-uddannelsesparate unge, er en styrke – og nødvendighed – for godt tværfagligt samarbejde og dermed også et vigtigt element i de nye kommunale ungeindsatser.

Sluttelig viser evalueringens resultater af vejlederudbyttet, at man på UU-centrene gerne ser, at den kompetenceudvikling og –forankring, som BFAU har bidraget til, udbredes til hele centret. Interviewene med UU-vejlederne og UU-centrenes slutrapporter viser, at intern sparring i UU-centrene giver bedre udnyttelse af kompetencer og samarbejde. Dette kræver, at UU-ledelsen støtter op og har fokus på vidensdeling og refleksiv praksis generelt i UU-centreret. Tilsvarende ønsker UU-vejlederne også at bevare det styrkede samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, hvilket især i forhold til folkeskolerne kræver en tydelig ledelsesopbakning fra både UU-centret og skolernes side.

5. DE UNGES UDBYTT

Dette kapitel undersøger de unges oplevede udbytte af at deltage i BFAU. Som nævnt indledningsvist er der ikke datagrundlag for at undersøge de unges faglige, personlige og sociale progression som følge af de enkelte indsatser. Dette skyldes dels, at antallet af unge, der har besvaret spørgeskemaet flere gange er lavt. Dels at implementeringen af de seks overordnede typer af indsatser (fremskudt vejledning, gruppevejledning og holdforløb, dialogredskaber, brobygning, tidlig indsatser samt forældreindsatser) varierer meget fra UU-center til UU-center og er justeret så meget undervejs, at det ikke er muligt at undersøge, om det er den enkelte indsats eller andre forhold, der kan forklare en eventuel progression. Fokus i kapitlet er derfor på de unges generelle oplevede udbytte af vejledningsindsatserne.

Kapitlet er primært baseret på de kvalitative interview med de unge og vejlederne, mens UU-centrenes slutrapporter og spørgeskemaundersøgelsen blandt de unge også inddrages i begrænset omfang. Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen blandt de unge er vedlagt som grafisk rapport i appendiks C.

Samlet set viser evalueringen, at de unge i projektet oplever, at vejledningen styrker deres faglige og personlige udvikling samt i mindre grad deres sociale udvikling. Ifølge de unge bidrager de forskellige vejledningsindsatser således til bedre selvtillid, øget undervisningsdeltagelse, større koncentration, mindre fravær, mere lyst til at gå i skole og/eller ændring af vaner. Dertil kommer et vist, om end lidt mindre, socialt udbytte i form af nye venner eller bedre relationer til vennerne, hvilket kommer af at have lært mere om sig selv.

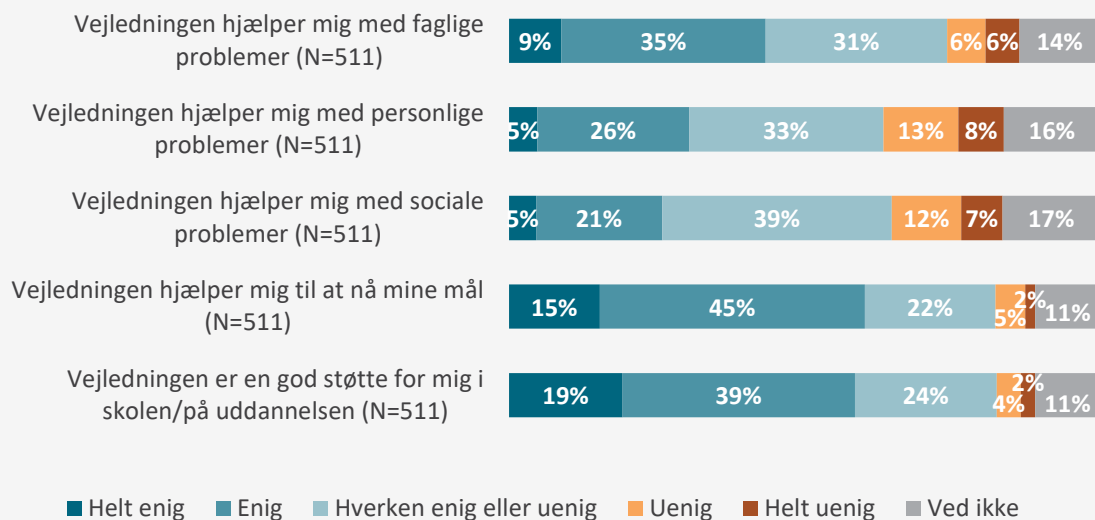
Generelt ser det også ud til, at projektet har styrket de unges relation til UU-vejlederne. Mange unge oplever, at de via forløb og indsatser lærer vejlederen bedre at kende, og at det er gensidigt. Dette bidrager til en styrket tillid og tryghed, som gør, at de unge bliver mere tilbøjelige til at komme til vejlederen også efter forløbet, hvis de har behov for hjælp. Dette forudsætter dog, at vejlederen er tilgængelig efter endt forløb.

De unge oplever at få mere viden om uddannelser, få konkret hjælp og støtte i valgprocessen, og mange ser en stor fordel i at komme ud at prøve ting af i praksis for på den måde at få et bedre grundlag for at træffe valg af ungdomsuddannelse.

5.1 HJÆLP OG STØTTE TIL DET SKOLEFAGLIGE

Evalueringen viser, at de unge oplever, at vejledningen særligt giver dem god støtte og hjælp til at nå deres mål.

Figur 19: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om den vejledning, du får fra UU-vejlederen?"

Kilde: Epinion spørgeskema med unge (alle adspurgte, n=451)

De unge oplever særligt, at vejledningen hjælper dem til at nå deres mål (61 pct. er enige eller helt enige heri), er en god støtte på skolen/uddannelsen (58 pct. er helt enige eller enige heri). Ligeledes fremhæver mange, at vejledningen hjælper med faglige problemer (44 pct. er helt enige eller enige heri), hvilket også er den udfordring, som flest unge efterspørger hjælp til (jf. figur 2 side 15).

Lidt færre oplever at få hjælp med personlige problemer (31 pct.) eller sociale problemer (26 pct.). Tallet her stemmer dog også godt overens med, at en lille tredjedel af målgruppen selv efterspørger hjælp til sociale problemer (jf. figur 2 side 15).

Ser vi på vejledernes vurderinger, tegner billedet sig dog noget anderledes.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt vejlederne viser, at kun 39 pct. mener, at vejledningen hjælper de unge med faglige problemer, mens 91 pct. mener, at vejledningen hjælper de unge med personlige problemer, og 79 pct. mener, vejledningen hjælper med sociale problemer. Dette skyldes formodentlig, at vejledernes kernefaglighed er centreret om arbejdet med de personlige og sociale kompetencer, mens det fag-faglige er lærernes kerneområde. Der er dog betydelige overlap mellem de forskellige kompetenceområder, og hjælp med personlige og sociale udfordringer kan have en positiv betydning for de unges faglige udfordringer. De sociale, personlige og faglige kompetencer komplementerer hinanden og er vanskelige at skille ad. Dette fremgår også tydeligt af de kvalitative interview med vejledere og unge.

RESSOURCERORIENTEREDE HOLDFORLØB UNDERSTØTTER ELEVERNES DELTAGELSE I UNDERVISNINGEN

Overordnet tegner der sig i det kvalitative materiale et billede af, at mange af de unge har opnået et fagligt udbytte ved at deltage i de forskellige forløb og indsatser. Vejlederne fremhæver i både interview og slutrapporter, at deltagelse i holdforløb har bidraget til, at de unge har fået øje på deres ressourcer og styrker. Dette resulterer i, at de unge deltager mere og er mere fokuserede i undervisningen, at de har fået redskaber til at håndtere det, der er svært i skolen, og derigennem en større (faglig) selvtillid.

Tilsvarende fortæller flere unge, at de gennem forløbene har fået en større tro på sig selv, hvilket har bevirket, at de rækker hånden mere op i undervisningen og har forbedret deres karakterer:

”Det faglige niveau, der har jeg rykket mig voldsomt meget, synes jeg. Jeg har lært at tro lidt mere på mig selv og tør at gøre lidt mere. (...) Det der med, at man tør godt at række hånden op og sige det som man har, i stedet for at tro at det er forkert.” - Elev, indsatsområde 1

Samtidig fremgår det tydeligt, at holdforløbene bidrager til at styrke de unge socialt, som en af vejlederne forklarer her:

*”Jeg synes, at den spejling og genklang, som eleverne oplever hos hinanden, er noget af det, de selv siger, har været det bedste. Altså det der med at møde elever, som også – nu er jeg jo på en rigtig stor skole, hvor der er mange spor – men at møde elever fra andre klasser, som har de samme problematikker som en selv. Det har de været enormt glade for og fået enormt meget ud af. Og har også knyttet nogle venskaber på kryds og tværs.”
- UU-vejleder, indsatsområde 1*

Det fremhæves således i flere af vejlederinterviewene, at dét at møde andre unge, som de unge kan spejle sig i, har en positiv indvirkning på den enkelte unge samtidig med, at der opstår nye fællesskaber. De unge fortæller tilsvarende om, hvordan det sociale aspekt på holdforløbene har haft betydning for dem. Nogle nævner, at de har fået nye venner, men også at relationerne til klassekammeraterne er blevet bedre, fordi de har lært mere om sig selv gennem forløbet, eller at de har fået mere lyst til at være sammen med kammeraterne. De unges personlige udbytte kan dermed også have positiv indflydelse på deres sociale udbytte. De unge, som har fået nye venner gennem forløbene, fortæller, at der er blevet skabt et godt sammenhold på de hold, de har været på, fordi de var taget ud af den almindelige skolekontekst og lavede aktiviteter sammen:

*”Altså jeg har jo fået nogle nye venner, så det er jo sådan lidt rart, at man har andre, man kan stole på. Og kan snakke med det her om, fordi de har det på samme måde.”
- Elev, indsatsområde 1*

Andre unge fortæller, at forløbene har åbnet deres øjne for, at de ikke står alene med deres udfordringer og ikke er 'anderledes' end andre unge. Dette kommer særligt til udtryk hos de unge,

som har været på et holdforløb, hvor de på holdene har fundet ud af, at mange unge – ligesom dem selv – er nervøse for at række hånden op i undervisningen eller lignende.

De unge sætter ord på, hvilken forandring holdforløbene har skabt for dem både fagligt og personligt, men har sværere ved at pege på, hvad der præcis har været med til at skabe denne forandring. Flere peger dog på, at de på holdene oplever, at underviserne her er gode til at lytte og at det har været positivt at have en UU-vejleder som underviser, idet vejlederen har gjort undervisningen sjovere, brugt anderledes undervisningsformer og inddraget aktiv bevægelse. Andre fortæller om, at de på ikke-uddannelsesparat-holdene har arbejdet med at sætte mål for sig selv (både fagligt og personligt), ligesom de har arbejdet med, hvordan de ville nå disse mål.

Flere af de unge fremhæver dette som positivt, fordi de har fået nogle konkrete redskaber til at arbejde med faglige og eller personlige udfordringer. En af de unges mål var eksempelvis at række hånden op to gange hver undervisningsgang for på den måde at blive mere involveret i undervisningen. Andre elever fortæller tilsvarende om, hvordan de i forbindelse med forløbene har medbragt sedler med 'hjælpetanker' i klassen, som de har lagt på deres bord for at blive mindet om, at de for eksempel ikke er de eneste i klassen, som er usikre på at række hånden op.

AKTIVITETER RETTET MOD VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE, HVOR DE UNGE INDDRAGES AKTIVT, UNDERSTØTTER VALGKOMPETENCE

En del af BFAU-aktiviteterne har haft som hovedformål at klæde de unge bedre på til at træffe valg af ungdomsuddannelse. Det kan være i form af uddannelsesaftener, praktikker eller brobygningsforløb med karrierelæring. De unge beskriver positivt, hvordan de oplever at få mere information om uddannelserne, og at vejlederne tager sig god tid til at give denne information. Dette suppleres med øvelser eller aktiviteter, hvor de unge inddrages aktivt og skal 'gøre en masse', og det ser ud til, at det bidrager til at skabe refleksion over uddannelsesmuligheder og –valg:

"Fedt at det var elever fra hvert sted der kom og fortalte. Jeg havde tænkt at jeg skulle gå på stx, men så fandt jeg ud af hvad hhx var og det var fedt de kom og fortalte om det."
- Elev, indsatsområde 2

Ud over det mere informative, fremhæves de projekter, hvor der arbejdes med brobygningsforløb og karrierelæring, positivt. Vejlederne fortæller, at uddannelsesbesøgene har stor betydning for de unge:

"Ja, det var faktisk noget af det allerbedste. De nævnte et besøg på den jyske håndværkerskole, hvor de skulle ud at overnatte. Det der med at komme ud og se fremtiden for sig, det var noget af det de var glædest for." - UU-vejleder, indsatsområde 2

Deltagelse på brobygningsforløbene kan således være med til at tydeliggøre for de unge, hvad det vil sige at gå på en ungdomsuddannelse og hvilke faglige krav der stilles. Hermed bliver fremtiden også mere konkret og tydelig, og det kan påvirke de unges valg og lette valgprocessen fremadrettet, fordi

de får et klarere perspektiv på mulige fremtidsscenerier, de kan navigere efter. Tilsvarende fortæller mange unge positivt om brobygningsforløbene. De oplever, at det har været givende at høre om og prøve kræfter med det faglige miljø på ungdomsuddannelserne. De er blevet bevidste om hvad der kræves på en ungdomsuddannelse, og nogle fortæller, at det har betydet, at de nu tager skolen mere seriøst, har lavere fravær end tidligere og deltager mere aktivt i undervisningen. Andre fortæller, hvordan en pause fra skolehverdagen gennem brobygningsforløb og praktik i virksomheder har givet dem skoleglæden tilbage:

"Ja, jeg har fået motivationen til bare at få 02, så jeg kan komme ind."
- Elev 1, indsatsområde 2

"Jeg var skoletræt, og så kom de og spurgte, om jeg ville i praktik. Så kom jeg tilbage, og så var jeg ikke skoletræt mere." - Elev 2, indsatsområde 2

Generelt fremhæver de unge i interviewene det som positivt, at undervisningen på ungdomsuddannelserne er anderledes end i folkeskolen, og at man arbejder mere praksisorienteret:

"Det var bedre end skole, fordi vi lærer det med det samme. Der (i folkeskolen, red.) sidder bare man ned hele dagen." - Elev, indsatsområde 1

De unge fortæller, at det er afklarende at være ude på skoler eller i praktik, hvor de afprøver ting i praksis og finder ud af, hvor deres interesser er eller ikke er. En væsentlig afklaring sker således for nogle i og med, at man "i hvert fald ikke skal være bager" alligevel.

Nogle af de unge, der ikke oplever at være blevet mere afklaret, fortæller i interviewene, at de overvejer at tage 10. klasse for at have et år mere til at blive afklaret.

Det fremhæves også af nogle unge i interviewene, at de med vejledningen får hjælp til at finde ud af regler i forhold til optag og uddannelsesforløb, hvilket kan være en stor hjælp, hvis man ikke ellers har adgang til det. Derudover nævnes det i flere interviews, at vejlederen bruger en del tid på at nuancere valget af gymnasie og i stedet taler frem, at der er mange alternativer, og at "det er ok at vælge andre veje end de almindelige", det vil sige andre, end gymnasiet.

Særligt positivt opleves de forløb, hvor der ikke er for mange gentagelser i aktiviteter og metoder, så de ikke kommer til at kede sig, og hvor der er en tydelig retning og progression i forløbet. Dette fortæller de unge selv i interviewene, men det er også en central erfaring at finde i UU-centrenes egne slutrapporter. Flere af de unge nævner i den forbindelse, at det er rart at komme udenfor at bevæge sig. Dette kan også være i form af pauser, hvor man får lov til at gå en kort tur, hvis man ikke kan sidde stille i undervisningen. Samlet set synes de brobygningsforløb og aktiviteter uden for skolen, der fungerer godt, at opleves som et kærkomment skift fra en undervisningshverdag, som er meget stillesiddende.

EN TYDELIG RAMMESÆTNING AF FORMÅL MED AKTIVITETER OG FORLØB ER VIGTIG FOR DE UNGES POSITIVE OPLEVELSE AF INDSATSERNE

På trods af, at størstedelen af de unge taler positivt om brobygningsforløbene, og mange af dem siger, at de vil anbefale et lignende forløb til andre unge, giver nogle af dem også udtryk for ting, der kunne forbedres ved forløbene. Dette handler dels om manglende variation og om manglende relevans og retning på forløbene.

De unge fra flere indsatser fortæller i interviewene om oplevelser, som vidner om, at det kan opleves som 'kedeligt' og 'spild af tid', hvis de samme aktiviteter bliver gentaget for mange gange.

"Vi brugte meget kort, det brugte vi hver gang, det kunne man godt finde på at gøre på en anden måde. Jeg synes, at det var en af de ting, der var sjove i starten, men som blev lidt kedelige, efter man havde gjort det nogle gange." - Elev, indsatsområde 1

For at holde de unges opmærksomhed og interesse i forløbet er det altså væsentligt at afveksle de aktiviteter, der benyttes.

Et andet punkt, som handler om manglende relevans, ses på nogle projekter, hvor de unge ikke altid oplever at have fået den nødvendige information om forløbet, som kunne have hjulpet dem til at forstå mening og formål med de forskellige aktiviteter. Nogle unge fortæller i interviewene, at de ikke rigtigt vidste, hvad de gik ind til, da de startede på et holdforløb, hvilket for nogle skabte en vis skepsis og usikkerhed. Andre fortæller om aktiviteter som for eksempel ridning og klatring, som de ikke vidste, hvorfor de skulle deltage i, hvilket betød, at nogle oplevede aktiviteterne som ligegyldige. Ligeledes fortæller nogle om brobygningsforløb, hvor formålet var uklart, og hvor undervisningen oplevedes som gentagende, hvilket gør, at læringsperspektivet fortoner sig, og forløbene opleves som 'kedelige' og 'spild af tid'. Det ser dermed ud til at kunne styrke de unges oplevelse af indsatserne, hvis der sikres en vis afveksling og information om og tydeligere rammesætning af aktiviteterne samt tydelighed om retningen og hensigten med disse.

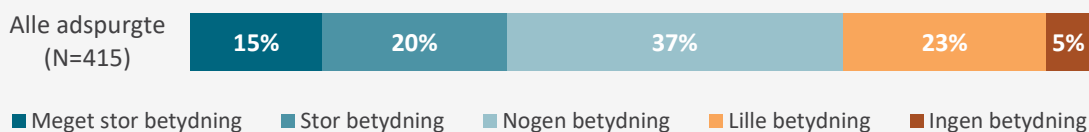
Der tegner sig dermed et billede af, at de unges faglige og personlige udbytte er forskelligt fra ung til ung, men overordnet drejer sig om de samme tematikker: selvtillid, deltagelse i undervisningen, koncentration, fravær, lyst til at gå i skole og/eller ændring af vaner. Men det ser også ud til, at indsatsernes virkning handler om, hvordan undervisningen er tilrettelagt i forhold til aktiviteter, variation mm.

Det skal dog også påpeges, at vejlederne fremhæver, at de unge, som er 'hårdest ramt', i noget mindre grad har fået et udbytte. Det er de unge, som har problemer ud over skolen, som det kan være svært for skolen at hjælpe med.

5.2 EN TÆT VEJLEDERRELATION ER CENTRAL FOR DE UNGES OPLEVELSE AF VEJLEDEREN

De unge, der har deltaget i BFAU, tilskriver UU-vejlederen en relativ stor betydning for deres skolegang og/eller uddannelsesvalg. Således angiver 72 pct. af de unge adspurgte i spørgeskemaundersøgelsen, at vejlederen har nogen, stor eller meget stor betydning for deres skolegang og/eller uddannelsesvalg. Omvendt angiver 5 pct., at vejlederen ingen betydning har.

Figur 20: "Hvilken betydning mener du, at UU-vejlederen har haft for din skolegang og/eller uddannelsesvalg?"

Kilde: Epinion spørgeskema med unge (n=415). En gruppe elever er blevet fritaget for at svare på dette spørgsmål, da deres kontakt med UU-vejlederne var marginal.

Det fremgår tydeligt i de kvalitative interview med de unge, at det har styrket relationerne til UU-vejlederne, at der har været iværksat nogle længerevarende forløb.

Elev 1: "Det er nok, fordi de er meget nemme at snakke til, og de lytter egentlig. Det er ikke bare sådan, at de siger, at du kan bare tage at række hånden op."

Elev 2: "Jeg tror bare, at det er, fordi man føler, at man kender dem lidt."

Interviewer: "Og hvad betyder det så?"

Elev 2: "Så er det lidt lettere og sige, hvis man har noget, man godt vil snakke om."

- Elever, indsatsområde 1

Uanset fokus i forløbene fortæller mange af de interviewede unge, at det er en stor fordel, at de lærer vejlederen bedre at kende, og vejlederen lærer dem bedre at kende. Det giver de unge en stor tryghed, at de kender UU-vejlederen, og det gør det nemmere at komme til dem efter forløbet, hvis de har behov for at tale med vejlederen.

Tilsvarende fortæller vejlederne om relationernes store betydning i deres arbejde:

"[Vi] lærer dem hurtigere at kende. De er meget mere åbne og har meget mere lyst til at tale. De er ikke bange for at vise, vi er vejledere. Mange gange er vi luft, når vi går forbi dem på gangen. Nu behøver de ikke skjule det mere, at der er nogle, der snakker med en vejleder, og nogle der ikke gør." - Vejleder, indsatsområde 2

En central pointe er her, at relationen er med til at åbne op for, at de unge føler sig hørt og inddraget. Vejlederne beskriver, hvordan det bidrager til en åben dialog og godt samarbejde med de

unge, hvorigennem de unge får oparbejdet en indsigt i styrker, udfordringer og muligheder fremadrettet.

Det fremgår således, at de længerevarende forløb og den tættere relation og kontakt, der herigennem opbygges, skaber en tryghed og tillid, som er væsentlig i dialogen med den unge. Det skal dog også nævnes, at nogle unge fremhæver, at de efter forløbet savner disse relationer, når de er tilbage i klassen og oplever en form for 'tomhed'.

"Jeg synes, at det med lysten til at gå i skole, den er kommet endnu længere ned, på grund af at nu går man ikke til [forløbet] længere, og det er ikke så godt." - Elev, indsatsområde 1

Man skal således være opmærksom på at undgå at skabe relationelle netværk, som ikke videreføres efter forløbet slutter.

DE UNGES BEHOV FOR HJÆLP

Overordnet fortæller de unge i interviewene, at de har behov for UU-vejlederens kompetencer i form af viden om uddannelser og deres vejledning i forhold til afklaring af retning, men også specifik afklaring i forhold til valget af ungdomsuddannelse eller andre mulige veje frem. Således oplever de unge, at de kan få hjælp til at 'se nogle muligheder'. Dette kan også være helt konkret i form af hjemmesider, hvor de kan læse mere om specifikke uddannelser eller eventuelle praktikforløb.

"De kan gøre ting til virkelighed måske. De kan finde den rigtige vej derhen. Hvor forældre kan finde endestationen, mens vejlederen kan vejlede derhen." - Elev, indsatsområde 1

Et andet stort område, som de unge oplever vejlederne som kompetente i, er i forhold til uddannelsesparathed. Her spiller vejlederne en stor rolle, og de unge fortæller i interviewene, at UU-vejlederne ved meget om uddannelsesparathed, og at de nogle steder deltager i skole-hjem-samtaler, hvor vejlederne er bedre til at tale med forældrene om det, end lærerne er. I både interviews med de unge, forældre og med samarbejdspartnere beskrives det også, hvordan vejlederne er gode til at fremhæve elevernes ressourcer og kompetencer, men også hvor de kan udvikle og forbedre sig. Slutteligt fremhæves det af de unge i nogle projektforløb, hvordan UU-vejlederne er gode til på det relationelle plan at lytte, rådgive og lave samarbejdsøvelser.

Ofte foregår den individuelle vejledning ved, at UU-vejlederen 'tager fat' i de unge, når der er behov for det. Enkelte unge fortæller, at de selv har henvendt sig til UU-vejlederen, enten når de er på skolen eller i de projekter, hvor der er fremskudt vejledning eller uddannelsescafé. Enkelte elever giver udtryk for, at det er 'lidt ærgerligt', at vejlederen kun er på skolen en gang om ugen. De ville gerne have nemmere adgang til vejledning.

Evalueringen peger med andre ord på, at eleverne ikke blot har brug for hjælp til at finde den rette uddannelse, men at de også sætter pris på UU-vejledernes arbejde med at udvikle deres sociale og personlige kompetencer.

5.3 DELKONKLUSION: DE UNGES UDBYTTE

Helt overordnet finder evalueringen af de unges udbytte, at indsatserne bidrager til at styrke de unges oplevelse af egne personlige, faglige og sociale kompetencer. Samtidigt er det tydeligt, at disse kompetencer komplementerer hinanden og er vanskelige at skille ad.

Evalueringen tegner et billede af, at de unges faglige og personlige udbytte af indsatserne handler om bedre selvtillid, øget undervisningsdeltagelse, større koncentration, mindre fravær, mere lyst til at gå i skole og/eller ændring af vaner. Således viser interviewene med de unge samt UU-centrenes egne beskrivelser af resultaterne i slutrapporterne, at de unge via BFAU-indsatserne har fået en større bevidsthed om deres egne ressourcer og styrker, hvilket bidrager til en højere og mere fokuseret deltagelse i undervisningen. Derudover har de fået redskaber til at håndtere det, der er svært i skolen, og derigennem får de en større (faglig) selvtillid.

Evalueringen viser også, at de unge oplever, at vejledningen giver dem hjælp til at nå deres mål. Både spørgeskemaundersøgelsen og interview finder, at de unge oplever, at de er blevet bedre til at sætte faglige og personlige mål for sig selv og arbejde med, hvordan de vil nå disse mål.

Dertil kommer, at indsatserne har bidraget til, at ikke-uddannelsesparate unge møder andre unge, som de kan spejle sig i, hvilket ser ud til både at have positiv betydning for de enkelte unge, og bidrager til at der opstår nye fællesskaber. Dette underbygges både af interview med de unge selv og vejlederne samt UU-centrenes slutrapporter. Evalueringen viser således et socialt udbytte i form af nye og/eller bedre relationer.

Med til udviklingen af personlige og sociale kompetencer hører, at vi i evalueringen ser, at indsatserne har styrket de unges relation til UU-vejlederne. Når de ikke-uddannelsesparate unge lærer vejlederen bedre at kende, bidrager det til en styrket tillid og tryghed blandt de unge. Det betyder helt konkret, at de unge bliver mere tilbøjelige til at bede om hjælp hos vejlederen. Derudover bidrager den tætte relation til, at de unge føler sig hørt og inddraget, og dermed får de unge selv oparbejdet en indsigt i styrker, udfordringer og muligheder fremadrettet. Betydningen af tætte relationer er således vigtig at indtænke i de enkelte roller og funktioner i de nye kommunale ungeindsatser. Sat på spidsen handler det ikke om kun at have en overordnet koordinerende kontaktperson, der sørger for at alle parter arbejder i samme retning, men også om at de unge får et så tæt forhold til de fagprofessionelle, at de ved, hvad de kan bruges til, og at de vælger at henvende sig til dem, når der er behov herfor.

I forhold til indsatsernes betydning for de unges uddannelsesafklaring, viser evalueringen, at de unge oplever at få mere viden om uddannelser samt at få konkret hjælp og støtte i valgprocessen. De unge fortæller i interview, at de oplever at få mere information om uddannelserne, og at vejlederne tager sig god tid til at give denne information. Derudover viser interview med de unge og vejlederne samt UU-centrenes slutrapporter, at der er gode erfaringer med at komme ud og prøve ting af i praksis, for på den måde at få et bedre grundlag for at træffe valg af ungdomsuddannelse. Dette gør det tydeligere for de unge, hvad det vil sige at gå på en ungdomsuddannelse, og hvilke faglige krav der stilles.

WWW.EPINIONGLOBAL.COM

EPINION AARHUS

Hack Kampmanns Plads 1-3
8000 Aarhus C
Denmark
+45 87 30 95 00
aarhus@epinionglobal.com

EPINION COPENHAGEN

Ryesgade 3f
2200 Copenhagen N
Denmark
+45 87 30 95 00
copenhagen@epinionglobal.com

EPINION HAMBURG

Ericusspitze 4
20457 Hamburg
Germany
+43 (0)699 13180416
hamburg@epinionglobal.com

EPINION LONDON

D'Albiac House (Room 1015-1017)
Cromer Road, Heathrow Central Area
Hounslow, TW6 1SD
+44 (0) 7970 020793
london@epinionglobal.com

EPINION MALMÖ

Adelgatan 5
21122 Malmö
Sweden
+45 87 30 95 00
tv@epinionglobal.com

EPINION OSLO

Biskop Gunnerus Gate 2
0155 Oslo
Norway
+47 90 11 73 50
oslo@epinion.no

EPINION SAIGON

11th Fl, Dinh Le Building,
1 Dinh Le, Dist. 4, Hcmc
Vietnam
contact@epinionglobal.com

EPINION STAVANGER

Klubbgaten 4
4006 Stavanger
Norway
+47 90 17 18 99
stavanger@epinion.no

EPINION VIENNA

Hainburgerstrasse 20/7
1030 Vienna
Austria
+43 (0)699 13180416
vienna@epinionglobal.com